

Poština plačana pri pošti
1315 Velike Lašče

TROBLA

GLASILO OBČINE VELIKE LAŠČE

FOTO: VILI BAVDEK

ISSN 2536-4022

2/2020 / Datum izida: 18. marec 2020

TROBLA

NAVODILA ZA PISANJE PRISPEVKOV V OBČINSKO GLASILO TROBLA

Zaradi lažjega urejanja prosimo vse avtorje člankov, da pošiljajo ustrezno pripravljena besedila. Te lahko dopolnijo tudi s fotografijami, ki so povezane z vsebino prispevka.

Fotografije morajo biti primerne kakovosti: visoke ločljivosti in velikosti vsaj 1 MB. Fotografije pošljite ločeno od besedila, vsako v svoji priponki.

Pri končni grafični obdelavi prispevka si uredništvo dovoljuje izbor primernih fotografij po strokovni oceni ter popravke besedila v skladu z zahtevami lektorja.

Prispevke pošljite na elektronski naslov **trobla@velike-lasce.si** do objavljenega roka za oddajo prispevkov v tekoči številki občinskega glasila.

Objavljeni članki ne izražajo uradnega stališča Občine Velike Lašče. Uredništvo si pridržuje pravico, da poslano gradivo preoblikuje v skladu s celotno podobo Troble.

Letnik 26, številka 2,
18. marec 2020.

Izhaja sedemkrat letno, gospodinjstva v občini prejmejo glasilo brezplačno.

Naklada: 1.590 izvodov.

Izdajatelj: Občina Velike Lašče.

Odgovorna urednica: Angelca Petrič.

Uredniški odbor: Dragica Heric, Jože Starič in Andrej Perhaj.

Lektoriranje: Nuša Drinovec Sever (razen že oblikovanih prispevkov).

Prelom: Špela Andolšek, s. p.

Foto na naslovnici: Vili Bavdek

Tisk: Evrografis, d. o. o.

Naslov uredništva: Trobla, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče.

Tel.: 01 781 03 70

E-pošta: trobla@velike-lasce.si. Prispevke za Troblo lahko oddate tudi v nabiralnik, ki se nahaja v hodniku pritličja občinske stavbe.

Naslednja Trobla izide

27. maja 2020, prispevke je treba oddati do 13. maja 2020.

ISSN 2536-4022

KAZALO

ŽUPANOVA STRAN 3

OBČINSKE STRANI 4

- Navodila glede korona virusa 5
- Razpisi Občine Velike Lašče 6
- Obveznosti ob spravilu lesa 7
- Poročilo o kakovosti pitne vode 14

INTERVJU 16

- Marko Belaj 16
- Jože Zalar 17

ŠOLA IN VRTEC 20

- Pustno rajanje s Piko Nogavičko 20
- Tekmovanje Male sive celice 23
- Nastopi v glasbeni šoli 26

KULTURA 28

- Prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku 28
- Stritarjev večer 30
- Slikarska razstava Abstrakt 33

ADL O TEM IN ONEM 34

DEDIŠČINA 35

- Iz velikolaškega okraja – Irhaste hlače pa kožuhi in polhovke

KNJIŽNICA 37

- Novosti na naših policah

DRUŠTVA / DOGODKI 38

- Zasvojen z legendami 38
- DOD na sejmu Alpe – Adria 40
- V hribih je sneg 43
- Brodnikova pešpot 46

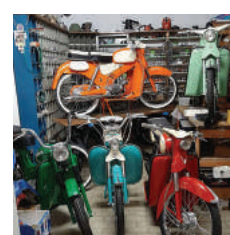
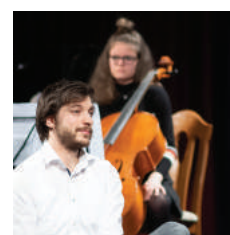
ŠPORT 54

- Cenetov memorial 54
- Občni zbor kolesarskega društva 57

RAZVEDRILO 58

OGLASI 59

ZAHVALE 62

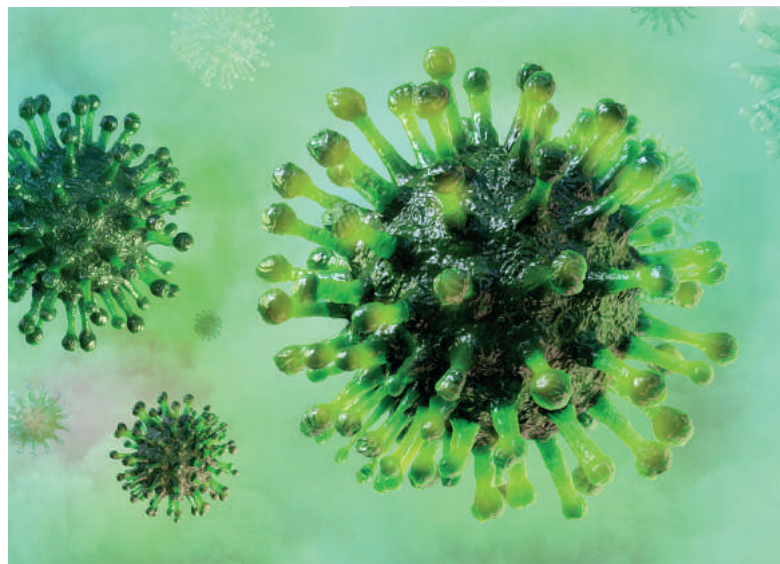
NEOBIČAJNA POMLAD

NEVEDNOST, KAKO SE BOLEZEN ŠIRI, PRISPEVA K NJENI NEVARNOSTI

Letošnja zima je bila čudna, neznačilna. Ni bilo pravih zimskih temperatur, ni bilo prave snežne odeje in ne pravega zimskega vzdušja. Če iščemo odgovore, zakaj je bilo tako, se mimogrede zapletemo in razmišljajoče spotaknemo ob kup teorij zarote ali ob različna znanstvena dognanja, lahko ob stoletno statistiko in morda tudi ob naše osebno prepričanje o globalnem segrevanju. Ampak kljub razglabljanju dejstvo ostaja, prave zime ni bilo in pika! Prehajamo v zgodnjo pomlad, ki ni na videz nič posebnega, razen da je, po rastlinah sodeč, vse nekoliko prej v nizkem štartu. Letošnja pomlad na prvi pogled res ni nič posebnega, če nas v resnici ne bi strašil nek virus. Koronavirus! Lani decembra so ga na Kitajskem aretirali, ker je tam povzročal obolenja dihal pri ljudeh s posameznimi resnimi zapleti. Menda je od tam pobegnil in je postal slaven po vsem svetu. Začel je uspešno strašiti vse po vrsti, po vseh celinah ter državah in nazadnje je prestrašil še politike, birokrate ter posamezne mikrobiologe. Letošnjo pomlad je postal že tako slaven, da je v ljudeh tudi pri nas vzbudil strah in nekatere je napadla panika. Morda je vse skupaj povezano tudi z Inšpektorjem Mukijem, ki nas ni pravočasno obvestil, kaj se bo dogajalo. Škoda, da je prenehal sodelovati z nami. Inšpektor Muki, vrni se spet nazaj, v ta naš prazen vrt, Muki!

Prav zato je letošnja pomlad neobičajna, ker se povsod govori le še o tem prekletem virusu, o nakupovanju potrebnih zalog makaronov, moke, kvasa in konzerv. Mrzlično se išče trgovina, kjer bi lahko na zalogo kupili še obrazne maske, kakršnekoli, samo da jih bomo lahko »namontirali« na obraz in se bomo počutili varne in zaščitene pred neslavnim virusom. Res je grozno, letošnja pomlad nam trenutno ne nudi tiste romantike, tistega pričakovanja, ko se ciklično rojeva narava, novo življenje, ko zacvetijo ter zadišijo spomladanske cvetice in ko lahko prisluhnemo ptičjemu žvrgolenju.

Nikoli si nisem želel, da bom moral, recimo kot župan, pisati uvodnik na temo neke naravne katastrofe, vojnega stanja ali bolezni. Dozdevalo se mi je, da so to vse skupaj preživeta dejstva iz neke zgodovine, ki se danes v modernem svetu ne morejo več zgoditi. Pa se je pojavila virusna bolezen, ki resno vznemirja gospodarstvo in seveda ljudi počasi načenja njihovo potrpljenje.

Med ljudmi je nelagodje, strah ter panika, ki rojevajo nerazodnost. Ljudje ne verjamejo več informacijam, ker jih je preveč, ker prihajajo iz različnih virov, zato kot obrambni mehanizem razvijejo svoj lastni pogled na situacijo. Kakorkoli že, čutim se dolžnega, da po svoji strokovni in akademski plati ter kot župan pojasnim ali komentiram nastalo koronavirusno situacijo.

Družina koronavirusov ni nič novega. Je velikanska skupina, ki obsega viruse, ki okužujejo od človeka, miši, mačk, kamel, kitov do goveda, prašičev in perutnine. Le nekaj pa je med njimi takih, ki so skupni človeku in živalim. No, in ko govorimo o tem virusu, ki nas trenutno preganja, moramo vedeti, da je to nova vrsta. Virusu je ime SARS-CoV-2, izpeljano iz angleškega poimenovanja Severe acute respiratory syndrome coronavirus 2, bolezen, ki jo povzroča, pa imenujemo COVID-19. To je kratica iz angleškega izraza Coronavirus disease 2019. Ta novi virus se med ljudmi širi s kapljicami, ki jih ob kašljanju ali kihanju ustvari okužena oseba. Prenos je možen tudi z rokami ali s predmeti, ki imajo na svoji površini veliko virusa, npr. če smo se s prsti ali z roko dotaknili nosnih izločkov ali površine, na katero je okužena oseba s kapljicami nanese virus. Vstopno mesto za okužbo je dihalna ali očesna sluznica, kar pomeni, da mora tako ali drugače del sluznice priti v stik z virusom. To so lahko okužene kapljice, ki neposredno priletijo na sluznico, ali pa virus na vstopno mesto prenesemo z okuženimi rokami, saj se preko dneva nevede velikokrat dotaknemo oči ali nosa. Postopki, kako se zavarovati pred okužbo, so poznani pod skupnim imenom biovarnost.

V primeru SARS-CoV-2 biovarnostni ukrepi temeljijo na preprečevanju ustvarjanja kužnih kapljic in njihovega raznosa po površinah ter na zaščiti sluznic, da te ne pridejo v stik z virusom. Za prvi del velja, da nekdo, ki je potencialno kužen, prične kašljati ali kihati ob povišani telesni temperaturi in slabem počutju, z vso odgovornostjo prepreči širjenje kapljic, ki jih ustvarja. Uporaba kirurške obrazne maske, lahko pa tudi navadna ruta po kavbojsko zavezana preko obraza prepreči širjenje kapljic v okolico do trenutka, ko se opravijo laboratorijska testiranja ter se izvede strokovna medicinska obravnava.

S tem, ko smo mehanično preprečili raznos kapljic po prostoru, smo zaščitili ljudi iz svoje neposredne okolice in smo močno upočasnili ali celo preprečili širjenje virusa.

Drugi del biovarnosti pa temelji na zaščiti vstopnih mest zdravih ljudi. Z očali ali vizirjem si zaščitimo oči, da s tem preprečimo okuženim kapljicam neposreden stik z očesno sluznico. Dihala si zaščitimo s pravilno nameščeno obrazno masko preko ust in nosu, pri čemer se morajo robovi maske čim bolj prilagati površini obraza. Primerne so maske iz debelejšega materiala (filc), deklarirane zaščite dihal pred zunanjimi vplivi. Le pravilno nameščena maska na površini ulovi kužne kapljice, tako da dihalna sluznica ne pride z njimi v stik. Kirurške maske so v te namene neprimerne in so uporabne le par minut, primernejše so protiprašne delavske maske, v skrajnem primeru zadostuje tudi šal, ki si ga nekajkrat ovijemo okoli obraza, tako da prekrijemo usta in nos. Na vstopna mesta lahko virus prenesemo tudi z rokami ob dotikanju oči in nosu, zato jih moramo redno temeljito umivati predvsem ob prihodu domov in pred obroki z milom ob penjenju, šele potem v nujnih primerih uporabimo razkužilo.

Osebno zaščito dihal uporabljamo, ko smo v skupini nepoznatih ljudi, glede njihove epidemiološke zgodovine, ali tam, kjer je gostota tako velika, da se ne more zagotoviti razdalja približno dveh metrov med osebami, ali v primeru, ko imamo stik z obolelo osebo. Uporaba mask na prostem, na sprehodu po ulici ali naravi ni potrebna.

Pri obolevnosti je treba vedeti, da so najbolj ogroženi starejši ljudje po sedemdesetem letu, ki imajo že po naravi oslabilen imunski sistem. Ljudje, ki so kronično bolni; predvsem na pljučih, srcu, pri rakastih obolenjih ali se zdravijo z zdravili, ki med drugim slabijo delovanje imunskega sistema, prav tako sodijo v rizično skupino. In ravno v tej rizični skupini se najpogosteje pojavijo tudi komplikacije, ki se včasih končajo s smrtjo. Delež teh je majhen in ni potrebe, da nas ta podatek straši, saj so na drugi strani veliko številčnejši tisti, ki so bolezen brez večjih posledic preboleli. Zdravi ljudje v mladih in srednjih letih v večini ne zbolijo ali pa zbolijo le z manj značilnim obolenjem dihal, prav tako ni posebno neugodnih podatkov o obolenju otrok.

Glede na izkušnje iz podobnih situacij lahko pričakujemo, da se bo z napredovanjem spomladanskih temperatur, večjo telesno aktivnostjo in sezonsko vitaminsko prehrano ter z resnim upoštevanjem odrejenih preventivnih ukrepov tako pri nas kot v svetu pričel trend zniževanja obolelih.

Dr. Tadej Malovrh,
Vaš župan

OBČINA VELIKE LAŠČE OBVEŠČA

Zaradi priporočenih ukrepov glede omejitve širjenja okužb s koronavirusom do nadaljnje- ga v občinski upravi ne sprejemamo strank.

Kontaktirate nas lahko po telefonu 01 781 0370 ali elektronski pošti **obcina.velike-lasce@siol.net**

OBVESTILO O SPREMENJENEM REŽIMU POSLOVANJA S PACIENTI, KI ŽELIJO OBRAVNAVO NA ZDRAVSTVENI POSTAJI VELIKE LAŠČE

Paciente obveščamo, da v ZP Velike Lašče velja poseben režim vstopanja v objekt. Bolniki, ki sumijo na okužbo s korona virusom, **NE SMEJO** vstopati v prostore ZP Velike Lašče, ampak naj pokličejo svojega osebnega zdravnika ali Zdravstveni dom Ribnica:

- Dr. Milenka Vidrih Starc,
tel: 01/788-10-38
- Dr. Davorin Kastelic,
tel: 01/788-99-74
- Zdravstveni dom Ribnica,
tel: 01/ 837 22 00

OBVESTILO!

Oboleli, ki bodo v domači oskrbi in ne bodo imeli možnosti zagotovitve oskrbe s hrano in drugimi nujnimi zadevami (zdravila,...), lahko pokličejo na Občino Velike Lašče, na tel. številko: 01 7810 370.

OBVESTILO UPRAVNE ENOTE LJUBLJANA

Obveščamo vas, da glede na trenutno epidemiološko situacijo nalezljive bolezni (SARS-CoV-2) in z namenom preprečitve nalezljive bolezni, na Krajevnem uradu Velike Lašče, od 13. 3. 2020 dalje ne moremo zagotavljati uradnih ur.

NOVI KORONAVIRUS SARS-COV-2

PRAVILNA HIGIENA KAŠLJA

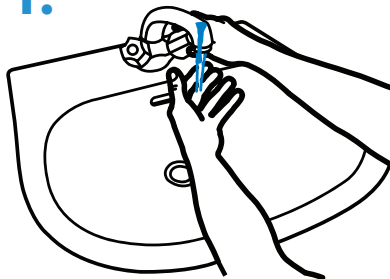
NIJZ
Nacionalni inštitut
za javno zdravje

1.

Preden zakašljate/kihnete, si pokrijte usta in nos s papirnatim robčkom.

1.

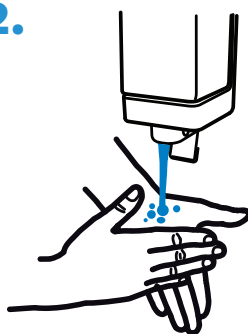
Roke najprej dobro splaknemo pod toplo tekočo vodo.

2.

Zakašljajte/kihnite v zgornji del rokava.

2.

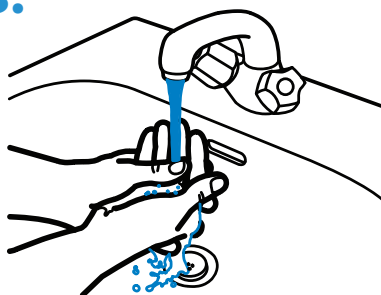
Z milom, ki ga nanese po celotni površini rok, si drgnemo roke 1 minuto, po vseh predelih (dlani, hrbtišča, med prsti, palca in tudi pod nohti obeh rok).

3.

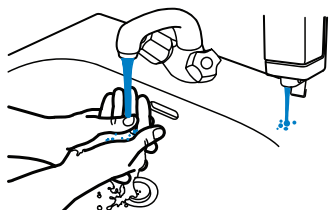
Papirnat robček po vsaki uporabi odvrzite v koš.

3.

Milo dobro speremo z rok s toplo vodo.

4.

Po kašljanju/kihanju si umijte roke z milom ter vodo.

4.

S papirnato brisačo za enkratno uporabo si roke obrišemo do suhega. Pipo zapremo s papirnato brisačo in pazimo, da se je z umitimi rokami ne dotaknemo več.

RAZPIS ZA PODELITEV PRIZNANJ OBČINE VELIKE LAŠČE V LETU 2020

Komisija za priznanja in odlikovanja Občine Velike Lašče v skladu z odlokom o priznanjih Občine Velike Lašče (Ur. l. RS št. 63/00) objavlja: Podelitev priznanja častni občan Občine Velike Lašče

Priznanje se podeljuje posamezniku za izredno pomembne trajne dosežke na ekonomskem, kulturnem, znanstvenem, razvojnem, vzgojno-izobraževalnem, športnem, naravovarstvenem in humanitarnem ali drugem področju, ki je s svojim delovanjem izredno prispeval k razvoju, ugledu in uveljavljanju Občine Velike Lašče.

Podelitev priznanj Občine Velike Lašče

Priznanje se podeljuje za izjemne uspehe in dosežke v zadnjem obdobju kot spodbuda za nadaljnje ustvarjalno delo na družbenoekonomskem, znanstvenem, tehničnem, kulturnem področju in drugih področjih ustvarjalnosti v obdobju zadnjega leta.

Priznanje lahko prejmejo posamezniki, skupine občanov in pravne osebe oziroma organizacije.

Predlagatelji za podelitev priznanj Občine Velike Lašče so lahko občani, politične stranke, podjetja, društva ter druge organizacije in skupnosti.

Predlagatelj za podelitev priznanja sebe ne more predlagati za priznanje.

Predlog mora vsebovati:

- podatke o predlagatelju;
- vrsto predlaganega priznanja občine;
- podatke o predlaganem prejemniku priznanja;
- obrazložitev k predlogu;
- dokumente, ki potrjujejo dejstva v obrazložitvi.

O podelitvi priznanj bo odločal Občinski svet. Priznanja bomo podelili ob občinskem prazniku.

Rok za oddajo predlogov je 24. april 2020 do 12. ure. Predloge je treba poslati na naslov: Občina Velike Lašče s pripisom »za komisijo za priznanja in odlikovanja«.

Občina Velike Lašče

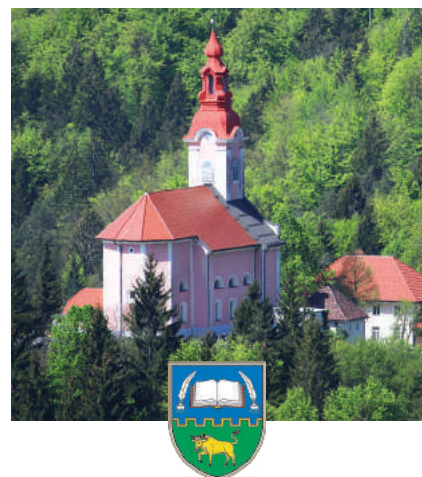

JAVNA RAZPISA KMETIJSTVO IN MALO GOSPODARSTVO TER TURIZEM

Občina Velike Lašče, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče bo v Uradnem listu RS objavila:

- **Javni razpis za dodelitev finančnih sredstev iz občinskega proračuna za ohranjanje in spodbujanje razvoja kmetijstva in podeželja v Občini Velike Lašče v letu 2020;**
- **Javni razpis za dodelitev finančnih sredstev iz občinskega proračuna za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v Občini Velike Lašče v letu 2020.**

Javna razpisa z razpisno dokumentacijo sta dostopna tudi na spletni strani občine: <https://www.velike-lasce.si/javni-razpisi>.

JAVNI RAZPISI DRUŠTVA, POKROVITELJSTVO, OBNOVA SAKRALNIH OBJEKTOV

Občina Velike Lašče, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče bo v Uradnem listu RS objavila:

- **Javni razpis za sofinanciranje prireditvev in programov na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti v Občini Velike Lašče za leto 2020;**
- **Javni razpis za sofinanciranje projektov in programov društev in drugih izvajalcev v Občini Velike Lašče za leto 2020;**
- **Javni poziv za sofinanciranje pokroviteljstva v Občini Velike Lašče v letu 2020;**
- **Javni razpis o sofinanciranju obnove sakralnih objektov v Občini Velike Lašče za leto 2020.**

Javni razpisi in javni poziv z razpisno dokumentacijo so dostopni tudi na spletni strani občine:

<https://www.velike-lasce.si/javni-razpisi>.

S 3. DOPISNE SEJE OBČINSKEGA SVETA

Nina Tekavec

Občinski svet Občine Velike Lašče je imel od 20. do 25. februarja 2020 3. dopisno sejo.

Dnevni red dopisne seje je bil naslednji:

1. Sprememba proračuna in NRP – nakup kombija za šolske prevoze, sofinanciranje izvedbe pločnika ob G2-106
2. Potrditev spremembe DIIP – asfaltiranje v Občini Velike Lašče v letu 2020

Sprejeli so naslednje sklepe:

Ad 1- Občinski svet Občine Velike Lašče sprejme sklep št. 1 o spremembi proračuna za leto 2020, to spremembo se zagotovijo zadostna sredstva za nakup kombija za šolske prevoze in za sofinanciranje izgradnje pločnika v Prilesju in Retjah.

Ad 2 - Občinski svet Občine Velike Lašče sprejme sklep o potrditvi spremembe DIIP – asfaltiranje v Občini Velike Lašče v letu 2020.

TROBLA

MALE OGLASE

sprejemamo
po elektronski pošti:
trobla@velike-lasce.si.

Tekst lahko oddate tudi
v tajništvu
Občine Velike Lašče.

**Cena znaša
8 EUR + DDV.**

OBVEZNOSTI LASTNIKOV GOZDOV OB JAVNIH CESTAH PRI SPRAVILU LESA

Skupna občinska uprava Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Dobropolje, Loški Potok, Ribnica, Sodražica in Velike Lašče

V zadnjem času je naša služba prejela večje število obvestil o spolzkih voziščih javnih cest zaradi vnosa blata in zemlje ter o poškodbah vozišč in cestnih bankin, ki so posledica spravila lesa, nakladanja lesa in prevoza s tovornimi vozili. Naša služba pri tem tudi ugotavlja, da se v večini primerov nakladanje lesa izvaja neposredno ob ali na cesti, brez ustreznega zavarovanja del s predpisano prometno signalizacijo, zato opozarjamo vse lastnike gozdov, **da je za podiranje dreves, spravilo lesa in opravljanje vseh drugih del na zemljiščih v območju javne ceste, ki bi lahko ovirala ali ogrožala promet, poškodovala cesto ali povečala**

stroške njenega vzdrževanja, potrebno pridobiti soglasje upravljavca javne ceste, s katerim se določijo pogoji za opravljanje teh del.

Vse lastnike gozdov zato pozivamo, da pred začetkom izvajanja sečnje, ali začasnega skladiščenja lesa ob cesti in njegovega transporta, pri pristojni službi občine z vlogo zaprosijo za pridobitev soglasja upravljavca ceste (na podlagi 27. člena Zakona o cestah). V primeru oddaje teh del usposobljenim podjetjem za sečnjo in spravilo lesa, lahko lastniki gozdov za pridobitev navedenega soglasja pooblastijo tudi izvajalce del.

Vse najboljše za
80. rojstni dan
**Milanu
Tekavcu.**

OBRTNA CONA LOČICA JE PRAKTIČNO ZGRAJENA, KAJ PA SEDAJ?

Roman Viršek, občinska uprava

Letošnja zima je šla ambicioznim občinskim načrtom zelo na roko. Na eni strani smo posledično privarčevali kar nekaj sredstev pri izvajanju zimske službe, na drugi pa so lahko gradbena dela v poslovnih coni potekala praktično nemoteno. V tem trenutku se izvajajo še zadnje aktivnosti, torej asfaltiranje, humusiranje in ureditev vegetacije. Dela bodo končana do konca marca, njihova vrednost pa po trenutnih ocenah ne bo preseгла predvidenih proračunskih sredstev. Izvajalec del, Komunalne gradnje, d. o. o., je svojo nalogo izvedel z odliko in resnično je treba priznati, da smo imeli pri izbiri izvajalca srečno roko.

Vzporedno z gradnjo je seveda treba urejati tudi projektno dokumentacijo

za pridobitev uporabnega dovoljenja, ki omogoča začetek uporabe zgrajenega objekta. To je pogosto precej zahtevna naloga, saj so mnenjedajalci pri tovrstnih projektih zares zahtevni in pikolovski. Največ težav je z usklajevanjem z Direkcijo RS za vode, saj zahteva izgradnjo dveh dodatnih vodnih zadrževalnikov v meteornem kanalu. Ponikanje vode v coni je namreč bistveno slabše od prvotno predvidenega, zato je bilo treba izvesti določene modifikacije odvajanja voda. Kljub temu upamo, da bomo kar najhitreje našli skupen jezik in dokončali ta težaven projekt, nato pa se naše misli že obračajo k drugemu delu cone, za katerega je že v tem trenutku obilo idej in povpraševanja. Več o tem pa prihodnjič.

OBVESTILO

Obveščamo vas, da se nadaljujejo dela na križišču v naselju Male Lašče in urejanje obeh avtobusnih postaj. Zato bo do začetka aprila občasno moten in s semaforji reguliran promet na državni cesti ter na priključkih cest v območju Malih Lašč.

Hvala za razumevanje.

DELOVANJE OŠ PRIMOŽA TRUBARJA VELIKE LAŠČE IN VRTCA SONČNI ŽAREK BO ZARADI UKREPOV ZA PREPREČITEV ŠIRJENJA NALEZLJIVE BOLEZNI COVID19 PREKINJENO.

V šoli in vrtcu dosledno delujemo po uredbah, okrožnicah in navodilih Ministrstva za šolstvo, izobraževanje in šport RS ter NIJZ:

- **Zaprtje prostorov šole in vrtca od 16. 3. 2020 do 29. 3. 2020.**
- **Organizacija izvajanja izobraževalnega sistema na daljavo (učenci, ki nimajo možnosti internetne povezave, bodo učna gradiva prejeli na drug način; navadna pošta, telefon).**
- **Prerazporeditve in zadolžitve zaposlenih v času 14-dnevnega zaprtja šole in vrtca.**
- **Priprava (čiščenje, razkuževanje, pranje, itd.) ter ureditev prostorov na vzpostavitev delovanja zavoda za čas po 29. 3. 2020**

O obliki in nujnosti varstva vas bomo sproti obveščali v dogovoru s pristojnimi institucijami.

Pomembne informacije bomo objavljali na spletni strani šole in vrtca.

Ravnateljica: mag. Metoda Kolar

Usposabljanje prostovoljcev Za opravljanje prostovoljskega dela za program **Pomoč in podpora starim ljudem**

Ste ali želite biti aktivni v svojem lokalnem okolju? Menite, da je dobro, da skrbimo za medgeneracijsko povezanost? Želite pomagati sočloveku, ki potrebuje pomoč?

Pridružite se prostovoljkam in prostovoljcem, ki delujejo v lokalni skupnosti in nudijo pomoč **starim ljudem** – v obliki obiskovanja, družabništva, organizacije srečanj, ipd. Pred začetkom dela pripravljamo usposabljanje za prostovoljce **v obsegu 20 ur** v obliki štirih srečanj.

Vsebine usposabljanja: osnovno usposabljanje za prostovoljce RK, komunikacijske veščine, oblike pomoči in pravice starih ljudi, značilnosti in posebnosti dela s starimi ljudmi.

Termini usposabljanja:

- torek, 24. 3. (17.00–19.30)
- četrtek, 26. 3. (17.00–19.30)
- petek, 3. 4. (17.00–19.30)
- sobota, 4. 4. (8.30–15.00)

Za bodoče prostovoljce je usposabljanje brezplačno. Vabljeni tudi že aktivni prostovoljci in prostovoljke!

Pogoj za prijavo na usposabljanje:

- polnoletnost
- bivanje v Ljubljani ali v primestnih občinah oz. na območju RKS OZ Ljubljana (Škofljica, Dobrova-Polhov Gradec, Vodice, Dol pri Ljubljani, Horjul, Ig, Medvode, Brezovica, Velike Lašče).

Zainteresirane vabimo, da izpolnite prijavnico in se prijavite **do 22. 3. 2020**.

Več informacij o prostovoljstvu in usposabljanju prejmete na **01 62 07 292**, **sociala@rdcikrizljubljana.si** ali **www.rdcikrizljubljana.si**.

ZAČETNI TEČAJ DIGITALNE FOTOGRAFIJE

Iztok Bončina

Fotografija nedvomno sodi med najbolj razširjene tako profesionalne kot pristočasne dejavnosti v svetu. Postala je naša nepogrešljiva spremljevalka in danes v vsakem trenutku ali s pametnim telefonom ali fotoaparatom milijoni ljudi beležijo svoje trenutne vtise in opažanja. Nekaterim pomeni fotografija zgolj ustvarjanje spominov, drugi želijo na ta način bolje spoznati vizualni svet, tretji skušajo odkrivati bogastvo novih barv, oblik, svetlobe itd. Tudi mnogim turistom ali popotnikom fotografija ne predstavlja več samo obveznega dodatka potovanju, temveč postane sčasoma zvesta in nepogrešljiva sopotnica, ki izostri razmišljanje in opazovanje. Pogled skozi objektiv ne razširi ali približa samo trenutne, vidne podobe, temveč širi meje razumevanja in dojemanja drugih ljudi, narave, umetnosti, navad in običajev. Fotografija je našla svoje mesto tudi na družbenih omrežjih, kjer s svojim svetlobnim zapisom pripomore k boljšemu in bolj celovitemu načinu komuniciranja.

Začetni tečaj digitalne fotografije vsebuje tri dni predavanj (predavanja, zajeta v predmetniku), celodnevno fotografiranje na terenu ter analizo fotografij po zaključku tečaja. Predavanja bodo potekala od 17.00 do 22.00. Tečaj bo v galeriji Skedenj na Trubarjevi domačiji, praktično fotografiranje na terenu pa v velikolaški okolici. Cena za udeležbo na tečaju je 70 evrov na osebo. Minimalno število udeležencev je osem. Tečaj je primeren tako za fotografe, ki že obvladajo določene fotografske veščine, kot tudi za začetnike, ki šele spoznavajo skrivnosti fotografije. Ob zaključku tečaja udeleženci prejmejo potrdilo o opravljenem izobraževanju.

Prijave in dodatne informacije:

01 781 03 60

(Barbara Pečnik),

info@trubarjeva-domacija.si

Termin

30. 3., 31. 3., 1. 4.,
od 17. do 22. ure
predavanja

v galeriji Skedenj,
Fotografiranje na terenu
in obdelava fotografij
po dogovoru
s predavateljem

PREDAVATELJ

.....
Iztok Bončina svobodni fotograf in fotoreporter, profesor umetnostne zgodovine, dolgoletni turistični vodnik, popotnik, astronom in popotnik.
.....

Že trideset let organizira razne turistične seminarje ter več kot petnajst let tudi različne fotografske tečaje in delavnice po vsej Sloveniji. Organizira in vodi tudi fotografska potovanja po svetu (Egipt, Šrilanka, Istanbul, Gruzija, Bolivija, Čile, Velikonočni otoki idr.). Fotografira že od srednje šole, zadnja leta pa je predvsem v vlogi popotnega fotografa in fotoreporterja. Po opravljenem seminarju profesionalne fotografije na New York Institutu of Photography je znanje in izkušnje pridobival tudi na fotografskih delavnicah, ki so jih vodili ugledni svetovni fotografi, npr. David Alan Harvey, Antonin Kratochvil, Eugene Richards idr. Je ustanovitelj in dolgoletni predsednik Društva popotnih fotografov in fotorepor-

terjev. Bil je tudi pet let urednik fotografije pri slovenski izdaji revije National Geographic Traveler. Že vrsto let objavlja popotne prispevke in fotografije v raznih časopisih in revijah. Kot strokovni sodelavec občasno predava na Turistici, visoki šoli za turizem, na kateri je v letu 2019 doktoriral s področja vesoljskega turizma.

PREDMETNIK

Prvi dan – predavanje v predavalnici:

- osnove fotografije, delovanje fotoaparata, zaslonka, čas, občutljivost, goriščnica, objektiv, bliskavice,
- pogled, oblikovanje, kompozicija, barve, svetloba

.....
Prvi dan bomo namenili osnovam fotografije, spoznavali bomo, kako in zakaj sploh pride do svetlobnega zapisa, kako je sestavljen fotoaparat, katere so njegove osnovne funkcije (čas, zaslonka, občutljivost) in kakšna je njihova uporabna moč. Spoznali bomo osnovne principe delovanja bliskavice. Seznanili se bomo z različnimi objektivmi, njihovo uporabo ter prednostmi in slabostmi. Naučili se bomo treh glavnih smernic za dobro fotografijo, kako na preprost način pritegnemo pozornost gledalcev in kako poudarimo izbrani motiv. Spoznavali bomo najpomembnejše elemente fotografske kompozicije ter kreativne smernice, ki izboljšujejo kakovost naših posnetkov, npr. okvir in izrez, vlogo ozadja, izbirno ostrino, vzorce, diagonale, pravilo tretjin, zlati rez idr. Posebno pozornost bomo namenili spoznavanju svetlobe, ki je poleg motiva najpomembnejši element dobre fotografije. Naučili se bomo

vrednotiti dnevno in umetno svetlobo, trde in mehke sence, svetlobo ob različnih urah dneva in letnih časih, različne smeri svetlobe, kontrast in druge posebnosti.

Drugi dan – predavanje v predavalnici:

- fotografranje narave, rastlin in živali,
- astrofotografija

.....
Drugi dan bomo spoznavali privlačne motive, ki nam jih v vseh letnih časih ponuja narava. Seznanili se bomo s praktičnim pristopom k različnim fotografskim temam, kot so gozdovi, reke, jezera, morja, zasnežena pokrajina, sončni zahodi, oblaki idr. Podrobneje se bomo posvetili svetu rastlin, kjer bomo spoznavali fotografranje v različnih svetlobnih pogojih, izbor najboljših motivov, posebej pa bomo na rastlinah vadili makro oziroma bližinsko fotografijo. Tudi živali so zanimiv in obsežen fotografski motiv. Naučili se bomo fotografirati naše hišne ljubljence, domače živali, pa tudi živali v divjini, kot so ptice, žuželke, ter živali, ki jih občudujemo na safarijih po svetu. Seveda tudi pri fotografranju narave ne gre brez dobrega poznavanja primerne svetlobe, ki ji bomo posvetili pomembno poglavje. Dotaknili se bomo tudi fotografranja nočnega neba, posutega z zvezdami, ki mu pravimo astrofotografija. Spoznali boste, kaj vse se da narediti s preprosto fotografsko opremo. Ta dan bomo ugotavljali tudi uporabnost nekaterih filtrov v fotografiji, predvsem polarizacijskega.

.....

Tretji dan – predavanje v predavalnici:

- fotografiranje arhitekture,
 - portret,
 - ocenjevanje in izbor fotografij,
 - osnovna obdelava fotografij s Photoshopom
-

Tretji dan bomo najprej razkrili nekaj skrivnosti kreativnega fotografiranja tradicionalne in sodobne arhitekture ter ulične fotografije. Preverili bomo izbor najbolj primernega pogleda na arhitekturo, s kakšno estetsko vrednostjo se ponašajo arhitekturni detajli in kaj nas uči arhitekturna kompozicija. Velik poudarek bomo dali tudi fotografiranju notranjih prostorov – interierjev. V nadaljevanju bomo spoznali enega najlepših pa tudi najzahtevnejših fotografiskih motivov – portret. Seznanili se bomo z najboljšo postavitvijo človeka v prostor, primerno izbiro objektiva za portretno fo-

tografijo, kako narediti dober in zabaven avtoportret (v sodobnem žargonu – selfie), kako organizirati gasilsko fotografijo. Tako pri arhitekturi kot pri portretu se bomo seznanili z najboljšo in najbolj primerno svetlobo posameznega motiva. Da bi lahko fotografi vsaj v osnovi znali računalniško izboljšati svoje fotografije, smo na tečaj uvrstili tudi nekaj najpomembnejših prvin obdelave fotografij z najpopularnejšim programom Photoshop. Naučili se bomo tudi, kako iz množice posnetih fotografij izbrati najboljše.

.....

Četrti dan – praktično delo na terenu – dopoldan in popoldan:

.....

Podali se bomo na zanimive točke, ki jih bomo (po dogovoru) izbrali v bližnji ali nekoliko bolj oddaljeni okolici. Tam bomo

najprej vadili osnove fotografije (izbirna ostrina, gibanje, svetloba idr.), potem pa iskali motive, ki smo jih spoznavali med predavanji, npr. tradicionalno arhitekturo, privlačne portrete, lepe pokrajinske motive, rastline in živali. Udeleženci bodo vnaprej dobili nekaj pisnih navodil s pojasnili glede fotografiranja določenega motiva, predavatelj oziroma vodja tečaja pa bo na terenu tudi demonstriral posamezne načine fotografiranja izbranih motivov.

.....

Peti dan – komentar in analiza posnetkov:

.....

Nekaj dni po zaključku tečaja bo v predavalnici še analiza na terenu posnetih fotografij, ki jih bodo udeleženci predložili v izbor. Komentirali bomo uspele pa tudi neuspele posnetke, jih primerjali in se na ta način še marsikaj naučili o fotografiji.

IZOBRAŽUJEMO NOVE LOKALNE VODNIKE

Barbara Pečnik

/ foto: Sara Košir in Barbara Pečnik

S pomladjo prihaja v Lašče nova turistična sezona in naši kandidati za nove lokalne vodnike (kar 14 jih je) so že skoraj pripravljani. Znanje so si nabirali v januarju in februarju. Najprej so poslušali splošne vsebine o turističnem vodenju (vrste in načini vodenja, tehnike vodenja, postopek v problematičnih situacijah) ter o dopolnilnih znanjih pri vodenju (psihologija za turistične vodnike, nastopanje v javnosti, bonton in kodeks vodnikov, orientacijsko spoznavanje regije).

Ob koncu sklopa so znanje pokazali na primerih praktičnega vodenja na terenu. Vsak si je izbral en delček, in tako smo izoblikovali celodnevni izlet po Občini Velike Lašče, ki je obsegal lokacije in znamenitosti od gradu Turjak in Gradeža, Trubarjeve domačije, Velikih Lašč, Dolnjih Retij, Male Slevice, Kokav, do Roba in Krvave Peči. Izlet je bil poučen, vsi skupaj smo se naučili veliko novega, zraven pa smo se tudi neizmerno zabavali.

V februarju je sledil vsebinski sklop za posamezne lokacije. Obsegal je predavanja s področja geografije, umetnostne zgodovine in zgodovine za licenco

splošno vodenje po občini ter predavanja za Trubarjevo domačijo ter Levstikovo in Stritarjevo spominsko sobo. Izvedli so ga geografinja Sara Košir, umetnostna zgodovinarica Marjana Dolšina, zgodovinarica Barbara Pečnik, vodnik na Trubarjevi domačiji Andrej Perhaj in vodnica v spominski sobi Slava Petrič. Sedaj kandidate čakata še izobraževanje iz osnov prve pomoči, oživljanja in uporabe defibrilatorja ter v začetku aprila pisni in ustni izpiti. Prepričana sem, da se bodo vsi odrezali zelo dobro in da se bomo udeležili podelitve licenc v polnem številu.

Na koncu naj samo še enkrat poudarim, da lahko turistična vodenja v Občini Velike Lašče izvajajo le vodniki, ki imajo v skladu z občinskim odlokom opravljeno posebno strokovno usposobljenost in so vpisani v register lokalnih vodnikov pri Občini Velike Lašče.

LETNO POROČILO ZA LETO 2019 O SKLADNOSTI OSKRBE S PITNO VODO V OBČINI VELIKE LAŠČE – NOTRANJI NADZOR.

Občinska uprava

Vodooskrbni sistemi, vodovodi	Mikrobiološka preizkušanja vzorcev pitne vode	Fizikalno kemijska preizkušanja vzorcev pitne vode	Skladnost pitne vode	Dezinfekcija pitne vode	Prekuhavanje pitne vode	Varnost oskrbe
	Št. vzorcev skupaj / rezultat	Št. vzorcev skupaj / rezultat				
Velike Lašče , št. prebivalcev: 2635 Poraba vode: 122.443 m ³	47 / skladni	14 / skladni	skladna	Kloriranje – zaradi možnosti občasnega onesnaženja pitne vode v posameznih delih vodovoda.	NE	Oskrba je bila varna.
Selo Dednik Naredi , št. prebivalcev: 129 Poraba vode: 4.590 m ³	9 / skladni	4 / skladni	skladna	Kloriranje – zaradi možnosti občasnega onesnaženja pitne vode v posameznih delih vodovoda.	NE	Oskrba je bila varna.
Turjak , št. prebivalcev: 847 Poraba vode: 39.139 m ³	31 / skladni	8 / skladni	skladna	Kloriranje – zaradi možnosti občasnega onesnaženja pitne vode v posameznih delih vodovoda.	NE	Oskrba je bila varna.
Dolščaki , št. prebivalcev: 68 Poraba vode: 1.364 m ³	6 / skladni	2 / skladni	skladna	UV – žarčenje – zaradi možnosti občasnega onesnaženja pitne vode v zajehtju.	NE	Oskrba je bila varna.
Kaplanovo-Adamovo – Podsmreka , št. prebivalcev: 67 Poraba vode: 2.364 m ³	6 / skladni	2 / skladni	skladna	UV – žarčenje – zaradi možnosti občasnega onesnaženja pitne vode v zajehtju.	NE	Oskrba je bila varna.

POROČILO O KAKOVOSTI PITNE VODE NA OBMOČJU OBČINE VELIKE LAŠČE ZA LETO 2019

Javno komunalno podjetje Grosuplje
Grosuplje, januar 2020

Na območju Občine Velike Lašče se uporabnike oskrbuje tudi z vodovodnega sistema Rob-Dobrepolje v upravljanju Javnega komunalnega podjetja Grosuplje. Letni notranji nadzor je izvedel pooblaščen izvajalec – Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano. Notranji nadzor se opravlja na podlagi Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15, 51/17) in interne HACCP dokumentacije. V splošnem lahko ugotovimo, da so uporabnikom distribuirali ustrezno zdravo pitno vodo.

Celotno letno poročilo za leto 2019, ki ga je pripravil pooblaščen izvajalec notranjega nadzora, je objavljeno na spletni strani <http://www.jkpg.si/> pod rubriko Kakovost pitne vode. **Poleg tega so na tem spletnem mestu dosegljiva: Navodila o prekuhavanju vode.** Priporočila za uporabo vode ob izdanem ukrepu prekuhavanja vode, Priporočila lastnikom objektov za vzdrževanje hišnega vodovodnega omrežja in Navodila za dezinfekcijo vodovodnega omrežja.

VODOVO-DNI SISTEMI	količina distribuirane vode [m ³]	MIKROBIOLOŠKE ANALIZE				MIKROBIOLOŠKE ANALIZE				ukrep prekuhavanja [dni]
		št. vzorcev	% ustreznih	št. neustreznih	vzrok neustreznosti	št. vzorcev	% ustreznih	št. neustreznih	vzrok neustreznosti	
Rob-Dobrepolje	234.869 od tega 66.061 občina Velike Lašče	19	100	0	-	7	100	0	-	0

Legenda: EC - E. coli - pokazatelj fekalnega onesnaženja, CP - clostridium perfringens vključno s sporami je zanesljiv pokazatelj fekalnega onesnaženja, v pitni vodi ni dopustna / KB - koliformne bakterije so pokazatelj stoječe vode (mirtvi rokavi na omrežju ali hišnega vodovodnega omrežja), v pitni vodi niso dopustne / SK22 - št. kolonij pri 22°C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost < 100/ml. / SK37- št. kolonij pri 37°C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost < 100/ml. EN - enterokoki - v odsotnosti drugih bakterij pokazatelj starejšega fekalnega onesnaženja

NAČINI IN ROKI OBVEŠČANJA UPORABNIKOV NA JAVNEM VODOVODU V OBČINI VELIKE LAŠČE

Vodokomunalni sistemi, d. o. o.

Uporabnike vseh sistemov za oskrbo s pitno vodo v upravljanju Vodokomunalnih sistemov, d. o. o., seznanjamo z načini in roki obveščanja glede skladnosti (oziroma neskladnosti) pitne vode, ki so določeni s Pravilnikom o pitni vodi (Ur. l. RS, št. 19/04 s spremembami – 9., 21., 22., 31. in 34. člen)

- Osebnostno: kratek dopis, ki se izroči uporabnikom hkrati s položnico ali neposredno v nabiralnik. V primeru enostanovanjskih objektov zadostuje samo osebni način obveščanja. Za manjše vodovodne sisteme, ki imajo manj kot 100 odjemnih mest in so v našem upravljanju, se zaradi geografskih značilnosti posameznih sistemov namesto obveščanja preko radia uporablja način obveščanja z dopisom posameznim uporabnikom.*
- Če se ukrep omejitve ali prepovedi uporabe pitne vode izvaja več kot dva tedna, se lahko dnevno radijsko obveščanje po dveh tednih nadomesti s tedenskim obveščanjem. Uporabnike se obvesti tudi o prenehanju omejitev ali prepovedi uporabe pitne vode, izvajanju ukrepov oziroma dovoljenjem odstopanja.*
- E-obvestila: Uporabniki se po želji prijavijo na tak način obveščanja prek spletne strani www.vks-belaj.si*

VZROK ZA OBVEŠČANJE	ČAS OBVEŠČANJA	NAČIN OBVEŠČANJA
Neskladnost v hišnem vodovodnem omrežju	Od začetka veljavnosti ukrepa, a najkasneje v sedmih dneh.	1. Osebnostno ¹ 2. Obvestilo uporabniku v primeru večstanovanjskega objekta 3. Individualne prijave na e-obvestila ³
Prepoved ali omejitev pitne vode	Ob začetku veljavnosti ukrepa, a najkasneje v dveh urah (obveščanja se vsak dan do preklica).	1. Lokalni radio/oglasna deska 2. Spletna stran: www.vks-belaj.si 3. Individualne prijave na e-obvestila ³
Odprava vzrokov neskladnosti	Od začetka veljavnosti ukrepa, a najkasneje v enem dnevu.	1. Lokalni radio/oglasna deska 2. Spletna stran: www.vks-belaj.si 3. Individualne prijave na e-obvestila ³
Dovoljena odstopanja od predpisanih mej	Na dan pridobitve dovoljenja, a najkasneje v sedmih dneh. ²	1. Lokalni radio/oglasna deska 2. Spletna stran: www.vks-belaj.si 3. Individualne prijave na e-obvestila ³
Skladnosti v okviru notranjega nadzora	Najmanj enkrat letno (najkasneje do 31. marca za preteklo leto).	1. Občinska glasila 2. Spletna stran: www.vks-belaj.si 3. Individualne prijave na e-obvestila ³

KAJ STORIMO, ČE SUMIMO, DA VODA NI PITNA? E- OBVESTILA

Vodokomunalni sistemi, d. o. o.

S prijavo na e-OBVESTILA boste preko SMS-sporočila v najkrajšem možnem času obveščeni o morebitnih motnjah pri oskrbi s pitno vodo. Za prijavo izpolnite obrazec na naši spletni strani www.vks-belaj.si Storitve je brezplačna.

Za zagotavljanje skladnosti pitne vode na vsaki pipi vodovodnega omrežja je potrebno tudi sodelovanje uporabnikov, ki morajo redno vzdrževati svoje vodovodno omrežje. Inštitut za varovanje zdravja RS je pripravil priporočila lastnikom objektov za vzdrževanje hišnega vodovodnega omrežja, ki se nahajajo na spletni strani: <http://www.jvz.si/>.

**POKLIČITE
01 7889 219 ali
041 646 473**

.....
 Za morebitna
 vprašanja smo vam
 na voljo na tel.
01 7889 219 ali
041 646 473 ter na
 e-naslovu
info@vks-belaj.si

KAKŠNO VODO PIJEMO?

POGOVOR Z MARKOM BELAJEM

Angelca Petrič

Brez vode ni življenja. Je naša ključna dobrina. Večkrat smo slišali, ne bo več vojn za nafto, ampak se v prihodnosti obetajo vojne za pitno vodo. Podnebne spremembe vse bolj občutimo tudi pri nas. Vseeno še vedno dojemamo vodo kot nekaj samoumevnega, nekaj, kar uporabljamo za pitje in umivanje ter preprosto priteče iz pipe. Zato v nadaljevanju predstavljamo pogovor z Markom Belajem, direktorjem podjetja Vodokomunalni sistemi, d.o.o., ki skrbi za oskrbo s pitno vodo na območju Občine Velike Lašče.

Koliko let že zagotavljate oskrbo s pitno vodo na območju Občine Velike Lašče?

Od leta 1995. Začetki so bili težki, sistem je bil v slabem stanju. Vasi so imele večinoma vaške vodovode. Imamo tri sisteme: Velike Lašče, Rute in Turjak. Na celotnem sistemu je več kot 30 hidroobjektov, kot so vrtine, črpalnice, prečrpalnice in vodohrani.

Od kod je naša voda?

Laški vodovod se je v začetku napajal iz sistema Uzmani. Torej površinskega zajetja, kjer je občasno ob večjih padavinah prihajalo do kalnosti in do vdora gnojevke. Potem smo pričeli s postopkom iskanja podzemne vode in vrtanja vrtin na območju Marinčkov. Ob nadaljnjem prevzemu vaških vodovodov Dvorska vas in Karlovica je postalo jasno, da potrebujemo večjo količino vode. Zato smo v Podstrmecu opremili novo vrtino in izdelali črpalni prostor. Z obnovo prečrpalnišča Cereja smo izvedli povezovalni cevovod Velike Lašče–Podkraj. Ta nam omogoča povezavo sistema Velike Lašče–Karlovica in Dvorska vas v en sistem. Tako je mogoče oskrbovati iz vrtine Podstrmec tudi Velike Lašče ali obratno. To je bila tudi zahteva Haccp. Zaradi večjih potreb po oskrbi s pitno vodo smo izvedli vrtino v vasi Strletje ter jo povezali v sistem. Z njo oskrbujemo preko prečrpalnice Uzmani višje ležeče vasi, kot so poleg Uzmanov še Krvava Peč, Sekirišče, Centa, Osredek, idr. Pri prevzemu vodovoda Opalkovo smo vzpostavili povezavo z vodohranom Ulaka, iz katerega napajamo sistem Opalkovo (vse Kokave do Kneja, vključno s Podlogom). Rutarski konec, torej vodovod Selo–Dednik–Naredi, se napaja iz vrtine v vasi Boštetje.

Turjak se oskrbuje z vodo preko prečrpalnice Knej. Vodo kupujemo od podjetja Komunala Grosuplje ter jo prečrpamo v vodohran Osolnik. Iz vodohrana Osolnik pa s prečrpalnico v višje ležeči drugi vodohran Osolnik, iz katerega se napajajo vasi: Osolnik, Laze, Škamevec, idr. Drugi vod poteka preko Malega Osolnika proti Turjaku in okoliških vaseh, vse do Malega in Velikega Ločnika. Vmes so hidropostaje.

Kdaj se uporabniki najpogosteje obrnejo na vas, s kakšnimi vprašanji, dilemami, problemi?

Včasih glede različnih vprašanj, povezanih s kakovostjo vode, ter tudi glede novogradenj. Pri nas dobijo investitorji mnenja oz. soglasja za izdajo gradbenega dovoljenja. Ta določajo, kako mora biti izveden priključek, na katere odmike morajo biti pozorni, mesto priključitve, kako mora biti zgrajen jašek, po katerih parcelah potekajo vodi, idr.

Kje vas ljudje lahko najdejo?

Pisarna je na Stritarjevi 35 a v Velikih Laščah, kjer smo prisotni v času uradnih ur, sicer pa smo vedno dosegljivi preko telefonske številke: 041 646 473 ali preko e-pošte oz. spletne strani.

Kakšno vodo pijemo? Recimo v primerjavi z ostalimi?

Naša voda je kakovostna. Iz vrtine Podstrmec je voda tako kakovostna, da je ni treba klorirati. Če jo natočimo v steklenice, lahko ostane v steklenici tudi en mesec in je še vedno dobra. Vodi iz drugih vrtin je treba dodati nekoliko klora, ampak predvsem

zaradi cevovodov. Ti niso vsi v najboljšem stanju. Imamo okoli 160 km glavnih vodov. Sicer niso več azbestni, so iz ustreznih materialov, a zaradi dotrajanosti so na posameznih delih potrebne menjave cevovodov, saj so določeni odseki cevovodov še iz leta 1970 in starejši.

Kakšen je vaš pogled na stanje omrežja?

Omrežje žal ni v najboljšem stanju, kar nam kažejo okvare. Del omrežja je še zelo star in seveda zato v slabšem stanju. To povzroča velike težave že pri odkrivanju okvar. Teren je kraški, voda se ne pojavi na površini, ampak odteka v podzemlje, zato je okvaro toliko težje odkriti. Potrebna bi bila večja vlaganja v obnovo sistema. S tem bi zmanjšali okvare cevovodov in izgube vode.

Kako ukrepate v primeru, da pride do morebitnega onesnaženja?

Ob onesnaženju se obvesti IVZ ter Občino Velike Lašče. Postopek je tudi predstavljen na naslednjih straneh. Imamo tudi možnost e-obvestil, če se uporabniki prijavijo na e-aplikacijo. Na tem mestu pozivam bralce, da se prijavijo, saj gre za najbolj ažuren način. Postopek je preprost. Obiščete našo spletno stran in izpolnite enostaven obrazec.

Na koga naj se obrnejo uporabniki, ko menijo, da bi voda lahko bila oporečna?

V tem primeru prosim, da nemudoma pokličejo na naš dežurni telefon. Do sedaj sicer ni bilo večjih onesnaženj, k čemur prispeva predvsem to, da je voda iz vrtin.

Te pa niso tako izpostavljene onesnaženju. Večja težava so bili izpadi.

Drži, ob ujmah, kot sta vetrolom in žledolom, se je pri nas pojavila tudi težava z vodo oskrbo. Zakaj in kako to preprečiti?

Ujm ne moremo preprečiti, lahko pa se vsaj v določeni meri nanje pripravimo. Občina je kupila agregat, a bo treba še kakšnega. Elektriko nujno potrebujemo na črpališčih, da zagotovimo najprej črpanje in nato še distribucijo vode do uporabnikov. Voda ne teče kar sama do gospodinjstev, še toliko zahtevnejše je, ko je treba premagati veliko višinsko razliko.

Naša voda je trda. To občutimo predvsem gospodinjje v rednem boju s čiščenjem vodnega kamna. Zakaj se temu tako? Vpliva to na zdravje?

Ne, to za zdravje nima nobenih neugodnih posledic. Voda z minerali je zaželena. To je živa voda, ni predelana, obdelana. In tako vodo ima le manjši delež prebivalstva, ne gre za kemično obdelano vodo.

Je vode dovolj?

Zazdaj je je. Je pa dejstvo, da se ljudje priseljujejo in bo to v bodoče treba upoštevati ter razmišljati tudi o možnosti iskanja novih vodnih virov.

Kaj pa cena vode? Menda se viša. Kje so tu Velike Lašče v primerjavi z drugimi občinami?

V primerjavi z drugimi občinami tega okoliša je cena povsem primerljiva, zlasti če

upoštevamo, kako velik je obseg. Glavnih vodov je 160 km, večja je poraba elektrike zaradi razgibanega terena, prečrpališč in črpališč. Svoje prispeva še razpršena poselitev. Uskladitev cene vode v stroških se bo pri posameznem gospodinjstvu poznala v znesku nekaj centov na kubični meter.

Katere investicije so bile že izvedene in katere bi nujno še morali izvesti?

Izvedli smo veliko investicij, zamenjav cevovodov ter izgradenj črpališč in prečrpališč. Sistem in cevovodi se starajo, zato prihaja do okvar. Treba jih je obnavljati ter nameniti nekaj več sredstev v obnove cevovodov.

V načrtu je izgradnja nove vrtine Mali Ločnik, ki naj bi oskrbovala območje Turjaka. Vendar je na tem mestu še preuranjeno trditi, koliko vode in kakšna voda je na razpolago. To se pokaže šele pri črpalnih poskusih, ki jih bomo izvajali v periodičnih obdobjih: torej spomladi, poleti in jeseni.

V planu je izgradnja vodohrana Podstrmec, ki bo oskrboval območje vasi Podstrmec, Bovec, Karlovica ter drugih. Predvsem bomo s tem zagotovili boljšo požarno varnost na že zgrajenih hidrantih. Poskrbeti moramo za to, da je dovolj vode tudi ob nenadni potrebi po večji količini, kot je na primer ob gašenju požarov.

Koliko ljudi je zaposlenih v vašem podjetju?

Dela nas sedem, trenutno smo trije zaposleni, drugi so pogodbeni sodelavci. V pisarni so uradne ure ob ponedeljkih, sredah in petkih za vprašanja strank ter urejanje

dokumentacije. Delo poteka predvsem na terenu. To so na primer meritve klora pri končnih uporabnikih (tedensko), popisi elektrike in vode po črpališčih (mesečno), pregledi hidrantov, cevovodov, vodohranov, iskanje okvar, ki je seveda najbolj zahtevno, ter opravljanje dežurne službe, ki spremlja sistem delovanja objektov preko računalniškega sistema – daljinskega nadzora. Brez tega namreč takšne količine ne bi bilo mogoče obvladovati.

Kakšni so načrti podjetja v prihodnje (tako kadrovske kot poslovne)? Kje se vidite čez deset let?

Stremimo k povečanju in rasti na vseh segmentih poslovanja. Nekaj bo tudi zaposlovanja, tako da bomo imeli v kratkem tri inženirje, ki bodo strokovno skrbeli za vzdrževanje in razvoj sistema. Investicijsko se v prvi vrsti še vedno osredotočamo na obnovo obstoječega sistema, kot omenjeno, pa načrtujemo izgradnjo novega vodohrana Podstrmec in vrtine v Turjaku.

V katero smer mislite, da bo šlo področje oskrbe z vodo v prihodnje?

Voda bo čedalje bolj iskana dobrina in tudi potrebe po dobri pitni vodi bodo čedalje večje. Kot vidimo, je narava vse bolj onesnažena, kar posledično vpliva najprej na vodo. Ekologija postaja pomembnejša, a ne dovolj. Zdrava pitna voda je vir življenja.

GRAD TURJAK ODPIRA SVOJA VRATA INTERVJU JOŽE ZALAR

Angelca Petrič

Ko smo izvedeli, da ima Grad Turjak novega najemnika, smo se vsi spraševali, kdo je to. Aja, tisti, ki ima ob cesti parkirano letalo. O vas smo v Trobli brali tudi kot o ljubitelju starodobnikov.

Kako bi se predstavili našim bralcem?

Sem navdušen zbiratelj vsega, kar je staro, stare krame, rad imam avanture, izzive, ... Izziv je navsezadnje tudi najem Gradu Turjak.

V Malih Laščah je starejšim predmetom namenjena tudi hiša. To menda oddajate za potrebe filmskih scen?

Sama hiša ni več stanovanjski objekt, ampak je muzej starodobnih vozil in starodobne tehnike. Notri je precej motorjev in drugih predmetov. Če jih potrebujejo na snemanjih, jih tudi posodimo, a zmeraj z našo asistenco. Seveda se lahko kaj tudi najame. Tudi za poroke bomo imeli na voljo za najem različne tipe vozil, a vedno bo nekdo zraven, vsaj kot šofer.

Od kod zanimanje za preteklost, zgodovino, starejše predmete in nenazadnje tudi Grad Turjak?

Od majhnega. Za to me je navdušil že dedek, pa tudi oče je zbiral različne stvari. Od kar se spominjam, vlečem stvari s podstreh ... Na boljše sejme v Sloveniji ne hodim več, ker drugače zmeraj kaj kupim. Imam tudi ogromno stvari iz tujine, nekajkrat na leto grem na Češko, hodil sem tudi v Nemčijo ... Kamor grem, tudi če grem delat, od povsod kaj privlečem. Tudi iz različnih projektov, pri katerih smo sodelovali.

S čim se podjetje Delo osvobaja prav-zaprav ukvarja?

Naša glavna dejavnost je izvajanje posebnih učinkov za potrebe snemanja. Na tem področju zelo izstopamo, izzive ima rad celoten kolektiv. Ko ima nekdo problem, ga bomo mi rešili. Posebni učinki so npr. dež, sneg, megla, neurje ... Torej lahko rečemo, da delamo vreme po potrebi. Potem so tu različne eksplozije, patenti, posebna prevozna sredstva in podobno. Težje ko je, bolj smo pri stvari. Za vsak učinek obstajajo naprave, in če teh ni, je treba narediti tudi napravo. Naročniki so z vsega sveta, malokdo pa ve, da se v Sloveniji posname več kot 30 % svetovnih avtomobilskih reklam.

V gradu že potekajo obnovitvena dela. Česa ste se najprej lotili?

Ne moremo reči ravno obnovitvena dela, za ta je poskrbelo Ministrstvo za kulturo RS. Mi bolj dograjujemo stvari in opremljamo prostore. Najprej smo se lotili orožarne. Zgodovinski viri so knjige in nekaj prijateljev zgodovinarjev ter seveda splet.

Zakaj ste se odločili za najem Gradu Turjak?

Pri vseh trparijah, ki jih počnem, očitno še nisem imel dovolj izzivov. Sicer me sedaj boli glava, ampak vseeno. Že pred leti, ko je bil razpis, smo se želeli prijavit.

A takrat so bile take omejitve, da nisi smel ničesar. Zato se takrat nisem odločil za to, ker ob tistih pogojih ne bi preživel.

S čim ste prepričali Ministrstvo za kulturo RS? Kako ocenjujete sam razpisni postopek?

Takoj smo štartali, da želimo narediti srednjeveški grad ter tudi obravnavati tematiko 15. in 16. stoletja. Ta se ne dotika spornega obdobja novejšje zgodovine, ne želimo drezati v nobeno smer. Lotevamo se drugih zgodovinskih obdobj, znanih dejstev iz tistega časa. Gre za prikaz turških vpadov. Pokazali bomo bitko, v kateri je umrl Herbard Turjaški, ki je bil strah in trepet Turkov. Bitko nameravamo predstaviti z izdelanimi voščenimi lutkami, zlasti trenutek, ki prikazuje boj, tik pred usmrtnitvijo.

Kakšne bodo druge vsebine, načrti? Kaj si bo javnost lahko ogledala, kakšne dogodke bo gostil grad?

Vsebina bo, kot rečeno, temeljila na zgodbi o Herbardu Turjaškemu. To je bil spoštovan graščak, vodja Vojne krajine, glavar. Turki so se ga zelo bali. Bil je izvrsten vojaški strateg, ki je mnogokrat odbil Turke. Nato so ga klasično izdali. Posledica je bila, da so njemu in njegovemu višnjegorskemu bratranču odsekali glave. Te so šle v Istanbul, kjer so jih napolnili s slamo in slavili kot zmago nad največjimi sovražniki.

Grad bo odprt ob četrtnih, petkih, sobotah in nedeljah.

V enem letu so Turjaški zbrali denar, s katerim so odkupili glave. Turki so z odkupnino postavili džamijo v Banjaluki, ki so jo 1993 sicer uničili, a so jo pred nekaj leti ponovno obnovili. Te nagačene glave so bile v gradu do druge svetovne vojne, potem pa tako kot ves inventar vse čudežno zginile. Torej predvidevam, da so še nekje.

Na kakšen način se bo Grad Turjak vključil v turistično podobo Velikih Lašč?

S trajnimi in občasnimi razstavami. Kot tudi npr. ponudbo ogledov oz. vodenja po gradu, srednjeveško kulinarično ponudbo in različnimi viteškimi dnevi, dnevi odprtih vrat in vsega ostalega, kar se nanaša na grajsko tematiko.

Kje vidite glavne priložnosti in kje ovire?

Priložnosti so, da v Sloveniji primanjkuje opremljenih gradov, sploh takih z omejeno tematiko. Tu je priložnost, luknja. In skušali bomo narediti še več interaktivnih vsebin, ki privlačijo mlade. Ovire so nedvomno ogromni zagonski stroški. Nisem pričakoval, da bo tako velik začetni zalogaj, a to bomo morali prebroditi.

Ste se projekta lotili sami ali sodelujete s kakšno ekipo?

Definitivno je za mano ekipa: Prijatelj je velik poznavalec srednjega veka, poleg tega

pa je tu še celotna delovna ekipa. Nameravamo urediti tudi krčmo. Za začetek bo na voljo samo pijača, s kulinarično ponudbo pa nameravamo pričeti nekje do poletja.

Načrtujete pridobiti tudi sredstva na javnih razpisih, saj je recimo že samo ogrevanje gradu velik strošek? Je investicija v najem gradu finančno vzdržna?

Ja, seveda razmišljamo o tem. Na določen vir sredstev računamo tudi z oddajanjem dvoran za poroke, različne prireditve, nekaj z vstopnino, idr. Razmišljamo tudi o vključitvi v učni program, poudariti želimo Dalmatina in Trubarja. To območje je vendar zibelka slovenskega jezika.

Kako nameravate privabiti skupine obiskovalcev?

Tudi preko spletnega trženja, vzpostavili bomo tudi spletno stran, poleg tega bomo vzpostavili stike s TIC-i in tako naprej. Ideja je, da se lahko obiskovalci odločijo za celodnevni izlet po tem območju: npr. obišejo Grad Turjak, gredo na Trubarjevo domačijo, si v Malih Laščah ogledajo starodobna vozila in nadaljujejo z obiskom spominskih sob v Levstikovem domu. Ponudbo bi zaokrožilo srednjeveško kosilo. Ker pa gre tudi pri turizmu za sezonsko delo, bo treba poleti narediti zalogo kapitala za turistično skromnejši zimski čas.

Kako boste sodelovali z lokalno skupnostjo?

Tega sodelovanja si želim čim več, tako kot na primer vključitev lokalnih obrtnikov; od prodaje spominkov, suhega sadja, lokalnih izdelkov, idr. Sam od nekdaj zahajam v te kraje. Predniki izvirajo iz tega območja. Stari ata je iz Velikih Blok, tu imam cel kup sorodnikov, so pa to predvsem prastrici oz. pratete.

V gradu so že tradicionalno potekale nekatere prireditve, ki so z zaprtjem zastale ali zamenjale lokacijo. Boste katere obudili?

Ja, na primer Dan svetega Ahaca, potem pa tudi ostale stvari, morda viteški praznik. Povezati se želimo z lokostrelci ter drugimi društvi in posamezniki.

Kako vidite Grad Turjak, recimo, čez 10 let?

Želje so velike, če bomo dosegli dogovor z Ministrstvom za kulturo RS, da bodo prenovili še preostali del v gradu, kjer bi bile razstave, bomo lahko naredili še prenočišča in nadgradili obstoječo ponudbo. Upam, da se bodo ti načrti uresničili. Naj bi bil nek kulturni evro, pogovarjali smo se v tej smeri, vprašanje pa, kako hitro bo to.

Kdaj bo slavnostna otvoritev gradu?

11. 4. ob 18. uri se prične koncert, prej bo svečana otvoritev. Igrali bodo Rok'n'Band, Orleki in Pero Lovšin s Španskimi borci.

Grad bo odprt ob četrtnih, petkih, sobotah in nedeljah. Poleti razmišljamo, da bi bil odprt tudi čez teden. Pozimi pa verjetno ob vikendih, in seveda za naročene skupine.

VRTEC SONČNI ŽAREK DAN ODPRTIH VRAT

Dragi starši in otroci,
vabimo vas na
DAN ODPRTIH VRAT
vrtca Sončni žarek,
v petek, 3. aprila 2020,
od 9. do 11. ure.

Prijazno povabljeni v naš vrtec v
Velikih Laščah in v enoto
na Karlovinci.

Ob obisku vrtca si boste lahko
ogledali prostore in izvedeli več
o programu in dogajanju v njem.
Z veseljem vam bomo odgovorili
na vsa vprašanja, ki se vam morda
porajajo ob vpisu otroka v vrtec.

Pričakujemo vas,
strokovne delavke in otroci vrtca
Sončni žarek.

VRTEC KARLOVICA – PUSTNO RAJANJE S PIKO NOGAVIČKO

vzgojiteljica Jožica Planinšek

Letošnja zima je mila in zelo skopa s količino snega. Kljub temu se v vrtcu Karlovica nismo nič manj zavzeto pripravljali na praznovanje pusta, ko maškare odganjajo zimski čas.

Kot je v navadi, so na dogovorjeni dan otroci prinesli pustne kostume. Po zajtrku so se preoblekli v junake iz pravljic, risank in vsakdanjega življenja.

Razigrane maškare so se zbrale v igralnici Čebelice, kjer smo pripravili in okrasili prostor za skupno druženje.

Zbrane maškare je pozdravila Pika Nogavička. V družbi svojih dveh hišnih ljubljencev, konja in opice, je popestrila program s petjem, akrobacijami in muziciranjem na glavnik. Maškare so se predstavile po skupinah. Sledilo je skupno rajanje ob glasbeni spremljavi.

Čeprav v vrtcu otroke navajamo in seznanjamo z zdravim načinom prehranjevanja, jim je ob koncu druženja Pika Nogavička brez slabe vesti razdelila sladke bonbone.

ZAVEDAMO SE OTROKOVIH POTREB PO GIBANJU ŽE OD ZGODNJEGA OBDOBJA

vzgojiteljica Tadeja Gradišar

Letošnje leto smo v vrtcu gibanju posvetili prav posebno pozornost. Je osrednja tema aktiva, zato se vzgojiteljice udeležujemo seminarjev, med drugimi izvajamo tudi projekt Mali sonček, ki nas vsako leto še dodatno opomni, kaj vse moramo izvesti v skupini. Otroci pa prek plakatov, štampiljk, knjižic in priznanj dobijo motivacijo za izvajanje športnih aktivnosti.

Vsak otrok uživa v gibanju. Tudi takrat, ko sedi, miga s prsti ali udarja z nogami po tleh. Od rojstva dalje do približno treh let starosti s presenetljivo hitrostjo razvija nove motorične spretnosti.

Naj na kratko povzamem mejnike otrokovega razvoja (P. Walker):

13 mesecev je povprečna starost, ko se otrok nauči hoditi brez opore in zna splezati po stopnicah navzgor. Pri 15-ih mesecih zna malček brez pomoči vstati ali poklekiniti z namenom pobrati predmet s tal. Zna potiskati velike igrače na kolesih ter sestiti na stol. Pri 18-ih mesecih zna malček hoditi naprej in nazaj, teči ter vreči žogo, ne da bi se pri tem zvrnil naprej. Pri 21-ih mesecih zna udobno čepeti, pri dveh letih zna otrok teči, se varno izogibati oviram, počepniti ter nato z lahkoto vstati. Zna brcniti žogo, ne da bi se prekucnil, zna iti po stopnicah navzgor in navzdol. Zna sonožno skočiti, stati in hoditi po prstih. Je izjemno dejaven; hodi, teče, skače, istočasno pa se še vedno plazi, prekopicuje, sedi, kleči in čepi na tleh. Pri treh letih zna otrok že stati na eni nogi, spretno plezati, se obrniti in izogibati predmetom, medtem ko potiska velike pomične igrače. Zna voziti tricikel, poganjalec in sedeti z nogami navzkriž. Ko gre po stopnicah navzdol, zadnjo stopnico ali dve rad preskoči. V starosti treh do štirih let pa motorične spretnosti izpopolni.

Postaja drznejši in bolj samozavesten, pripravljen je samostojno stopiti v svet.

Gibanje spremlja človeka od rojstva do smrti.
M. Videmšek

Od tretjega do šestega leta gibalni razvoj otroka znova silovito napreduje.

Zavedamo se, da moramo otrokom nuditi različne vrste gibanja in izkušenj z uporabo pripomočkov. V dopoldanskem času se res trudimo, da otroci vsakodnevno bivajo in se gibajo na svežem zraku (igrišče za vrtcem, igrišče pri šoli, sprehodi, travniki, terase, fitness idr.), enkrat tedensko se poslužujemo večnamenskega prostora, starejši otroci odidejo še v šolsko telovadnico. Izvajamo tudi gibalne minute v igralnici. Skratka sledimo kurikulumu za vrtce in uspešno uresničujemo gibalne cilje.

Včasih poslušamo, kako so starši nejevoljni, če ima otrok umazane čevlje. Starejši otroci to rešujejo z rezervnimi škornji, za mlajše pa za izvajanje gibalnih aktivnosti ti niso ravno primerni (nerodnost, ožuljenost). Z druge strani gledano pa bi morali biti zadovoljni, saj je umazan čevljev dokaz, da so bili otroci na svežem zraku. Nejevolja se pojavi tudi, če ima otrok kakšno buško ali odrgnino od padca. Tu naj dodam, da ima kar nekaj otrok velikokrat neprimerno obutev ali obleko (je lepega izgleda, a neprimerna za športne dejavnosti), ki mu onemogoča sproščen tek, hojo ali plezanje. Tudi tu moramo biti veseli, da se otrok sooča tudi s padci. Namreč po padcu se mora naučiti pobrati in dobiti izkušnjo za vnaprej. Brez nezgod in malih nesreč otrok ne more razviti ravnotežja, moči, hitrosti, gibljivosti, vztrajnosti, naravnih oblik gibanja (hoja, tek, skoki, poskoki,

plezanje itd.), usvojiti pravil različnih elementarnih, plesnih, rajalnih iger, gibanja z žogo, spretnosti vožnje s kolesom ter drugimi pripomočki.

Zavedamo se (zlasti v zimskem času), da marsikateri otroci popoldne težko preživijo čas zunaj in zato je vrtec ključni prostor za vzdrževanje otrokovega napredka na gibalnem področju. Poleg tega pa se otroci naučijo tudi pomena sodelovanja v skupini, medsebojne pomoči in športnega obnašanja.

Predšolsko obdobje je namreč temelj gibalnega razvoja; otroku moramo ponuditi široko paleto gibalnih izkušenj ter se zavedati, da kar zamudimo v najzgodnejšem razvojnem obdobju, kasneje težko nadoknadimo.

Potrebi po gibanju in igri sta osnovni otrokovi potrebi. Z gibanjem otrok zaznava in odkriva telo, preizkuša, kaj telo zmore, doživlja veselje in ponos ob razvijajočih se sposobnostih in spretnostih ter gradi zaupanje vase. Hkrati daje gibanje otroku občutek ugodja, varnosti, veselja, skratka dobrega počutja (M. Videmšek).

Odrasli imamo torej zagotovo najpomembnejšo vlogo pri spodbujanju in razvijanju gibalnih sposobnosti otrok. Oni sami pa se bodo v kasnejši dobi razvijali v zdravem duhu, saj bodo imeli dobro popotnico za vnaprej.

PUST na osnovni šoli

Eva Pečnik

V predpustnem času smo učenci, ki obiskujemo interesno dejavnost z znanjem do ustvarjanja, skupaj z učiteljico Gordano Farazin ustvarjali pustne maske ter izdelali plakat, na katerem so si osnovnošolci lahko prebrali zanimivosti in dejstva o pustu in njegovi zgodovini. V petek, 28. 2. 2020, pa smo uro obarvali bolj kuharsko, še zmeraj v stilu pusta, četudi je bil že mimo. Pripravili smo flancate iz krhkega testa. V nadaljevanju bomo predstavili pust in primerjavo tega običaja nekoč in danes. Poznate vse zanimivosti o tem prazniku?

PUST

Pustovanje je eden izmed najstarejših ljudskih običajev, ki sega že v predkrščansko dobo. V Sloveniji je bilo pustovanje prvič omenjeno v 17. stoletju, pred tem obdobjem pa so predvsem po starem Rimu divjale grozljive maske, ki naj bi predstavljale umrle prednike. Naši predniki so ob tej priložnosti izvajali obrede, s katerimi so častili pomladne sile in preganjali ostanke zime. Pustovanje poteka v mesecu februarju, pustni čas pa je premakljiv, kar pomeni, da je odvisen od velike noči. Pustna dneva sta torek in nedelja.

SLOVENIJA IN PUSTNI LIKI

Različni kraji v Sloveniji imajo različne običaje, pustovanje pa pogosto povezujemo z mestom Ptuj, od koder izvirajo kurenti. Gre za značilni pustni lik, ki z velikimi kravjimi zvonci okrog pasu z velikim hrupom odganja zimo. Zagotovo poznate tudi Laufarje, ki nosijo lesene maske in nenehno tekajo po ulicah Cerknega. Prvi laufar se na ulicah prikaže prvo nedeljo po novem letu, nato pa jih je vsako nedeljo več. Škoromati so najstarejše pustne maske na Slovenskem. Na pustno soboto boste nanje naleteli v vaseh na južnem obrobju Brkinov in Podgrajsko-Matarskem podolju, ko se odpravijo na poberijo – obhod, kjer po hišah nabirajo darove.

BILO JE NEKOČ

Človek se je šemil že od nekdaj, šemljenje namreč poznamo že vse od pradavnine, ko se je človek z uporabo maske med lovom skušal približati živali. Pustno šemljenje je imelo različne namene, med katere sodi tudi povezovanje z duhovi prednikov, saj so ljudje verjeli, da bodo z uporabo drugega jaza omogočili duhovom prednikov, da bi se naselili v njih. V prvih krščanskih letih je Cerkev močno nasprotovala živalskim maskam. V 7. stoletju so uvedli celo kazen, ki je prepovedovala šemljenje v živali. Izjemno priljubljen je bil transvestizem, kar pomeni, da so se moški našemili v ženske in obratno. Nekoč so pustovali precej pogosteje, kot to počnemo danes. Pustne maske so ljudje izdelovali kar doma, in sicer iz materialov, ki so bili na razpolago. Otroci so se mnogokrat oblekli kar v ponošene obleke staršev ali pa so si obraz namazali s sajami, hodili so od hiše do hiše in se tako razkazovali ljudem. Mnogi so bili za to nagrajeni s krofom, svežim ali suhim sadjem, nekateri celo z denarjem. Gospodinje so doma pekle miške, štravbe in krofe, ki pa so bili enostavnejši od tistih, ki jih poznamo danes. Namen obhodov od hiše do hiše ni bil zbiranje denarja in dobrot, temveč širjenje veselja med ljudmi.

KAJ PA DANES?

Danes praznovanje pusta poteka precej drugače. Pustne kostume največkrat kupimo v trgovini, glavna motivacija pusta pa danes ni več širjenje veselja, temveč to, da maskare v dar prejmejo denar, krofe, sladkarije.

Tekmovanje MALE SIVE CELICE 2020

Mentorica: Renata Lesar Hržič

Eva Pečnik, Rebeka Merljak in Maja Štrukelj so se na predtekmovanju MSC uvrstile med 32 najboljših ekip v Sloveniji. S tem so si pri-tekmovali tudi studijski del oddaje.

Dekleta so na povabilo RTV SLO in oddaje MSC z veliko pomočjo Mihe Merljaka posnele tudi vlog, ki si ga lahko ogledate na spletni strani RTV SLO Oddaja MSC in spletni strani naše šole. Gospodu Merljaku se zahvaljujemo za pomoč pri snemanju in pripravi vloga.

Na RTV SLO so se naša dekleta pomerila z ekipo OŠ Cirila Kosmača Piran. Snemanje je bilo v torek, 28. 1. 2020. Tekmovalci obeh ekip so bili v prvem delu popolnoma izenačeni. V drugem delu so vodili tekmovalci iz Pirana. Tudi v zadnji nalogi so imeli Primorci malce več sreče in so prvi prepoznali značilnost slovenskega kraja v sestavljanju. Tako so si pridobili tudi dvojne točke in na koncu zmagali z rezultatom 82 proti 68.

Evi, Rebeki in Maji
čestitam za uvrstitev
in nastop v studijski del
oddaje MSC!

Oddajo z našimi tekmovalkami so prvič pred-
vajali na praznično soboto, 8. 2. 2020, sedaj
si jo lahko ogledate v arhivu oddaj RTV SLO1.

Bilo mi je všeč, saj je bilo vse
zelo sproščeno. Tudi nasprotna
ekipa je bila prijazna. Bila je
zanimiva in poučna izkušnja.
Maja Štrukelj

Zame je bilo snemanje oddaje Malih sivih celic na RTV Slo-
venija kot tekmovalki res lepa izkušnja. Že priprave na samo
tekmovalje v šoli so se mi zdele super, ker smo se vsakič
znova česa novega naučile. Seveda te priprave ne bi minile
v pravem vzdušju, če poleg sebe ne bi imela dveh nadvse ne-
verjetnih, sploh pa pametnih sotekmovalk Rebeke in Maje ter
seveda učiteljice Renate, ki si je vedno vzela čas, nas spodbu-
jala in verjela v nas. Čeprav smo se na tekmovalje priprav-
ljale, priznam, da sem bila nekaj ur pred snemanjem živčna.
Ta napetost pa se je razblinila, kmalu potem ko smo vstopili
v prostore RTV-ja. V studiu sem se počutila sproščeno in ni-
sem imela nikakršne treme. Kljub zapletom pred snemanjem
oddaje sem z lahkoto ohranila mirno kri, najbrž je k temu
pripomoglo tudi to, da so ustvarjalci in voditelji oddaje sto-
pili v stik z nami in se z nami pogovarjali o naših pripravah
na tekmovalje, naših interesih ipd. Omenila bi tudi to, da so
bili tamkajšnji zaposleni res prijazni, še posebej voditelj Nik
Škrlec, ki je z nami komuniciral tudi med samim snema-
njem in poskrbel za še bolj sproščeno vzdušje. Med samim snema-
njem smo punce dobro sodelovale, se trudile po svojih naj-
boljših močeh. Menim, da smo se res odlično odrezale. Tudi če
vedno nismo vedele točnega odgovora, smo se med sabo pos-
vetovale in nalogo rešile s sklepanjem ali pa z ugibanjem ter
tako tudi večkrat prišle do pravilnega odgovora. Omeniti pa
moram tudi naše izvrstne navijače, ki so nas skozi vse tekmo-
vanje glasno spodbujali in v studiu naredili odlično vzdušje.
Res sem hvaležna, da sem bila lahko del ekipe in pridobila to
neopozabno izkušnjo.

Eva Pečnik

Na snemanju oddaje Male sive celice sem zelo
uživala. Bila je neverjetna izkušnja in z veseljem
bi jo ponovila. Naučila sem se veliko novega in
občutek, kako je sedeti za tisto mizo, mi je pokazal,
da ni vse tako preprosto, kot je videti na ekranu.
Čeprav nismo zmagale, smo se borile do konca
in mislim, da je to tisto, kar resnično šteje.
Rebeka Merljak

PROJEKT GOJENJE MOKARJEV

Hana Debeljak / foto: Hana Debeljak

V začetku šolskega leta 2019/20 je dal župan, dr. Tadej Malovrh pobudo, da bi v okviru krožka učenci predmetne stopnje gojili mokaerje. Učitelj Marjan Košele je v soglasju z ravnateljico Metodo Kolar idejo predstavil učencem in skupina učencev 9. razreda se je kljub začetnim predsodkom odločila sodelovati v projektu.

Kaj sploh so mokaerji?

Tenebrio molitor ali po naše mokaer je žuželka, ki jo zagotovo sovražijo mlinarji oz. pridelovalci žitnih izdelkov. Hrani se z mlevskimi izdelki in je eden največjih skladiščnih škodljivcev med žuželkami. Razvojni krog mokaerja traja od 280 do 630 dni in je odvisen od temperature.

Odraslo stanje mokaerja

Odrasli mokaer je temno rjave do črne barve, v dolžino pa meri do 2 cm. Samica lahko v svojem življenju, ki traja približno 3 mesece, izvali od 300 do 600 jajčec. Ličinke se izvalijo po 7–14 dneh. So rumenkasto rjave barve in zrastejo do 3 cm. Odrasle postanejo po 8–20 levitvah.

Ličinka mokaerja

Optimalna temperatura za razvoj mokaerjev je okoli 30 °C pri relativni zračni vlagi, višji od 70 odstotkov. Mokaerji so vir proteinov in kot taki pogosta hrana plazilcem, pticam in določenim žužkojedim sesalcem ali pa so vaba za ribolov. So vsejedi, zato lahko jedo rastlinske materiale, tudi meso in perje. Najraje jedo moko, star kruh, žita, otrobe, ostanke hrane (korenje, solata, jabolka). Sposobni so reciklirati rastlinske ostanke slabe kakovosti v visoko kakovostne, energijske, beljakovinske in maščobne produkte v relativno kratkem času, pri tem pa porabijo zelo malo vode. Uporabljajo jih za izdelovanje proteinov in hrane z več beljakovinami.

Začetki ...

Prvih nekaj ur smo zbirali podatke o mokaerjih, njihovi zgradbi, razvoju, pogojih, potrebnih za bivanje, in hrani, s katero se

prehranjujejo. Večino podatkov smo pridobili s spleta, pretežno s tujih spletnih strani. Preuredili smo prostor v najvišjem nadstropju šole in pripravili pripomočke za gojenje. Pri izdelavi terarijev nam je pomagala ga. Veronika Lipovec.

Priprava prostora

Ko smo zbrali vse potrebne podatke, smo pričeli z iskanjem pravih, živih mokaerjev. Proti koncu oktobra smo pričeli s pripravo prostora, g. župan pa nam je mokaerje prinesel na Miklavžev večer.

Potek dela ...

Vsak petek zjutraj mokaerjem dodamo novo svežo hrano (korenje, bučke, jabolka idr.) in odstranimo tisto, ki je ostala čez teden. Dodamo jim tudi otrobe in suh kruh. Pri delu si pomagamo z rokavicami in pincetami. V evidenco vpišemo temperaturo in odstotek vlažnosti v terariju ter v prostoru. Večkrat pa si napredek v razvoju ličink ogledamo pod mikroskopom.

Preučevanje mokaerjev Težave ...

Prva od težav pri našem delu je bila prenizka temperatura v prostoru, ki je bil namenjen gojenju, zato smo morali terarije premakniti v kemijski kabinet. V terarijih se je pojavila tudi plesen, domnevamo, da sta bila za to kriva zelje in previsoka vlažnost. Plesen je povzročila smrt večine odraslih osebkov, vendar so se iz ličink že uspešno razvili novi. Manjša ovira pri delu so tudi pripomočki, ki niso prvotno namenjeni delu z žuželkami, pomagamo si namreč s preprostimi pincetami, stereo lupo idr.

Zadek ličinke mokaerja

Ves čas nad nami bedi g. župan in nam daje koristne nasvete. Žal nam je, da mokaerje gojimo in opazujemo tako kratko obdobje, zato ne moremo narediti konkretnije raziskovalne naloge. Upamo, da se bodo učenci za nami nad mokaerji navdušili tako zelo, kot smo se mi, in da bodo naše delo nadaljevali ter nadgradili.

Odraslo stanje mokaerja

Ličinka mokaerja

TUDI V MESECU MARCU BOMO UČENCI 9. RAZREDOV ZBIRALI STARI PAPIR.

Denar od zbranega papirja bomo namenili kritju stroškov za valetu in za končni izlet.

Papir bomo sprejemali v tednu, od 23. 3. do 27. 3. 2020, v garaži pod šolskim igriščem v Velikih Laščah.

Tisti, ki imate večje količine papirja, ga lahko pripeljete v torek, 31. 3. 2020, od jutra pa do 13.30, h garaži pod šolskim igriščem.

Prosimo, da papir zvežete z vrvico ali pa ga zapakirate v kartonske škatle (ne pa v plastične vreče).

Že vnaprej se vam iskreno zahvaljujemo!

Učenci 9. razredov z razredničarkama

GLASBENA ŠOLA RIBNICA

NASTOPI IN MAŠKARE

Martin Lavrič

Učenke Glasbene šole Ribnica so se udeležile mednarodnega tekmovanja Mladi Padovec, ki poteka na Hrvaškem. Tokrat je tekmovanje zbralo rekordno število udeležencev, skupaj kar 320 iz Bosne in Hercegovine, Slovenije in Hrvaške.

Mladi glasbeniki so tekmovali v desetih disciplinah: flavta, klarinet, saksofon, trobenta, klavir, harmonika, violina, kitara, tamburica; in v kategorijah: rog, pozavna, evfonij ter tuba. Njihovo igranje je ocenjevala mednarodna žirija.

Emma Zbašnik je prejela 2. nagrado v 2. kategoriji discipline flavta, enak uspeh je dosegla tudi Petra Zakrajšek, in sicer 2. nagrado v 3. kategoriji iste discipline. Njuna mentorica je bila Janja Turk, korepetitorica pa Kristina Jeke. Ga. Jeke je tudi mentorica Lare Levstik, ki je osvojila 3. nagrado v 2. kategoriji 6. discipline – klavir.

Nekatere točke so bile preproste ljudske skladbice (slovenske, mehiške, ameriške in ruske). Lahko bi rekli, da smo z glasbo obiskali ves planet. Medtem smo lahko slišali tudi Vivaldija, Slaka in druge, za konec pa še Verdijevo in Bizetovo arijo. Nastopajoče so spremljali Mirjana Zeljić Brnčić, Vanjo Tomc, Izabela Vlašič in – CD. Nastop sta pripravila Viktor Papež in Franc Malavašič. Vsem pa so teknilo tudi sladki krofi.

Na slovenskem državnem tekmovanju za mlade glasbenike TEMSIG so naši tekmovalci s komorno skupino VIOLiNA (Iza Levstek, Lovro Kljun, Nika Andoljšek) pod mentorstvom prof. Ksenije Abramović Grom osvojili priznanje za udeležbo. Vsem tekmovalkam in tekmovalcem čestitamo in jim želimo veliko uspehov še naprej.

25. 2. je bil v Velikih Laščah vedno veseli ter zabavni nastop v maskah. Gre za enega od nastopov, ki se ga veselijo tako nastopajoči kot tudi učitelji, starši in poslušalci. Nastop je resen, hkrati pa tudi sproščen in zabaven. Maske, glasba in krofi poskrbijo za dobro vzdušje. Na sporedu je bilo 27 točk, igrali, peli ter nastopali pa so učenci in učenke od prvega do sedmega razreda. Slišali smo lahko pihala, godala, brenkala, klavir in petje.

Kot vsaka šola tudi glasbena šola za svoje delo potrebuje osnovne pogoje. Prvi izmed njih so inštrumenti. Ti morajo biti solidni, prilagojeni ter raznoliki.

Brez njih ni ne igranja, ne uspehov, tekmo vanj ali nastopov. Inštrumenti se obrabijo, polomijo, odslužijo ali pa jih preprosto še ni. Zlasti slednje postaja pereč problem, saj glasbena šola širi svoje izobraževanje na inštrumente, ki so bili v preteklosti manj zastopani.

Glasbena šola Ribnica je zato nabavila timpan, tako da ima zdaj komplet štirih timpanov. Poleg tega pa smo kupili še flavto, violino, štiri klavirske klopi in še mnogo tolkalskih igralk.

Že vnaprej se veselimo uspehov, ki jih bodo s temi inštrumenti dosegli naši učenci.

DNEVI ODPRTIH VRAT GLASBENA ŠOLA RIBNICA

**Vabljeni na dneve odprtih vrat
Glasbene šole Ribnica,
ki bodo od 6. do 8. maja 2020
v Glasbeni šoli Ribnica, dislociranem
oddelku v Velikih Laščah ter v
OŠ Sodražica.**

Predstavitev inštrumentov in pouka v
glasbeni šoli ter ogled učilnic.
Potrudili se bomo odgovoriti na vprašanja,
ki se vam morda zastavljajo.

VPIS V ŠOLSLEM LETU 2020/2021
PROGRAM PREDŠOLSKA GLASBENA
VZGOJA – otroci, rojeni v letu 2015

GLASBENA PRIPRAVNICA
– otroci, rojeni v letu 2014
(bodoči učenci 1. razreda osnovne šole).

PROGRAM GLASBA
– POSAMEZNI INŠTRUMENTI IN PETJE
– otroci, rojeni v letu 2013, in starejši

Uradni razpis za sprejem novincev bo v
začetku meseca maja 2020 objavljen na
spletni strani šole.

SPREJEMNI PREIZKUS NOVINCEV:
Sreda, 20. 5. 2020 – ob 17. uri v Ribnici.
Petek, 22. 5. 2020 – ob 17. uri v
Velikih Laščah.
Sobota, 23. 5. 2020 – od 9. do 10. ure
v Ribnici.

**Sprejemni preizkus
SAMO ZA SOLOPETJE**
Ponedeljek, 25. 5. 2020, ob 19. uri v Ribnici.
Veseli bomo vašega obiska

**Več informacij najdete na:
spletni strani Glasbene šole Ribnica
www.gs-ribnica.si
oz. telefonski številki
01/ 8369 - 733 ali 051/ 332 - 669.**

SLAVNOSTNA PRIREDITEV OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU SOBOTA, 8. FEBRUAR 2020, – LEVSTIKOV DOM V VELIKIH LAŠČAH

KUD Primož Trubar

KUD Primož Trubar, OŠ Primoža Trubarja in Glasbena šola Ribnica so bili organizatorji letošnje slavnostne prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku, ki je bila posvečena 100. obletnici rojstva našega rojaka Jožeta Javorška, izjemnega stilista, mojstra besede, svetovljana, ki se je vedno rad vračal v rodne Lašče, v kotiček lepote, v trdnjavo svoje zavesti.

Kar štiri njegova dela so doživela gledališki krst na velikolaškem odru (Manevri, Ljudski glas, Neznaneč, Življenje in smrt Primoža Trubarja), bil je pobudnik vseslovenskega tabora v Retjah ob 150. obletnici Levstikovega rojstva, pobudnik ustanovitve in ureditve Trubarjeve domačije na Rašici ter spominskih sob v Levstikovem domu v Velikih Laščah.

»Prišel je osmi februar. Dan Prešernove smrti. Dan, ko Slovenci slavijo svoj kulturni praznik. Dan, ko so se Prešernovi sovražniki oddahnili, saj je njim zoprni pesnik umrl. Dan, ko so pred sto leti mislili, da je izginil posebni umetniški problem slovenstva ne samo v grob, temveč tudi v pozabo. Na ta kočljivi dan vsesplošnega kulturnega praznovanja sem zjutraj po črni vodi, ki sem jo pogoltnil, tudi jaz priredil svojo proslavo. Postavil sem se ob zid celice ter začel recitirati Poezije.«

(Jože Javoršek, Kako je mogoče)

O poeziji nam je Javoršek zapustil naslednje razmišljanje:
»V začetku je bila beseda. Ta se je s svojimi sičniki, zobniki, šumniki, soglasniki in sivimi ter barvnimi samoglasniki, hrupniki in drugimi glasovnimi svojstvi spremenila v čarobno sredstvo, s katerim je človek človeku izrazil predmet, pojem in verjetno še kaj drugega. Vsaka beseda je pravzaprav prisposoba, a ko nam besed zmanjka, moramo iznajti nove prisposobe. Poezija pa je tista človekova umetnost, katere poglavitno snov gledamo s široko odprtimi očmi. Poezija je prisposoba.«

Njegovo zadnje delo Spomini na Slovence je izjemen prispevek k ohranitvi zgodovinskega spomina na polpreteklo obdobje velikolaške zgodovine do uvodnih let 2. svetovne vojne.

Letošnjo slavnostno prireditev so z izvirnimi nastopom popestrili učenci 5. in 6. razreda OŠ Primoža Trubarja, ki so predstavili Lepo Vido v dveh različicah. Najprej kot klasično v Prešernovem izvirniku, nato pa še novodobno v priredbi Andreja Rozmana Roze.

V nadaljevanju večera so v kulturnem programu, posvečenem obletnici Javorškovega rojstva, nastopili pevca glasbene šole: Tina Dovič (mentor Dejan Herakovič) in Simon Lušin (mentor Dejan Herakovič), glasbeniki glasbene šole: Hana Debeljak in Polona Mišič (mentorica Karmen Zidar Kos), Lara Levstik (mentorica Kristina Jeke),

Lola Petrovič (mentor Ivo Vlašič), Petra Zakrajšek (mentorica Janja Turk) ter Eva Pečnik (mentorica Danica Kavrakova Žgajnar, klavirska spremljava: Kristina Jeke ter člani KUD-a Primož Trubar: Margareta Damjanič, Tjaša Tomc, Simon Marolt, Matej Polzelnik in Matjaž Gruden.

Posebna gostja večera je bila Tjaša Tomc, ki se je občinstvu predstavila s solistično izvedbo uvodne državne himne ter zaključno Lainščkovo pesmijo Ne bodi kot drugi.

Scenarij in režija je bila v rokah Majde Samsa iz KUD-a Primož Trubar, za nemoten potek prireditve je poskrbela tehnična ekipa KUD-a: Urban Gruden, Matej Hren, Drejc Gruden, Nik Hren, Niko Samsa ter Zdenko Samsa, večer pa se je zaključil s prijetnim druženjem pod pokroviteljstvom Občine Velike Lašče.

5. STRITARJEV VEČER: JOSIP STRITAR – POSLEDNJI ROMANTIK?

Barbara Pečnik / foto: Boštjan Podlogar

Tako je bilo naslov predavanju zgodovinarja in literarnega zgodovinarja ddr. Igorja Grdine na 5. Levstikovem večeru, 5. marca, v Levstikovem domu v Velikih Laščah. Predavatelj je v ospredje postavil pesniški opus Josipa Stritarja. V slovenski literarni zgodovini ga sicer poznamo predvsem kot pomembnega literarnega kritika, pri tem lahko govorimo tudi o »najtrajnejšem« Stritarju. Bil je zelo dober poznavalec klasike in evropske književnosti. Na nek način je vzpostavil slovensko klasiko. V uvodu v Prešernove Poezije, ki so izšle v Klasju leta 1866, to je tudi njegov najpomembnejši esej, je namreč prvi analiziral Prešerna in njegovo delo.

Kot pesniški ustvarjalec je ustvarjal pod psevdonimom Boris Miran. Grdina pravi, da ta že sam po sebi nakazuje njegovo zelo nebojevito naravo. Ni se loteval starogrških motivov, je pa v njegovi poeziji moč zaslu-titi Prešernove odmeve, ki se kažejo npr. v uporabi pesniških oblik, kot so sonetni venec, gazela, idr. V slovensko literaturo je uvedel nekatere opazne novosti (cikli popotnih pesmi, mestna tematika), ki so jim pozneje sledili drugi avtorji.

Njegove ljubezenske pesmi so zelo realistične, na bralca ne naredijo posebnega vtisa. Zelo živi pa so njegovi še vedno aktualni Dunajski soneti, v katerih biča starosloven-ce, njihovo samovoljo in oblastništvo na eni strani ter neznačajnost, klečeplazenje in neodločnost na drugi. Dunajski soneti, ki so izšli leta 1872, veljajo za Stritarjevo najpomembnejšo pesniško delo, nekateri med njimi pa za najboljše primere slovenske satire nasploh.

Ob koncu je predavatelj poudaril pomembnost poznavanja slovenske književnosti in njeno vključevanje v šolski učni načrt, čeprav formalno iz njega postopoma v delih izginja.

Pomembno je poznati Trubarja, Levstika, Stritarja in Javorška ter njihovo delo. Pomembno je vedeti!

Glasbeni gost večera je bil kantavtor Žiga Bižal, ki ustvarja in nastopa v ribniškem narečju. Med drugim je izbral pesem Zdumarji, ki odlično ustreza Stritarjevi večni razklanosti med domom in svetom.

Stritarjeve večere sooblikujeta MKL, Knjižnica Frana Levstika in Občina Velike Lašče.

POTI KNJIGE

Trubarjeva domačija se je vključila v projekt Poti knjige – enodnevno potovanje v zgodovino knjige na Slovenskem, ki ga vodi Muzej krščanstva na Slovenskem iz Stične, povezuje pa vse ustanove na Dolenjskem, ki se s knjigami poklicno ukvarjajo, jih hranijo, preučujejo, razstavljajo in delijo znanje o njihovem pomenu.

Poleg Muzeja krščanstva so to še Frančiškanski samostan Novo mesto, zavod Prijetno domače, ki skrbi za Jurčičevo domačijo, Javni zavod Bogenšperk in Trubarjeva domačija. Namen programa, ki je v prvi

vrsti namenjen šolam, je, da lahko učenci in dijaki v enem dnevu spoznajo tisočletno slovensko pisno dediščino. Ob koncu leta 2019 je izšla brošura oziroma kar delovni list, ki vsebuje tudi vsebine o Trubarjevi domačiji in njenih programih. Brošuro lahko kupite na Trubarjevi domačiji.

Dodatne informacije:
Trubarjeva domačija,
info@trubarjeva-domacija.si,
01 7881 006.

NATEČAJ ZA NAJBOLJŠO ZGODBO ZGODBE MOJEGA KRAJA: KAKO SMO NEKOČ PREŽIVLJALI POČITNICE

Mestna knjižnica Ljubljana v sodelovanju s knjižnicami osrednjeslovenske regije že tretje leto pripravlja natečaj za najboljšo zgodbo z naslovom **Zgodbe mojega kraja: kako smo nekoč preživljali počitnice**, ki poteka od **8. februarja do 15. aprila 2020**. Natečaj je namenjen avtorjem, ki so dopolnili 60 let in radi pišejo. Vabimo vse, da nam v tem času pošljejo kratko, resnično zgodbo iz preteklosti domačega kraja, povezano s preživljanjem počitnic v kraju ali drugod po Sloveniji. Zgodba se lahko navezuje na lastne spomine ali na zanimivo pripoved, stare fotografije in zapiske. K besedilu lahko priložijo tudi fotografijo, povezano z zgodbo, ni pa to pogoj za sodelovanje.

Avtorji lahko sodelujejo le z eno zgodbo, ki naj bo napisana v slovenskem jeziku in naj ne presega 1.600 besed.

Zgodbe pošljite po pošti na naslov **Mestna knjižnica Ljubljana, Kersnikova 2, 1000 Ljubljana**, s pripisom »za natečaj Zgodbe mojega kraja« ali po elektronski pošti na mojkraj@mkjlj.si. Prispevke bo v aprilu in maju 2020 ocenjevala žirija ter izbrala deset najboljših, ki bodo nagajeni in objavljeni na spletni strani Mestne knjižnice Ljubljana (www.mkjlj.si) in na portalu digitalizirane kulturne dediščine slovenskih pokrajin Kamra (www.kamra.si). Prva tri najboljša dela bodo še posebej nagajena.

Pravila in pogoje sodelovanja boste našli na spletni strani Mestne knjižnice Ljubljana www.mkjlj.si.

Za dodatne informacije pokličite na 01 308 51 75 ali pišite na e-naslov mojkraj@mkjlj.si.

Natečaj so podprli:
Arboretum Volčji Potok,
Herba Slovenica,
Kinodvor, Terme Snovik in
Turistična kmetija Trebušak.

Spoštovani abonenti gledališkega abonmaja Občine Velike Lašče, obveščamo vas, da v skladu z Odredbo o prepovedi zbiranja na prireditvah v javnih prostorih ministra za zdravje, ki prepoveduje prireditve v javnih prostorih zaprtega tipa, kjer se zbira več kot 100 ljudi (navodilo z dne 9. 3.), v Levstikovem domu do preklica odpovedujemo abonmajske predstave.

Zahvaljujemo se vam za razumevanje.

Vabljeni na odprtje
likovne razstave
»ZDRUŽITEV«

Mojca Borko, dipl. slikarka

četrtek, 16. april 2020,
ob 19. uri
v galeriji Skedenj
na Trubarjevi domačiji
na Rašici

Kulturni program:
citrat Dejan Praprotnik
iz Posavca

Slikarski svet Mojce Borko
so barve, povezane s svetlobo.
Razvila je kompleksno tehniko
preoblikovanja stekla z obsežno
paletto raznolikih pigmentov,
okvirjenega z lesom.

Občina Velike Lašče
- Trubarjeva domačija

Zanimiv gost:
JOŽE EKART
- pesnik, režiser, ljubiteljski
gledališki igralec
24. marec. 2020, ob 19. uri,
Dom krajanov Turjak

KUD Primož Trubar
Velike Lašče in
UTŽO likovna skupina
Velike Lašče
vas vabita na odprtje
likovne razstave

»ET CETERA«

Mentorici: Ana Meke in
Urša Meke Sabol

četrtek, 14. maj 2020,
ob 19. uri
v galeriji Skedenj
na Trubarjevi domačiji
na Rašici

Kulturni program:
učenci Glasbene šole
Ribnica, Oddelka
Velike Lašče

Razstava bo sprehod skozi
razvoj likovnih ustvarjalk,
ki skozi leta dopolnjujejo
svoj umetniški izraz in slog.
Tokrat sta mentorici pustili
prosto pot v izboru motiva.
Tako je vsaka ustvarjalka lahko
gradila na svojem področju.
Omejili sta le velikost platen,
domišljiji pa pustili prosto pot.
Vabljeni v skrivnostni svet
procesa in učenja ter v
barviti svet izdelkov.

Občina Velike Lašče
- Trubarjeva domačija in
UTŽO Velike Lašče

12. KULTURNI BAZAR
ČETRTEK, 9. 4. 2020,
OD 9. DO 18. URE
CANKARJEV DOM,
LJUBLJANA

Program največjega nacionalnega strokovnega usposabljanja na področju kulturno-umetnostne vzgoje Kulturni bazar 2020 vključuje **več kot petdeset dogodkov**: predstave, predstavitve, predavanja, delavnice in vodenja po razstavi, ki jih namenjamo **strokovnim delavcem in študentom z različnih področij** (vzgoje in izobraževanja, kulture, kmetijstva in prehrane, zdravstva, sociale, okolja in prostora, športa, itd.).

Osrednja tema dvanajstega Kulturnega bazara je **Enaki v različnosti**. Letošnji plenarni govorki bosta filozofinja in sociologinja **dr. Renata Salecl** in gledališka režiserka mag. **Ivana Djilas** z dialoškim predavanjem **Čigavo delo je spreminjanje kulturnih vzorcev?** Sklepna prireditev Kulturnega bazara 2020 bo **filmska projekcija Kolonija: mularija**.

Vabilo in program strokovnega usposabljanja sta skupaj z e-prijavnico objavljena na www.kulturnibazar.si. Prijavo posredujte čim prej, **najpozneje pa do 25. marca 2020**. Izpolnjena in poslana e-prijava je vaša vstopnica na izbrane dogodke, hkrati pa vam omogoča pridobitev potrdila o udeležbi na strokovnem usposabljanju. **Udeležba je brezplačna.**

Trubarjeva domačija se bo predstavljala v okviru predstavitve slovenskih muzejev in galerij, kulturne dediščine in vizualne umetnosti.

Skupaj z Muzejem krščanstva na Slovenskem iz Stične, Frančiškanskim samostanom iz Novega mesta, Jurčičevo domačijo in gradom Bogenšperk bo predstavila nov program POTI KNJIGE – enodnevno potovanje po zgodovini knjige na Slovenskem.

Lepo vabljeni, da nas obiščete!
Občina Velike Lašče – Trubarjeva domačija

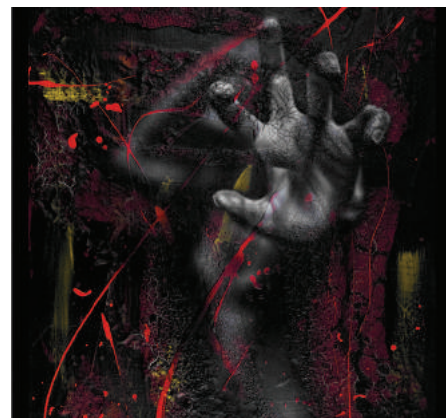
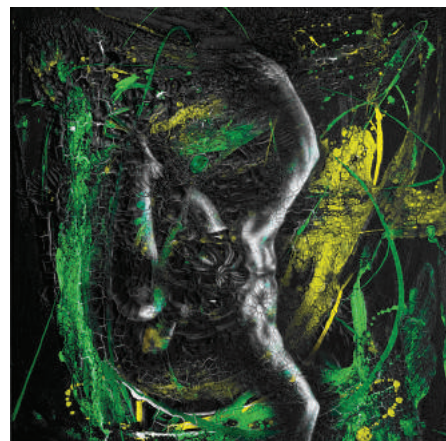
DE CORPORE, DE HOMINE

ABSTRAKT: SLIKARSKA RAZSTAVA DANIJA NOVAKA IN SAŠE SEVER V GALERIJ SKEDENJ NA TRUBARJEVI DOMAČIJI NA RAŠICI

Marjana Dolšina Delač / Slike: Dani Novak in Saša Sever, iz serije abstrAKT, 2019, akril in airbrush

Dani Novak in Saša Sever svojo ustvarjalno raziskovanje človeške figure izživljata vsak dan posebej, ko na praznih rožnatih zavojih, grbinah in gubah zarisujeta trajne podobe, ki okolici sporočajo lastnikovo zgodbo, njegov omen, sled njegove duše na telesu. Njune skupne stvaritve, čeprav polne kontrastov in nasprotij, delujejo enovito, kot delo enega para rok. Sašini pastozni nanosi akrilne podlage so plod hipnega navdiha: ustvarjeni so v enem zamahu, brez večjih popravkov. Spodnje temnejše plasti se razležejo po vsej površini, a ne čisto do roba – tam je puščen pas nepobarvanega platna, ki poudarja spontanost ustvarjalnega procesa. Posamezne zaplate razpokane površine narekujejo osnovno kompozicijo slike in določajo položaj telesa. Čeznje so v slogu Pollockovega action paintinga naključno nabrizgani tenki pasovi v eni močni ali dveh kontrastnih barvah, ki likovno in razpoložensko naglasijo sicer monokromno podobo in jo na videz na površini prebičajo, čeprav hitro ugotovimo, da so v resnici del podlage.

Na kaotično likovno krajino je Dani z lazurnimi nanosi airbrush tehnike dodal fragmente človeške figure, ki zaradi preciznih linij mehkega senčenja delujejo zelo realistično. Gledalcu se razgrinjajo v izrazitih gestah in napetih pozah krčevitih trenutkov, ki so skupne najbolj dramatičnim izkustvom – naj bodo to bolečina, fizična dejavnost, orgazmično doživetje ali trenutni krč. V brezobraznih (dobesedno: brez obraza) estetiziranih formah telesa, ki vedno nastopa samostojno, nikoli v interakciji z drugimi, odseva dobro poznavanje topografije človeškega telesa, prekrite s kožo, po kateri oba avtorja vsakodnevno sprehajata igle, napolnjene s pigmenti. Izrazito senčenje, ki so se ga nekoč posluževali že umetniki nove stvarnosti (npr. France Kralj, Družinski portret, 1926) in z njim potencirali izrazno sporočilnost, izpostavlja posamezne mišice in kosti, ki pa vendarle povsem usklajeno zavibrirajo v skupnem občutju trenutka. Hladni toni s kovinskim leskom telesu odvzemajo njegovo rožnato mesenost, isto kot jo poudarja izrazita tridimenzionalnost.

Če bi se ozrli daleč, res daleč nazaj, bi podobno nenavadno barvno lestvico za upodabljanje golih človeških figur našli pri slavnih manieristih 16. stoletja, posebej na delih španskega slikarja grškega rodu El Greca, kot npr. Pogreb grofa Orgaza (1588) in Laokoontova skupina (1610). Tudi zanje je značilno upodabljanje napetih, usodnih trenutkov, med katere zagotovo sodita prehod Orgazove duše v nebesa, kjer ga čaka svetniško občestvo, ali nasilna smrt trojanskega svečenika Laokoonta, ki je skupaj s svojima sinovoma po kazni bogov umrl v (pre)tesnem objemu velikanskih kač. V posameznih primerih zaznamo celo podobno suhljato razpotegnjenost teles, ki aludira na izmučenost, trpinčenost, celo hiranje, pri čemer v našem primeru sicer nepoškodovano, napeto in zloženo sijajno kožo prebadajo grobe razpoke v podlagi. Te skupaj z barvnimi curki sproščajo napetost, ustvarjeno v zvijajočih se gladkih telesih in podobe postavijo v notranje ravnovesje. Z dramatično erotiziranimi podtoni in sladkobno agonijo, v katero so ujeta, se odkriva očiten nehoten ali želeni postmodernistični sentiment, ki skupaj z elementi popularne kulture, estetiko kiča, eklekticizmom in ironiziranjem preteklih obdobij gledalcu postavlja pod vprašaj tradicionalne vrednote visoke umetnosti modernizma.

Razstava bo na ogled do 13. aprila 2020. Vabljeni!

ADL O TEM IN ONEM

Pripravlja Jože Starič

foto: Boštjan Podlogar

O prazniku žensk

Praznik žensk poudarja in promovira enakopravnost. Kar je seveda prav, saj ženske predstavljajo več kot polovico prebivalstva tega planeta.

Gre za praznik, ki je bil v Jugi spolitiziran. Na dan žena je bilo veliko kritik: dedci tristo štiriinšestdeset dni zatirajo ženske, en dan v letu pa jim prinesejo šopek. Praznik se je povezovalo s pijačo, večina pijanih je bila seveda moškega spola. Spominim se vožnje iz šole, ko so dedci s šopki opletali po avtobusu. Na koncu so bile vse rože polomljene. Praznik je kazal lažno podobo.

Teorija zarote pravi, da so prizadevanja za emancipacijo sprožile korporacije. Mednje spada tudi država z davčno službo. Takrat naj bi v Ameriki ugotovili, da skoraj polovica prebivalstva ne plačuje davkov. Zaposleni so bili namreč samo moški. Ženske so bile doma, niso hodile v službo in tudi niso plačevale davkov. Teorija zarote se nadaljuje: emancipirane ženske zaslužijo svoj denar in s tem postanejo potrošnice. Kar je seveda spet v interesu korporacij.

Znana je zgodba, da je znani proizvajalec cigaret najel manekenke, da so se v prvih vrstah udeležile demonstracij za žensko emancipacijo. Ob tem so kadile cigarete njegove znamke in tako so cigarete postale simbol ženske emancipacije. V tem primeru ne gre za teorijo zarote, ampak za dokumentirano zgodbo.

Feminizem se je v šestdesetih in sedemdesetih letih prejšnjega stoletja zavzemal za družbeno-politično in

ekonomsko emancipacijo žensk. Današnji feminizem je nekaj popolnoma drugega. Gre za skrajnostno levo ideologijo znotraj skrajnostno leve ideologije. Gre za člen znotraj identitetne politike (Identity Politics).

A že takratni feminizem je nekaj popolnoma zanemaril. Zanemaril je materinstvo! Feminizem je materinstvo parkiral za vogal in ga pustil tam, kot da ga ni. Danes se materinstvo predstavlja skoraj kot nekaj slabega. Sam si materinstva niti slučajno ne zmorem predstavljati. Ne morem se identificirati z žensko. Ne fizično ne psihično, niti čustveno. To se enostavno ne da. Zato trdim, da bodimo o tem dedci tiho. Lahko se pogovarjamo o očetovstvu, ne moremo pa se pogovarjati o materinstvu. Tukaj nas preprosto zmanjka. To je za nas popolnoma drug svet, kar je tudi prav. Vsekakor to ni nekaj, iz česar bi se norčeval.

Po drugi strani pa je danes feminizem precenjen. Ne preverja se preprostih statistik, podatkov, kaj kam sodi. Stvari so marsikdaj popačene.

O športnicah

Ženski šport je zame velika pridobitev emancipacije. Moškemu športu je popolnoma enakovreden. Seveda mu ni enak, saj ima krajšo tradicijo. Ženske so tudi fizično drugačne od moških. Športnice so manj plačane kot športniki, kar je po mojem mnenju posledica tržnih zakonitosti: pogača, ki se jo razdeli za nagrade, je pri športnicah manjša. Seveda so plačila, ki jih dobijo

(nekateri) športniki, perverzna, to ni več normalno. Svoj čas sem redno hodil na tekme Krima in ženske rokometne reprezentance. Te tekme sem rad gledal, zame so bile zakon. Ženske tekme so lahko enako razburljive, dramatične, polne čustvenega naboja, želje po igri in zmagi.

Nobenega razloga ni, da športnice ne bi bile enakopravne tudi pri nogometu. Imajo dve nogi in glavo, kar pač potrebuješ pri nogometu. Res je, da ženski nogomet ni enak, pravzaprav ne sme biti enak moškemu. Ohraniti mora žensko komponento. Postavitev pri ženskem nogometu je čistejša, bolje se vidi sistem igre, igra je manj umazana, ni simuliranja, tudi čustveni naboj je drugačen – bolj ženski.

Že nekaj let so zelo popularni ženski skoki v Ljubnem. Dekleta skačejo na manjših napravah, kar je posledica razvoja, ki se pri moških skokih odvija že več kot 100 let. Ampak to, da skačejo na manjših napravah, ne zmanjša športnega užitka. V Ljubnem se zbere velika množica gledalcev, ki na tekmi uživa. Tekma je tekma! Sicer pa ženski svetovni rekord ohranja Avstrijka Daniela Iraschko-Stolz, ki je leta 2003 v Kulmu skočila 200 m.

Slovenci imamo radi šampione in pri tem ne delamo razlik med športnicami in športniki. Naša najboljša športnica te zime je Anamarija Lampič. Lahko rečem, da so zame športni dosežki enakovredni kulturnim.

IZ VELIKOLAŠKEGA OKRAJA: IRHASTE HLAČE PA KOŽUHI IN POLHOVKE

Metka Starič

Ob pogledu na današnje narodno-zabavne skupine se marsikdo vpraša, ali gre le za tirolski vpliv ali so pri nas res kdaj nosili irhaste hlače. So. Tudi v velikolaških krajih.

Mrkun piše: »Ko so moški nosili irhaste hlače, so to krzno kupovali od krznarjev na sejmih pri Sv. Antonu in v Laščah. Krznarji so izdelovali to blago po večini iz ovčjih kož. Za ene hlače je bilo treba kupiti dve ovčji koži. Kdor pa je želel imeti lepše in trpežnejše irhaste hlače, je kupil irhovino, ki je bila strojena iz jelenove kože.« Tudi v Velikih Laščah je bil krznar, ki je strojil take kože. Rekli so mu Pri Bezgarbarju.

Irhaste hlače so segale samo do kolena, tako da so se pri kolenu izpod hlač svetile gate. Golenice čevljev so segale do podkolen, hlače pa do kolena. Na spodnjem delu vsake hlačnice so bili trakovi iz irhovine, s katerimi je moški hlače privezal za jermence pri čevljih, tako da je med golenicami in hlačnicami ostalo za kakšne tri prste presledka. Irhaste hlače so bile torej najpogosteje kratke, da so se videle gate, lahko pa so bile tudi dolge in ozke spodaj.

Na Jakičevem je Janez Žužek v šestdesetih letih 20. stoletja etnologom pripovedoval, da je njegov stari oče še nosil irhaste hlače, irhavke. Te so imele ob kolenu ob straneh jermenčka za zavezat, pozneje gumbe. Spredaj so bile hlače narejene na bavtaro, ki so jo z dvema gumboma odpenjali navzdol (*bávtara* – kos blaga pri kratkih moških hlačah, ki se spredaj odpenja). Nekateri so imeli ob bavtari prišit zelen jermen.

Ko so irhaste hlače izgubile svojo barvo, so jih pobarvali in hlače so bile za nedeljo zopet nove. Nosili so jih tudi na ohceti. Ko so šli moški podirat hraste na Hrvaško, so si hlače zavarovali tako, da so jim ženske pred odhodom spredaj našile velike kose platnenega blaga. Ko so spomladi prišli domov, so platnene krpe odstranili, in hlače so bile cele.

Spomin na našo staro oblačilno kulturo pa se je do danes ohranil tudi v opravi Dedka Mraza, ki nosi vezen kožuh iz ovčje kože, na glavi pa polhovko. Kožuhe in polhovke so seveda poznali (polhovke nosijo možakarji še danes) tudi v naših krajih. Če sledimo zapiskom Orlovih ekip (okrog 1960), so se njihovi informatorji še spomnili kožuhov, ki so jih nosili moški v prvi polovici 19. stoletja. Beletova mama s Purkač (roj. okrog 1865) se je spominjala starega moža, ki ga je nosil: zadaj na hrbtu je imel lepe rože, našite v raznih barvah. Kožuh je bil na notranji strani kosmat.

Ko se je Frančiška Gradišar poročila v Bavdke, je bil tam 80 let star stric, ki je kožuh še imel, na hrbtu je bil oštikan z razno pavalco in debelo šivanko. Oštikan pa je bil samo hrbet.

Moški so pozimi nosili kape polhovke. Nekateri so se prav specializirali na njihovo izdelavo. Anton Mrkun piše takole: »Ko polharji prinesejo zjutraj polhe domov, jih oderejo na meh. Kože nabere na živo ali motvoz in jih obesijo na steno blizu peči, da se lepo posuše. Razume se, da so vse obrnjene narobe pri sušenju, ker so polhi na meh odrti. Ko so pa suhe, jih nabere vse skupaj v veliko butaro, ki čaka na kupca, da jih ustroji v krzno. Ta se potem porabi za polhovke ali pa tudi za ovratnike in razne podlage pri oblekah.« V Bavdkih so dali polhovko tistemu, ki je bil hudoban. Če je imel bulo na prsih, so rekli, da mora na prsi dati polhovo kapo, pa bo pomagalo. Na Jakičevem so polhovke obešali na vrata, da je bil preprih in da jih niso pojedli molji.

Vir: Mrkun A.: *Obrti in trgovina velikolaškega okraja*
Gradivo Orlovih ekip Slovenskega etnografskega muzeja
(zapiski Pavle Štrukelj)

BEREM, BEREŠ, BEREMO

Tokrat vam bom predstavila Festival Fabula. Je najodmevnejši literarni festival v Sloveniji. Letos je potekal že osemnajsto leto. Tokrat je v svoje središče postavil igre moči: ekonomske, spolne, čustvene, družbene, geografske, etnične. Se je skozi življenje mogoče prebiti drugače kot z igrami moči, v katerih smo včasih zmagovalci in drugič poraženci?

Ob tem je v Cankarjevem domu nastopilo pet svetovno priznanih pisateljic in pisateljev, vsak s čisto svežim prevodom knjige, ki je izšla posebej za festival (Vabljeni, da si jih izposodite.):

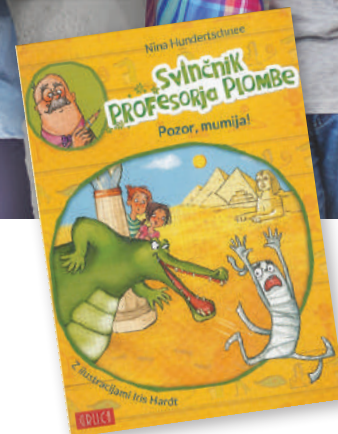
- Bernhard Schlink: Olga
- Kristian Novak: Cigan, ampak najlepší
- Sara Stridsberg: Beckomberga. Oda moji družini
- Sheila Heti: Materinstvo
- Édouard Louis: Opraviti z Eddyjem

Vir: <https://www.cd-cc.si/kultura/literatura-in-humanistika/fabula-2020>

In še izbor novosti:

Stripi za otroke
Vincenti, Antonio; Vecchini, Silvia: Rdeča cona
Grlica, 2020

Življenja treh običajnih najstnikov, ki se družijo s prijatelji, pomagajo pri domačih opravilih, hodijo v šolo in se spopadajo s številnimi izzivi odrasčanja, se spremenijo v eni sami noči, ko se stresejo tla. Potres opustoši njihovo mesto in njihovo varnost. Toda življenje gre naprej. Strah, jeza in negotovost vplivajo na celotno skupnost, a vsak od njih mora sam najti pot za nov začetek. Vsi se učijo živeti po uničenju. Zaradi podnebnih sprememb je okoli nas vse več naravnih nesreč, zato je pomembno, da jih otroci razumejo in se hkrati zavedajo, da se po vsaki taki tragediji življenje nadaljuje. Ideja tega grafičnega romana in svetle, energične ilustracije jim bodo zanesljivo pomagale razumeti to temo.

Mladinski oddelek Zgodbice
Hundertschnee, Nina: Svinčnik profesorja Plombe. [Del 1], Pozor, mumija!
Grlica, 2020

Henri najde nenavadno lep svinčnik. Podari ga Hani, najboljši prijateljici, ko pa ona z njim počeka po robu zvezka, se Hana, Henri in Hanin maček Karuzo znajdejo sredi puščave. Čudežni svinčnik tistega, ki z njim riše, prenese skozi čas in prostor.

Mladinski oddelek Slikanice
Sarah, Linda: Skrivni vrt neba
Zala, 2020

Ida se rada igra na strehi zapuščene parkirne hiše. Da bi se počutila bolje, jo očisti, nanosi nanjo prsti, nazadnje še raztrosi semena. Počasi se streha spremeni v razkošen vrt. Ampak nekaj manjka ... dokler vrta ne opazi Vid. Idi se pridruži v igri. Zdaj ne cvetijo le barvite cvetlice, zacveti tudi prijateljstvo v skrivnem vrtu sredi neba.

V knjižnici si lahko izposodite tudi bralnik inkBOOK Prime, prilagojen uporabi v Biblosu.

Spoštovani,

obveščamo vas, da vse enote Mestne knjižnice Ljubljana, vključno z enoto v vaši občini zapiramo zaradi splošnega epidemiološkega stanja v Ljubljani s širšo okolico in v državi. Ob zaprtju šol in vrtcev je takšno priporočilo Ministrstva za kulturo in Združenja splošnih knjižnic Slovenije, zato bo velika večina splošnih knjižnic v Sloveniji postopala enako, saj smo dolžni delovati zaščitno za vse uporabnike in zaposlene. Predvidevamo zaprtost do konca marca oz. skladno z navodili pristojnih inštitucij.

Odrasli oddelek Zgodovinski romani
Vokač, Zlata: Marburgi
Beletrina in OPERA SNG Maribor, 2020

Zlata Vokač Medic se je nekoč ob prebiranju zgodovinskih študij o srednjeveškem Mariboru v spomin vtisnil stavek: »Marburg, pomembno srednjeveško mesto, je bilo strpno in napredno mesto, saj je imelo vedno odprta vrata za begunce iz drugih dežel.« Takrat je začel nastajati roman Marburgi, izjemen poklon Mariboru in judovski skupnosti v njem, hvalnica duhovni svobodi in neodvisnosti, intelektualno branje o usodi srednjeveškega izobraženca ter dragocen dokument zgodovinskega dogajanja ob koncu 15. stoletja. Avtorica je mojstrsko oživila srednji vek, obremenjen s težo inkvizicije in velikih pogromov nad judovskim prebivalstvom, hkrati pa v razcvetu z začetkom renesanse in humanizma. Izobraženi zdravnik Hannes Waldner in pripadnik nizkega plemstva Mathias Žuzemski kot prvoosebna pripovedovalca predstavljata usodo navadnih ljudi, ki se prebijajo skozi splet nasilja in naključij ter živijo v iluziji, da sami usmerjajo svoje življenje.

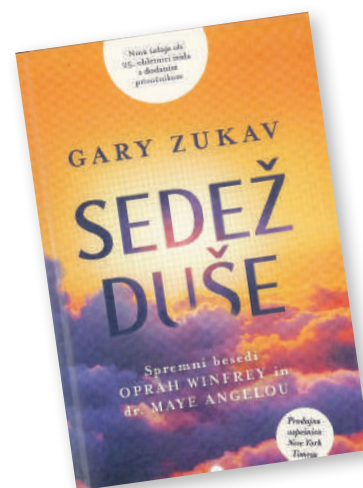

Odrasli oddelek Kriminalni romani
Radmilovič, Marko: Kolesar
Beletrina, 2020

Roman Kolesar se delno naslanja na resnična dejstva in usodo slovenskega interniranca Janeza Godca. Avtor je pred desetletjem o njem posnel dokumentarni film, tokrat pa je na temeljih te nenavadne usode napisal še roman. Melanholičen, osamljen in vsaj delno zafrustriran srednješolski učitelj zgodovine – ki ga poznamo po priimku Krepš – se sooča tako z banalno vsakdanjostjo življenja kot z nabiranjem kilogramov okoli pasu. Obojega se nameni znebiti s kolesom. Ker kupi stanovanje na deželi v bližini prestolnice, za pomoč pri plačevanju obrokov stanovanjskega kredita honorarno vodi zgodovinski krožek v bližnjem domu za ostarele. Nekega večera po predavanju k njemu pridrsa starec in mu skoraj brez pojasnil v roko stisne ključ. Naslednje jutro je starec umorjen. Krepša obišče kriminalistični inšpektor Petek in tako se začne najprej zapletati, kmalu pa tudi razpletati niz dogodkov, ki protagonista vodijo po sledi izjemno živo opisanih nenavadnih človeških usod, izživetih med drugo svetovno vojno.

Odrasli oddelek Okultizem
Zukav, Gary: Sedež duše
Primus, 2020

Gary Zukav nas v Sedežu duše vodi v resničnost onkraj petih čutov in globoko v plasti duše. Z briljantnim opisom kompleksnosti človeške izkušnje nam v knjigi ponudi edinstveno priložnost, da poglobimo razumevanje sebe. Vsako poglavje knjige nam odpira nov pogled v pomembne duhovne teme, kot so evolucija, karma, intuicija, svetloba, namera, izbira, zasvojenosti, odnosi, duša, psihologija, iluzija, moč in zaupanje. Izdaja ob petindvajsetletnici te priljubljene knjižne uspešnice je proslavljena s spremnimi besedama, ki sta ju napisali Oprah Winfrey in Maya Angelou. Ta dopolnjena izdaja vsebuje tudi nov predgovor avtorja in študijski vodnik, ki vam bo pomagal najti globlji pomen in izpolnitev.

Viri: zalozba-zala.si, bukla.si, beletrina.si, www.primus.si.

ZASVOJEN Z LEGENDAMI

Ana Pia Debeljak / foto: Jakob Lunder, Ana Pia Debeljak

Pride obdobje, ko otroci odrastejo, dočakaš upokojitev in pride čas, ko privrejo na dan skriti talenti. Leta 2016 se je začelo. Anton Lunder iz Prilesja, po domače Vahtar, je začutil, da bo njegovo nadaljnje življenje posvečeno kulturnemu mopedu, legendi, ki jo še vedno srečujemo na cestah, tomosu.

»Najprej sem v spomin na pokojnega brata obnovil moped APN6. Z njim ni bilo prav veliko dela. Razdril sem ga do zadnjega vijaka, ga dal peskat, polakirat, generalno obnovil motor in registriral.«

Anton se je po opravkih mudil v sosednji občini in pod napuščem skednja zagledal pet tomosov. Pa ga je potegnilo v njihov svet. »Enega bi kupil, ali se lahko zмениva?« »Enega ne dam, vzemi vse ali nič!« je bil odgovor. »Pa kaj naj z vsemi, rad bi le enega.« »Ne dam enega, vse ali nič!« je bil še jasnejši prodajalec. Anton se je odpeljal domov in čez teden dni se je na dvorišču pojavil kombi. Pred garažo je kmalu stalo pet tomosov, letnikov od 1959 do 1964. Majhen šok za Antonovo družino.

»Cena ni bila pretirana. Vsi so bili potrebni temeljite obnove, deli pa dragi. Pa sem začel. Dan za dnem sem ždel v garaži, razdiral, drgnil, čistil. Šraufati je veselje, je pa tudi strošek. Tončka malo postrani pogleda, kadar se odpravljam proti Ljubljani, v prtljažniku pa po škatlah lepo razporejeni deli – za peskanje, cinkanje, kromiranje, poliranje, barvanje. To so dela, ki jih ne morem opraviti sam, obiskati moram mnoge obrtnike, pomagajo mi tudi prijatelji. Zamenjati je treba dotrajane dele: feltne, špice, tesnila, električno, sedež, itd. (dela je kot v največji košnji). Sreča pa je, da se deli še dobijo, evri pa letijo. Dele dobivam tudi iz Avstrije, iščem jih na sejmih starodobnikov. To je pa vse drago, sama podrtija je še najcenejša.«

»A vsakokrat, ko stopim v delavnico, sem srečen, občudujem svoje tonose. Kaj vse

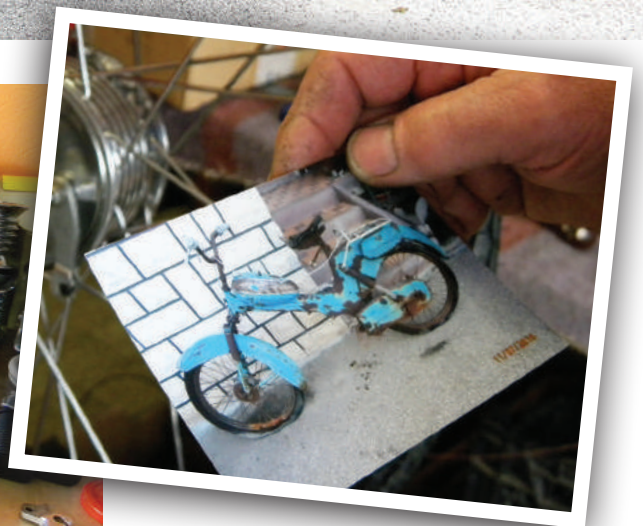
je nekoč pomenil tomos, moped, ki so ga vozili vsi – od poštarjev, policajev, kmetov in delavcev, ne samo v Sloveniji, temveč po celi Jugoslaviji, in kar v 54 državah sveta. Ponosen sem na tonose (Tončka pravi, da so to moji otroci, ki jih vsak večer dajem spat in se prebudim ob vsakem njihovem joku). Vsi Tomosovi starodobniki me privlačijo, kar lepijo se name. Obnavljam in ohranjam jih pri življenju. Naj mladi, tudi moji vnuki Jakob, Manca, Maša, Lara in Kaja vidijo, iz česa so se razvili današnji motorji. Tomos ni le moped. Tomos je način življenja, ni le stvar preteklosti. Je del slovenske tehnične kulture in dediščine. Moč znamke se kaže v generacijah, ki so s temi mopedi odraščale. Obnova tomosov je lep hobi, ljubitelsko delo, a če preračunaš, ne zaslužiš niti pol centa na uro. Resnično nič, še za en sendvič na dan ni. Še dobro, da Tončka skrbi, da nisem lačen.«

»Lani sem se na povabilo prijatelja udeležil ribniškega sejma in razstavljal štiri mopede. Zanimanja zanje je bilo ogromno. Dedki so pripovedovali svojim vnukom: »Poglej, takega sem pa jaz vozil. Kaj vse smo prevozili z njim! Bili smo ponosni in veseli, kot bi sklatili zvezde z neba!«

Postavljali so se ob moje starodobnike in se fotografirali, užival sem v tem. Nenadoma se ob meni ustavi starejši gospod in me nagovori v nemščini. Na vsak način je hotel enega izmed njih kupiti, a se nisva dogovorila. Gospod je iz Avstrije in vsak mesec v Ribnici nabavlja suho robo za svojo trgovino. Čez nekaj mesecev se je v njegovem kombiju odpeljal tudi tomos. V stekleni vitrini moj lepotec v trgovini pozdravlja kupce ribniške suhe robe.«

S Francetom sva bila pri Antonu v nedeljskem popoldnevu. V oči mi je padel temno zeleni APN4. Njegov lastnik je bil Stane Marolt, po domače Tomažev. Moped je bil kupljen leta 1980 pri Hrenu v Železnini v Velikih Laščah. Tomažev Stane je bil zaposlen v Kmetijski zadrugi, moped je uporabljal za obiskovanje kmetov, opravljal je molzno kontrolo. Iz usnjene torbe na prtljažniku je molela vaga za merjenje mleka.

Precej mopedov je že obnovljenih, še več pa jih čaka na obnovo. Anton pa pravi: »Tomoši so oldtimerji, oldtimer sem jaz, zato se s svojimi otroki tako lepo razumem! Obnavljanje je kot droga, je hrana za dušo. Tomos je nostalgija, spomin na mladost. Tomos te ni nikoli pustil na cedilu, spucal si svečko in veselo naprej, naj bo klanec al ravnina.«

Društvo za
ohranjanje dediščine
v nedeljo,
19. aprila 2020,
ob 14. uri, na Gradežu

PRIREJA PRAZNOVANJE POMLADI

sprehod z vodnikom po travnikih,
sadošnjakih, njivah, itd. ob petju
ljudskih pesmi

nastop mladih Krheljčkov

ogled zanimivosti vasi in umetnin,
ki so jih dopoldne na slikarski
delavnici ustvarili člani
Društva likovnikov Ljubljana

prikaz nekaterih starih
podeželskih opravil

ob 15. uri v vaškem središču kul-
turni program z godbeniki
in plesalci

povorka z Zelenim Jurijem
skozi vas

pastirske igre za otroke,

ponudba domačih dobrot na
stojnicah

postrežba okusne domače
hrane in pijače, idr.

DOD NA SEJMU ALPE-ADRIA

Jožica in Zdenka Zabukovec

/ foto: arhiv DOD

Društvo za ohranjanje dediščine se je v okviru Turistične zveze Slovenije tudi letos predstavilo na sejmu Alpe-Adria, ki je potekal od 29. januarja do 1. februarja na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Mednarodni sejem zajema bogato športno, kulinarčno in kulturno-etnološko dediščino razstavljalcev, z različnimi predavanji in delavnicami obiskovalce tudi osvešča in kulturo turizma postavlja na višjo raven.

Že deseto leto so podelili nagrado Jakob 2020, ki je ime dobila po prvem turistu, popotniku – romarju Jakobu. Mednarodna komisija je nagrado Jakob 2020 in naziv ambasador inovativnosti v turizmu podelila programu Gradovi Posavja.

V posameznih dneh je iz našega društva skupno sodelovalo kar 12 članic in članov, nekateri so prikazovali podeželska rokodelska opravila, drugi so skrbeli za stike z obiskovalci ter drugimi razstavljalci.

Prvi sejmski dan so se predstavljale šole, največ iz Slovenije. Članice in člani društva so skušali navezati kar največ stikov, predstavili so društvene programe za osnovne in srednje šole ter dejavnosti in znamenitosti v naši vasi. Naslednje dni so se predstavili: različna društva, zavodi, zveze, podjetniki, turistične kmetije, idr. Tudi z njihovimi predstavniki so naši člani in članice navezovali stike ter izmenjevali programe in ponudbo. Ugotovili so, da imajo vsa društva težave s pridobivanjem mlajših članov. Pogovarjali so se tudi o financiranju oziroma različnih možnostih za pridobitev finančnih sredstev.

Razstavljalce in obiskovalce smo povabili na ogled gradeških in drugih znamenitosti v naši občini (Turjaški grad, Trubarjeva domačija, spominska soba Frana Levstika in Josipa Stritarja v Velikih Laščah, Mišja dolina s Kobiljim curkom, Bajdinški slapovi, itn.). Posebej so jim člani in članice predstavili naše tradicionalne prireditve (Praznovanje pomladi, Večer na vasi, Pohod po Trubarjevi rojstni fari, Praznik suhega sadja in Razstava jasic v skritih kottičkah Gradeža).

Še vedno so se našli taki, ki poznajo le italijanski Gradež, drugi pa so že bili v naših krajih. Nekateri so obljubili, da se bodo udeležili naslednjih prireditev in našo vasico predstavili v svojih društvih.

Vse dni so obiskovalci z zanimanjem opazovali društvene rokodelce, ki so izdelovali zobotrebce, košare in predpražnike iz ličkarnja ter predli na kolovratu.

Za degustacijo so naše članice pripravile nekaj tradicionalne društvene ponudbe: suho sadje, kašnat narastek, moško potico, ki je znana samo v naših krajih, pehtranovo potico in domače piškote. Na stojnici so bili razstavljeni letaki, zgibanke, panoji in koledarji s prikazom celotne dejavnosti ter tudi druga kulinarčna ponudba našega društva.

Zdenka Škrabec pri peki flancatov.

PEKA KRUHOV, PUSTNIH DOBROT IN KVAČKANJE

Dragica Heric

Članice DPŽ Velike Lašče se še zlasti v zimskem času dobivajo na različnih delavnicah, katerih namen je ustvarjanje, predajanje znanja in druženje.

V času pustovanja je tako kot drugod tudi v naših krajih iz kuhinj dišalo po pustnih dobrotah, predvsem pustnih miškah, kvašenih ali krhkih flancatih ter krofih. Pravi mojstri v teh dobrotah sta Zdenka Škrabec in Tončka Purkart, ki sta tudi letos delali flancate in krofe. Ker DPŽ Velike Lašče sodeluje tudi z učenci OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče, torej tudi z učenci Podružnične šole Rob, jih je Zdenka tudi letos povabila na pustne krofe in sok. Učenci so bili navdušeni, še zlasti nad zelo okusnimi, sladkimi krofi.

Pod vodstvom Danice Rojc se članice in tudi druge zainteresirane v času zimskih mesecev vsak torek dobijo na delavnici, kjer kvačkajo, šivajo in pletejo. Novih vzorcev se naučijo druga od druge ali pa

s pomočjo strokovnih revij in knjig. Med ustvarjanjem si tudi marsikaj povedo, se nasmejijo, in včasih je druženje tako prijetno, da dve uri mineta, kot bi trenil.

Prvi meseci novega leta so tudi obdobje, ko imajo društva svoje letne občne zборе. Ker so se občnega zbora DPŽ Velike Lašče na njihovo vabilo udeležile tudi predstavnice tovrstnih društev iz sosednjih občin, so jim predstavnice društva ob njihovih občnih zboreh obisk tudi vrnilo. V februarju so se članice Magda Peterlin, Jožica Mavsar Nosan, Milka Debeljak in Cirila Marinčič udeležile občnega zbora Društva podeželskih žena Kočevskega. Ker je bilo to na pustno soboto, so članice Kočevarice presenetile v pustnih maskah.

Članice DPŽ Velike Lašče so v letošnjem letu že sodelovale na nekaterih prireditvah, ki jih pripravljajo sorodna društva v drugih krajih. Članice so s hlebci kruha sodelovale na 12. ocenjevanju in razstavi kruha v Škocjanu, kjer so skupno ocenili 79 kruhov. Zdenka Škrabec za polnozrnat mešani pirin kruh in Tatjana Confidenti za čemažev kruh sta prejeli zlato priznanje, Klemen Škrabec za laneni mešani kruh in Jožefa Škrabec za mešani praznični kruh pa srebrno priznanje.

Udeleženske so si že marsikaj izdelale.

KUD Marij Kogoj Turjak
v sodelovanju s
Podružnično šolo Turjak
vabi na

PROSLAVO OB DNEVU ŽENA IN MATERINSKEM DNEVU

**v petek,
27. marca 2020,
ob 18. uri,
v dvorani
Kulturnega doma
Turjak.**

Vljudno vabljeni!

Rože potrebujejo
sonce, da zacvetijo.
Ženska potrebuje
le ljubezen.
(Li Tai Po)

OBČNI ZBOR PLANINSKEGA DRUŠTVA VELIKE LAŠČE

Planinsko društvo Velike Lašče

V nedeljo, 26. januarja 2020, je potekal 42. občni zbor Planinskega društva Velike Lašče. Na njem je bilo prisotnih okoli 30 članov in ljubiteljev gora, med njimi tudi predsednica Meddruštvenega odbora planinskih društev Ljubljane Marinka Koželj Stepic, predsednik PD Ribnica Tomaž Pahulje, tajnica PD Ribnica Mojca Hočevar in predstavnik PD Krim Janko Purkart. Prisotne je pred začetkom nagovoril župan Občine Velike Lašče, dr. Tadej Malovrh. Po pozdravnem nagovoru predsednika Jureta Deterdinga pa se je začel občni zbor planinskega društva. Podana so bila poročila o delu društva, delu upravnega odbora, vodniškega in markacijskega odseka, finančno poročilo, poročilo nadzornega odbora in poročilo častnega razsodišča v preteklem letu. Opravili smo tudi razrešitev in potrditev novih članov v sestavi društva.

Dosedanjo blagajničarko Magdi Stritar je zamenjala Urška Mehle. Slednjo pa je v NO zamenjal Tomaž Gradišar. Potrdili smo nove člane. Ravno tako smo enoglasno sprejeli vse programe. Zahvaljujoč dobremu vodenju predsednika smo vse točke dnevnega reda hitro in učinkovito predelali. Sledila je podelitev priznanj zaslužnim članom društva.

Pohvale PZS so prejeli: Magda Lukančič, Lavrina Perhaj, Miloš Jernejčič in Vesna Gruden. Bronasti častni znak PZS so prejeli: Stanko Levstek, Miran Perhaj, Magdi Stritar, Matjaž Rigler, Anamarija Rigler in Olga Verovšek. Predsednik društva pa je prevzel priznanje za 40. let delovanja društva, ki ga podeljuje MDO LJ. Prijetno druženje in klepet sta se nadaljevala ob italijanski hrani in pijači.

V HRIBIH JE SNEG

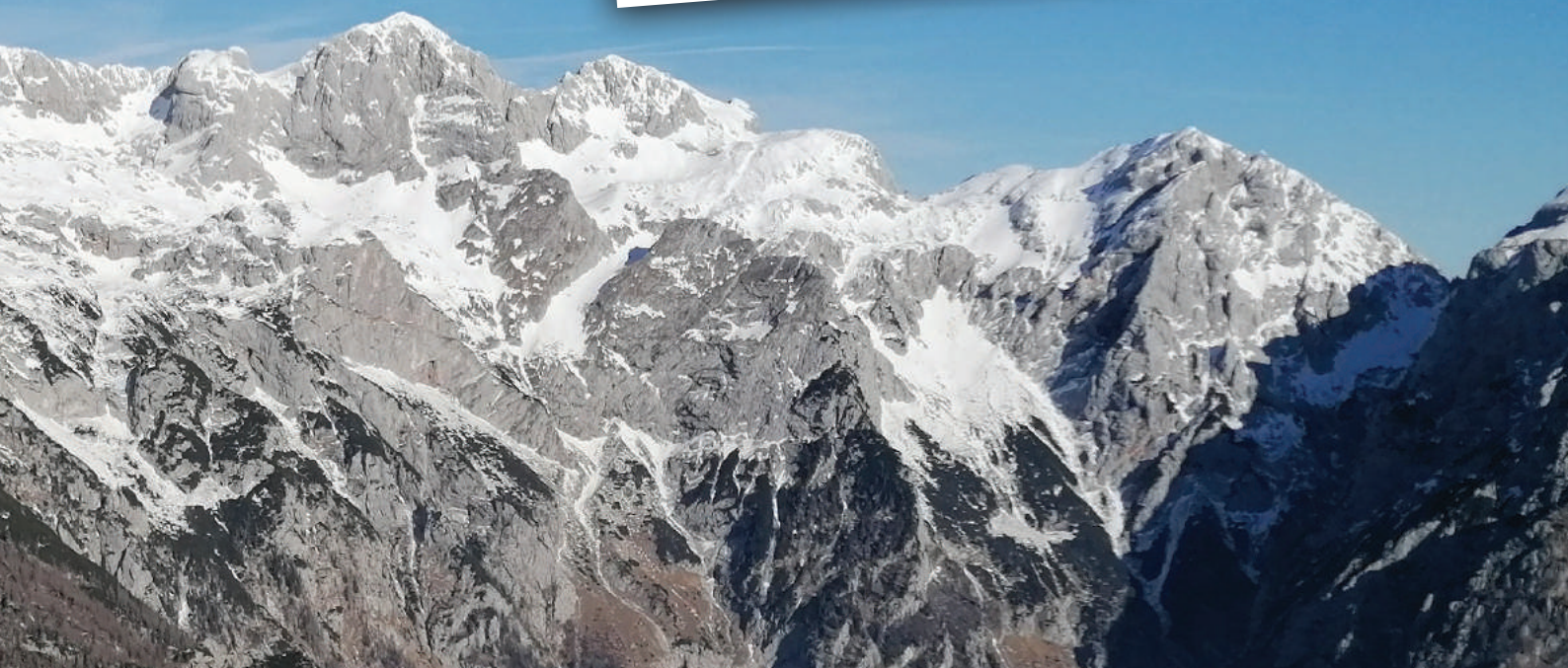
Vodniški odsek PD Velike Lašče

Člani Planinskega društva Velike Lašče smo po uvodnem novoletnem pohodu do konca februarja izpeljali še dva zimska vzpona. Letošnja zima v dolinah res ni snežna, a vrhovi so pobeljeni že od jeseni. V začetku meseca smo se odpravili na Kompotelo (1989 m). Vreme je bilo super in na pol poti, na okoli 1600 m nadmorske višine, smo stopili v pravo zimsko pravljico. Ob zadnjih korakih proti vrhu pa se je pred nami odprl neverjeten, dih jemajoč razgled proti čudovitim vrhovom Kamniško-Savinjskih in Julijskih Alp. Konec februarja smo izvedli snežno turo na Vrtačo (2181 m), ki je sicer očem iz doline skrita, a druga najvišja gora v Karavankah in pozimi zelo težko dostopna. Udeležencem ture jo je uspelo osvojiti po vzhodnem žlebu ipsilon, sestopili pa so po južni grapi.

Za obisk hribov se je, tako kot za vse najlepše stvari v življenju, treba potruditi. Vztrajati in se znojiti. Včasih boli in včasih sneg vse še bolj oteži. Ampak zimska pravljica tam gori je drugačna kot spodaj. Predvsem letos, ko je v dolinah sploh ni. Ob vsem tem pa seveda velja poudariti, da hribi pozimi niso šala. Tako poleti, pozimi pa še bolj mora pohodnik imeti dovolj znanja in psihofizične pripravljenosti. Imeti mora pravo opremo, in bolj kot to, da je barvno usklajena za moden selfie na vrhu, je pomembno, da jo zna uporabljati.

Glede na vreme velikih razlik sicer verjetno ne bo, vendar koledarsko leto iz zime počasi prehaja v pomlad, zato bomo v planinskem društvu v prihodnjih mesecih odšli na pot po robu na Primorsko – pohod od Predmeje do Cola, iz Velikih Lašč se bomo po 28 km dolgi poti podali v sosednjo Ribnico ter odšli pohajkovat ob obali. Vljudno ste vabljeni, da se nam pridružite. Obiščite našo spletno stran na <http://pd.velike-lasce.si> ali nas spremljajte na facebooku ter instagramu. Poglejte si naš letni program pohodov in zagotovo boste našli kaj primerne zase.

Razlogov, zakaj hoditi v hribe, je nešteto.

TEH NAŠIH 70 LET ALI NEKAJ O NASTANKU DU VELIKE LAŠČE (1. DEL)

iz arhiva DU in Helena Grebenc
Gruden / foto: iz družinskega arhiva
Metke Starič in Martina Grudna

Društvo upokojencev Velike Lašče so ustanovili 15. januarja leta 1950. To je uraden začetek. Zanimiv je nastanek in vpogled v delovanje društva v času, ki ga mlajši nismo poznali. To, kar nam pripovedujejo starejši, pa si težko predstavljamo. Obstaja kar nekaj originalnih pisnih virov, ki nam verodostojno pričajo tudi o takratnem življenju.

Najdragocenejši so zvezki s podrobnimi zapisniki občnih zborov in zapiski s sestankov. V njih so poleg društvene problematike komentarji o razmerah povojnega časa, o revščini, o pomanjkanju, o navdušenju in izgradnji novih boljših pogojev za življenje. Razvidno je, kako so se iz desetletja v desetletje razmere izboljševale.

Obstaja tudi zvezek članstva z vsemi podatki članov od samih začetkov, ki ga dopolnjujemo in ažuriramo še danes. V vseh teh letih se je do leta 2019 zamenjalo deset predsednikov.

Da pa smo dobili predstavbo o celotnem delovanju društva, se moramo zahvaliti tajnicam, ki so vrsto let vse pridno spremljale, njihova dela so se prepletala, včasih so bile blagajničarke, tudi vodile so in pridno beležile vse dogodke.

To so bile Justina Jagodič od 1950 do 1975 leta, ko je postala predsednica društva, Marija Paternost od 1975 do 1995 leta, Danica Vrh od 1995 naprej. Pozneje je vodila sekcijo ročnih del skoraj do današnjih dni.

Prav Justina Jagodič (notarjeva gospa iz Velikih Lašč) je o ustanovitvi društva napisala takole (citiram):

Ustanovitelj ZSJ DU (Zveza Socialistične Jugoslavije Društev Upokojencev) v Ljubljani in njen prvi predsednik je bil prav naš rojak Andrej Škulj z Griča, učitelj, pozneje še nadzornik in nadzornik šol. vrtov (verjetno vrtcev). Bil je tudi priznan sadjarski strokovnjak. Ob predhodnem dopisu g. Kržanu iz Velikih Lašč je 15. januarja 1950 osebno prišel v Lašče, da je organiziral ustanovitev Podružnice Društva Upokojencev za Velike Lašče in širšo okolico. Zbralo se nas je nekaj. Tov. Škulj je izčrpno poročal o nalogah in smernicah društva ter priporočal ustanovitev.

Nato so bile volitve. Za dve leti (1950 in 1951) je bil za prvega predsednika izvoljen Jože Peskar z Raščice, za blagajničarko Ana Somrak, za tajnico Justina Jagodič iz Velikih Lašč. Odborniki so bili: Marolt – Tomažev, Janez Milavec, Jože Stritar iz Raščice, Kastelic iz Ponikev, Miha Skopec iz Prapreč; v nadzorni odbor so bil ime-

novani Ivan Keržan, Jernej Malovrh, Mila Muha. Članov je bilo 34. Članarina je bila 100 din letno. Že 30. julija 1950 je blagajničarka Somrakova odstopila in predsednik Jože Preskar je moral voditi tudi blagajno, ker ni nihče želel prevzeti tega dela. Povedati moram, kakšne so bile težave sploh. Papirja ni bilo. Tako smo pozneje kot čez leto dni morali nabaviti zvezek za sejne zapiske in vpisovanje dopisov – vse je bilo v enem zvezku.

Kakšne so bile težave z delom sledi iz zapisov in nekaterih ukazov: Leta 1951 dorečejo nov pravilnik o podporni ustanovi (DU), prisoten je bil zastopnik OO DU Herman Kmet iz Kočevja, ki je vse tolmačil, tudi zdravstveno zavarovanje. DU je imelo po letu dni že 131 članov. Napisali so, da se ne izvaja slogan Vsi za enega – eden za vse, bolj je veljalo Dva za vse – drugi pa nič. Delovanje je obsegalo posredovanje članom informacije, kako dobiš dopolnilo k pokojnini, izdajali so zdravniška spričevala, naročali so drva in premog za ogrevanje pozimi in pridobivali cenejše železničarske karte.

Z letošnjega občnega zbora

Želela sem narediti primerjavo preteklih občnih zborov z zborom, ki smo ga imeli v sredini februarja letos. Primerjave ni, sedaj je vse drugače, predvsem nas je veliko več. Podoben je samo dnevni red in osnovna doktrina delovanja: skrb za dobro počutje članov.

Podelitev plakete ZDUS in MZU – PZDU društvu ob 70. obletnici delovanja

Zato vam sporočam:

V sredo, 18. 3.,

ob 16.00 uri nam bo Marija Jamnik v društveni sobi predavala:
Z zelišči v boj proti virusom in bakterijam.

V četrtek, 26. 3.,

ob 7.00 nas bo iz Velikih Lašč gospod Edi Zgonc popeljal na morje. V programu je obisk Reke, mesta EU kulture. Če bodo razglasili ukrepe zaradi širitve korona virusa na Hrvaškem, bomo ostali v Sloveniji ter obiskali ter spoznali Izolo in okolico.

V torek, 31. 3.,

ob 17.00 uri bo v društveni sobi v okviru programa Demenca predavanje o uravnoteženi prehrani starostnikov.

Drugače pa velja: udeležite se predavanj, prijavite se svojim poverjenikom za srečanje in izlet, uživajte v pomladi in ostanite zdravi.

NAŠA NOVA STOLETNICA

Tekst Srečo Knafelc

/ foto: družina Hiti

Kolo življenja teče različno dolgo, a le malokrat doseže magično število 100. Angela Hitijeva iz Dolščakov 20 poganja to kolo že celih sto let.

Na svet je prišla na Rutarski planoti v vasi Vrh na domačiji pri Kolenčevih. Za ljudi njene starosti je značilno, da so se morali prebijati skozi življenje z delom svojih rok že od rane mladosti – Angela je morala služiti že kot 14-letna deklica in to služenje je trajalo do petindvajsetega leta, ko je spoznala svojega bodočega moža Karla Hitija iz Dolščakov, po domače Šemetovega. Poroka seveda ni pomenila, da bo treba delati manj. Nasprotno, na veliki kmetiji je delo potekalo od jutra do večera.

Življenje je Angelo obdarilo s šestimi otroki, devetimi vnuki in enajstimi pravnuki – neprecenljivo bogastvo bi rekel nekdo, ki zna ceniti življenje. Naj povem malo, a zanimivo podrobno, ki označuje mamo Angelo v njenem bistvu – kot na veliko kmetijah se je po drugi vojni dodaten denar služilo z izdelavo zobotrebcev. Nič posebnega, bi rekli ... A zobotrebce mame Angele so v Domu, ki je odkupoval te izdelke domačih pridnih rok, ločili od ostalih in jih obravnavali kot posebno natančno izdelane. Kdo bi vedel, kateri fini gospe in gospodje so imeli čast uporabljati njene izdelke. Usoda je bila do sedaj – kljub nekaterim grenkim in bolečim izkušnjam v preteklosti – prijazna z Angelo. In tudi v tem trenutku je. Zanj namreč skrbita hčerki Darja in Mojca in že na prvi pogled sem opazil, da ima Angela tudi v tej pozni starosti topel in prijazen dom. Mnogi bi si tega želeli.

Srečno v vsakem naslednjem dnevu, Angela!

**Vse več je odtenkov zelene – kateri je pravi?
Virolentnost rdeče.**

Bernardka Petrovič - Mager

NOVA TEMATSKA PEŠPOT – BRODNIKOVA POT

Manfred Deterding

Začetek pešpoti bo pri župnijski cerkvi Marijinega rojstva – Brodnikovi cerkvi v Velikih Laščah.

Iz katere koli smeri prihajaš v velikolaško deželo, najprej ugledaš mogočno dvostolpno župnijsko cerkev Marijinega rojstva. Cerkev ima zaradi svojega položaja in velikosti izjemno prevladujočo vlogo v prostoru. Veličastna arhitektura cerkve ustvarja mogočen vtis, ker je vpeta v podeželsko okolico.

Stoji na vzpetini, v velikolaškem, v dinarski smeri potekajočem podolju. Okoli nje so razporejene najstarejše velikolaške hiše. Ta del naselja se imenuje Zazid. Na vrhu laškega podolja so naši predniki zaradi varnosti pred čedalje pogostejšimi in močnejšimi turškimi pustošenji postavili cerkev. Toda tudi zavetje mogočnega, še ne izsekanega gozda Ščite vzhodno od cerkve je postalo prešibko pred turškimi hordami, zato so po ukazu cesarja ob cerkvi zgradili obzidje. Za obzidjem, v varstvu Marije, so ljudje varno preživljali turško pustošenje. Hiše, ki so začele nastajati tik ob obzidju, so bile ob svojem nastanku lesene in krite s slamo, zato so bile lahek plen ognja, ki se je včasih razširil tudi na cerkev. Prav zaradi požarov so cerkev večkrat obnavljali in preurejali, vendar vedno na istem kraju. Govorimo lahko o prvi, verjetno leseni misijonski cerkvi, drugi zidani gotski, ki je bila večkrat preurejena. Res je, da so bile prenove temeljite, kljub temu pa je bila cerkev do temeljev podrtja samo enkrat. Zaradi čedalje večjega števila faranov so se odločili za povsem novo veliko cerkev, lahko rečemo Brodnikovo cerkev, zidano v novem renesančnem slogu. Do gradnje nove cerkve v letu 1856 je bilo ob stari cerkvi tudi pokopališče.

»Tukaj so vrata nebeška in tukaj je sedež božjega veličastva.« – tako nas spomni napis nad glavnim vhodom, ko stopamo v lepoto Marijinega svetišča.

Da se Velike Lašče danes ponašajo z zelo bogato cerkveno gradbeno dediščino, je rezultat srečnih okoliščin v drugi polovici 19. stoletja. Revolucionarno leto 1848 je dodobra pretreslo evropski prostor. Začela se je pomlad narodov. V tem času je prišla med laško občestvo posebno opazna osebnost tedanjega časa, duhovnik in do tedaj kaplan, Janez Brodnik.

Janez Brodnik je bil rojen 30. novembra 1813 pri Kolenčevih v bližnjih Ponikvah št. 1 očetu Janezu in materi Mariji, rojeni Praznik iz Dvorske vasi. Mašniško posvečenje je prejel od knezoškofa A. A. Wolfa 5. avgusta 1839 v Ljubljani. Za farnega vikarja v Laščah je bil imenovan 1. maja 1848 in je to službo opravljal do leta 1862, ko je bil imenovan za prvega velikolaškega župnika. Župnijo je vodil do leta 1871, ko je odšel v Žužemberk, kjer je do smrti opravljal delo župnika. Tudi tam je urenil svoje gradbene načrte. Umrl je 29. aprila 1879 v Žužemberku, kjer je tudi pokopan.

Tudi njegov mlajši brat Anton Brodnik je postal duhovnik. Rodil se je 24. aprila 1831, v mašnika je bil posvečen 30. junija 1854. Kot izkušeni kaplan je služboval po mnogih župnijah. Umril je kot starosta med kaplani, 12. februarja 1899 v Ljubljani.

Ko je bil Janez Brodnik imenovan za velikolaškega vikarja, je prvič v svojem pastirovanju postal samostojen v svojih odločitvah. Bil je mož z ogromno energije. Znal pa je biti tudi stroga in sporna oseba. Sedanja župnijska cerkev v Velikih Laščah je začel graditi kot prvi velikolaški župnik v maju leta 1856. 25. oktobra 1857 je bila cerkev že blagoslovljena in 16. septembra leta 1860 tudi posvečena. Cerkev je bila v grobem gradbeno dodelana in tudi notranje opremljena, vendar brez zvonikov in portalne stene. Ne smemo pozabiti, da je g. Brodnik gradil tik ob cerkvi še župnišče na eni in šola na drugi strani. Šola je bila prva nadstropno zidana zgradba daleč na okoli. Kot velikemu razumniku se je zdelo škoda, da bi mladina v naši župniji ostala nepismena in neuka, zato se je s skrbnostjo dobrega gospodarja lotil gradnje ta prave zidane šole, stanovanj za učitelje in vsega, kar spada v življenje šolarjev in učiteljev.

Na pokopališču je gradil kapelo, ob župnišču pa gospodarsko poslopje – štalo. V letu 1870 je prišlo do menjave župnikov. V Velike Lašče je iz Prema prišel gospod Matej Frelih, zelo cenjen spovednik, preudaren gospodar in dober graditelj. Bil je tudi nabožni in ljudski pisatelj. Rojen je bil v Otoščah - Lozicah pri Vipavi 11. septembra 1828, posvečen v duhovnika 30. avgusta 1854. V Laščah je služboval do leta 1885, ko je odšel v Trebnje, kjer je vodil dekansko službo do smrti 4. februarja 1892. Tam je tudi pokopan.

V času njegovega službovanja v Velikih Laščah je Brodnikovi cerkvi, ki še ni bila povsem dodelana, zgradil dva mogočna, 38 m visoka zvonika, ki ju povezuje umetniško oblikovana portalna stena. V njej je niša s kipom Marije brezmadežne, ki ga je leta 1877 izdelal domači kamnosek Franc Jontez. Župnik Matej Frelih je gradil zelo smelo, kajti tako zanj kakor za g. Janeza Brodnika je bilo značilno, da sta začela graditi brez denarja. Denarne težave sta sproti uspešno reševala skupaj z verniki, poznanstvi z gosposko in iz svojega žepa.

Prvi pohod po Brodnikovi tematski pešpoti bo v soboto 18. aprila. Začeli ga bomo po sveti maši, ki bo ob osmi in je namenjena pohodnikom. Podrobnejši potek poti in pohoda bo predstavljen kasneje.

RIBNIŠKI PASIJON

Ribniški pasijon je gledališko-glasbena uprizoritev trpljenja Jezusa Kristusa, ki jo od leta 2007 vsako leto pripravlja medgeneracijska pasijonska družina širšega ribniško-kočevskega območja. Svetopiemska zgodba se zaradi neposrednega stika z gledalci, prepletenosti z izzivi sodobnega človeka in v živo izvedene avtorske pop-rock glasbe še toliko bolj približa našim srcem, da bi bili dojemljivi za Božjo ljubezen in odpuščanje.

V mesecu aprilu si bomo lahko ogledali že 14. Ribniški pasijon.

Prenovljena in osvežena zgodba z naslovom Daritev za grehe sveta govori o Jezusovi daritvi ter o tem, kako se moderni človek in kristjan sooča z moralo in grehom. Vsak kristjan vsakodnevno prihaja v skušnjave in je razpet med tem, kar ga uči vera, in tem, kar mu narekuje moderna družba. V času hitenja, poudarjenega individualizma in sodobne tehnologije moderni kristjan išče svoj prostor pod soncem.

Ribniški pasijon 2020 si bo mogoče ogledati:

- Športni center Ribnica
- **v soboto, 4. aprila 2020, ob 19. uri**
- Zavod sv. Stanislava v Šentvidu v Ljubljani, **na velikonočni ponedeljek, 13. aprila 2020, ob 19. uri.**

Več o Ribniškem pasijonu na www.ribniskipasijon.si in na FB strani Ribniški pasijon

Vstopnine ni. Veseli bomo prostovoljnih prispevkov. Vstop v dvorano bo mogoč od 18.30 ure dalje.

BILI SMO ... IN POVABILI SMO ...

Mavrična skupina in Branka

Mavrična skupina vsak mesec opravi izziv iz revije Mavrica. Naloge so običajno zanimive, poučne in pestre. V januarskem izzivu naj bi spoznavali življenje nekoč iz zgodb, knjig. Februarska naloga pa je temeljila na tem, da se otroci pogovarjajo z bolnim ali osamljenim.

JANUARSKI IZZIV – BILI SMO PRI MIKLAVŽEVIH

Dan po svetih treh kraljih smo se odpravili na obisk k Miklavževim. Miklavževa teta in stric, kot jima pravijo vsi, ki jih poznajo, sta nas z veseljem sprejela.

Najprej smo lahko prebrali pismo misijonarja Petra Opeke, ki jima je zaželel praznike in opisal, kaj dela na Madagaskarju. Nato sta nam pripovedovala o mladosti, delu, igri in zabavi. Otroci so morali pomagati pri kmečkih opravilih. Praznovali so godove, vendar ne razkošno. Kruh so pekli enkrat na teden. V družini so bili med seboj povezani, starejši otroci so pazili na mlajše.

Zadovoljni so bili z malimi stvarmi. Na vprašanje, kje so izvedeli informacije, ko ni bilo telefona, smo dobili odgovor, da pač nikjer. Družili so se ob različnih opravilih, ob večerih in ob nedeljah. Povedala sta, da so se imeli lepo, čeprav so morali veliko delati, saj sta oba iz kmečkih družin.

Stric opaža, da je danes premalo medsebojnega spoštovanja. Vsem otrokom je položil na srce, naj bodo drug z drugim prijazni in se spoštujejo. Treba je spoštovati starše, duhovnike, učitelje in druge.

Miklavževa stric in teta sta nas bila zelo vesela in tudi mi gremo radi k njim. Želimo jima še veliko zdravja in medsebojnega razumevanja. Hvala vama, da sta nas tako toplo sprejela in razveselila z dobrotami.

FEBRUARSKI IZZIV – POVABILI SMO GOSPO VIDO MESEC

Odločili smo se, da prosimo za pogovor go. Vido Mesec, ki živi v Velikih Laščah. Če jo srečamo, sploh ne opazimo, da je prebolela hudo bolezen. Povabili smo jo, ker ima drugo srce. Z veseljem se je odzvala našemu povabilu in prišla v župnišče.

Povedala nam je, da imajo v sorodstvu gensko bolezen, ki se prenaša s staršev na otroke. To bolezen ima tudi naša gostja in imeli sta jo obe sestri. Imajo pa jo tudi nekateri otroci in nečaki. Lahko jo podeduješ ali pa tudi ne.

Imeli ste dve sestri. Kaj se je zgodilo?

Obe sestri sta imeli to bolezen in obe sta že pokojni. Starejša sestra je umrla, ko je bila stara 41 let. Mlajši so pri 25 letih presadili srce. Takrat je imela dve majhni deklici. Poneje je umrla zaradi možganske kapi.

Kdaj ste zboleli?

Zbolela sem pri 45 letih. Na svečnico so minila štiri leta, odkar imam novo srce.

Ste bili takoj na čakalni listi za presaditev srca?

Ne, najprej so bili mnjenja, da ni potrebna operacija. Dobila sem črpalko, lahko sem hodila okrog. Potem pa sem dobila bakterijo in to je pripeljalo do tega, da sem postala kandidat za presaditev. V bolnici sem čakala tri mesece. Nisem smela iz sobe, obiski so bili prepovedani. Na oddelku smo

se veselili z vsakim, ki je dobil srce.

Mogoče veste, čigavo srce ste dobili?

Imam srce gospe iz Madžarske, ki je bila približno moje starosti in je doživela možgansko kap.

Koliko časa je trajala operacija?

Enajst ur v nočnem času. Bolnik mora srce dobiti v šestih urah. Operacija je zelo kompleksna in bolnik, ki čaka, mora biti hitro pripravljen.

Najbrž obstaja čakalna lista za presaditev. Kako določijo, kdo prej dobi srce?

Srce dobijo prej tisti, ki čakajo na presaditev v bolnici. Moja sestra je čakala na srce doma. Dobila ga je od mladega fanta, ki ga je kot kolesarja povozil avto.

Bil je star komaj 15 let. Starši so se potem strinjali, da darujejo organe.

Srce ste dobili iz Madžarske. Je pri nas premalo darovanja organov?

V organizacijo, ki se imenuje Eurotransplant, je vključena tudi naša država. Iz baze podatkov se izve, kdaj in kje je na razpolago novo srce ali pa kašen drug organ.

Ali lahko telo zavrne novo srce?

Tudi ta možnost obstaja. Telo lahko srce zavrne do pet let. Po petih letih je manjša možnost, da telo zavrne organ.

Jemljete po operaciji kakšna zdravila?

Imam veliko zdravil in do sedaj je vse v redu. Človek je vesel vsakega dne.

Medicina je zelo napredovala. Kakšna je razlika od takrat, ko ga je dobila sestra in zdaj?

Res je medicina zelo napredovala. Ko je srce dobila sestra, je bila vsa otečena po licih in vratu. Pozneje se je to izboljšalo. Po moji operaciji se moje telo na zunaj ni spremenilo.

Imate mogoče kakšno srečanje s tistimi, ki so jim tudi presadili srce?

Ob takih doživetjih se med pacienti v sobi stkejo posebne vezi. Z nekaterimi smo si izmenjali telefonske številke ter se večkrat slišimo, z drugimi se videvamo na rednih pregledih pri kardiologu.

Ga. Vida, hvala vam za obisk in pogovor. Ostanite zdravi še naprej.

A JE KAJ ZA PUSTA HRUSTA?

Tajda Svetek, Glasna Žirafa

Tudi skavti komaj čakamo, da pride pomlad, zato smo se odločili prirediti pustovanje in tako odganjati zimo. V soboto, 29. 2. 2020 smo starejši člani skavtske družine priredili pravo zabavo v pustnih maskah. Z organizacijo smo začeli že zelo zgodaj, saj priprava ni tako enostavna. Prostor, hrana, tema, igre in še mnogo drugih stvari nam je predstavljalo izziv za pripravo tega dogodka. A kljub temu da so otroci v različnih starostnih skupinah, smo igre uspeli pripraviti tako, da so se nasmejali prav vsi. Vse težave, ki so nam prekrizale poti, pa smo z dobro voljo in trudom odpravili.

Pustovanje smo začeli ob 18.00 uri, ko so nas presenetile izvirne pustne maske, ki

so vstopile v prostor. Pri večini iger je bil seveda ključen ples. Da pa nam ni zmanjkalo energije, smo pripravili tople sendviče, ki jih je prispevala gostilna Rozika. Sladke prigrizke smo spekli kar sami. Ob pustnem rajanju smo se vsi nasmejali in naplesali. Čas je kar prehitro minil in otroci so odšli, kar je za starejše pomenilo pospravljanje in druženje. Tudi sami smo zaplesali in proslavili uspešno izpeljan skavtski dogodek.

Upamo, da se nas bo prihodnje leto zbralo še več, saj si želimo pustovanje ponoviti in seveda nadgraditi. Vse otroke, ki bi želeli to doživeti z nami, pa vabimo, da se pridružijo naši skavtski družini.

Srečno pot!

– adrenalinski spust po jekleni vrvi. Po aktivnem dnevu smo si zvečer sami pripravili večerjo in se pozabavali z različnimi skavtskimi igrami.

V nedeljo je sledil odhod domov. Že zjutraj smo začeli s pospravljanjem in pripravo na sv. mašo. Ko smo opravili vse stvari, smo se oblekli v kroje in odpravili k sv. maši. Med potjo so nas pričakali še starši, ki so se nam pridružili pri obredu.

Želeli bi, da bi se to zimovanje še nadaljevalo, a vsega lepega je enkrat konec, naše misli pa se že usmerjene v poletni tabor.

SKAVTSKO ZIMOVANJE

V petek, 28. 2., smo se s skavti odpravili na zimovanje v Bele Vode. Zbrali smo se na Turjaku in se z avtobusom odpravili do Belih Voda. Zadnji del poti je bil zaradi strmih in nekaj snega prevelik zalogaj za nadaljevanje z avtobusom. Tako smo se odpravili peš do župnijskega doma na sv. Križu nad Belimi Vodami. Sprva nas je malce zeblo, a smo se s skavtsko vneto hitro ogreli.

Čez sobotni dan so nam voditelji pripravili razne aktivnosti na snegu, ki ga nismo pričakovali. Igrali smo se igro scoutboy in številko – igri, ki od nas zahtevata veliko ekipnega duha in iznajdljivosti. Za piko na i pa smo se spustili po ziplinu

PUST V RUTAH

Brane Vogrinčič

V letošnjem pustnem času so šeme odganjale zimo tudi v Rutah. Na tej naši visoki planoti lahko zima pokaže zobe še v aprilu, zgodilo pa se je že, da je snega nanoslo celo v začetku maja. Letos naj ne bi bilo tako. In tudi ne bo! Za to je poskrbel pust, ki je obiskal tudi te kraje. V Selu pri Robu, pri Poletovih, se je po svečnici zbrala vesela družba in odločila, pa povabi pusta v vas. Če je pretekla leta preganjala zimo le kakšna osamljena Pika Nogavička ali sramežljiv mladoletni kavboj, potem je bilo letos vse prej kot to. V Selu pri Robu so se na pustno soboto zbrale pustne maske, da bi pregnale zle duhove in skopuško zimo. Teren je najprej prevetrila Rdeča kapica z lovcem, ki sta pred sabo gnala volka z babico v želodcu, za njimi pa so se z manjšo zamudo na obhod odpravili starejši preganjalci snega in zmrzali. Oblikovali so pisan in vesel sprevod. Omenim naj le nekaj njih: priletni hippy Frenk Zgoncdrix, gospa Kokoškov, Obelix Virusov, Medvedka Zarja, Kristl Katerpiler, gospa Kr Neki in drugi.

Zgoncdrix je s svojim vozom, ki na cviček veliko bolje vleče kot na dizel, poskrbel, da so se nekoliko utrujene manjše in mlajše šeme lahko odpočile, gospa Kokoškov pa je karnevalsko pot od začetka do konca prekodakala, kot bi svarila piščeta pred lisjaki. Je pa tisto popoldne in tisti večer zagotovo znesla dovolj jajc za vse Rutarje. Pa še za veliko noč jih bo ostalo. Razposajena družba se je ustavila na vsaki domačiji. Tam so zapeli, posedeli, nekaj malega pa tudi zaplesali. Seveda je bila žeja vseskozi huda. Tudi po krofih so radi segali. V vsaki hiši je dišalo po njih. Z miz so se bahale dobrote, kot bi želele reči: »Pohrustaj me že no, šema šemasta!« In ni ga kupljenega krofa, ki bi se lahko postavil domačim ob bok. Da klobas niti ne omenjam. Marsikaterega rutarskega gorjana in gorjanko je zarsbelo, da bi se pridružil veseli družini. »Naslednje leto bomo skupaj preganjali zimo,« so zagotavljali nasmejanih obrazov in verjeti je temu, saj rutarska beseda tudi granit prevrta.

(Ko se je že stemnilo in je zapihal rahel vetrič, se je od nekod zaslíšal šepet, da zna rutarskim pustom naslednje leto priskočiti na pomoč tudi kakšen kosmati preganjalec zime iz Pa da vidimo.)

VSEM MAMAM
ISKRENE ČESTITKE
OB MATERINSKEM
DNEVU.

GRADEŠKE MAČKARE

Zdenka Zabukovec / foto: arhiv DOD

Pustna sobota ni smela miniti brez ženitovanjskega spreveda mačkar, ki smo ga sestavljali našemljeni člani in članice Društva za ohranjanje dediščine z Gradeža, čeprav letošnje zime, rekordno tople in sončne, ni bilo treba preganjati. Glede na sneg nekaj dni kasneje je bilo videti, da smo jo – prav nasprotno – začasno priklicali nazaj. Kakorkoli že, vaščani od Turjaka in Malega Ločnika do Gradeža, kamor je krenila naša povorka, so nas kljub vsemu navdušeno sprejeli.

Že dopoldne je po Gradežu zvonil naš podmladek, ki ga je vodila Mateja Jakob Oven s še nekaj starši. Njihove pestre maske so spet dokazale, da otroška domišljija ne pozna meja. Razveselili so se vsake dobrote, ki smo jim jo namenili, veselo so zaplesali in ubrano zapeli pred vsako hišo ter gospodarjem zaželeli dobro letino.

Popoldne smo odrasli člani in članice obudili pustno šego, ki je bila pred mnogimi leti nepogrešljiva v naših krajih – ohcet. Poleg Pusta, ki je moral pometati pred vsako domačijo, so skupino sestavljali ženin in nevesta, priči, oborožen stražmojster, muskontar, svatje, korbarica, idr. Slednja je povsod doživela veliko pozornosti, saj tako velike in močne z gromozansko korbo še ni bilo v našem sprevodu. Povsod sta za zabavo poskrbeli nova zelo spogledljiva svatinja in že znana ta stara,

ki je rada pokazala svoje pumparce.

Poleg darov za v korbo, ki jo je bilo treba zaradi teže vmes kar nekajkrat sprazniti, so nam poleg obvezne pijače marsikje postregli s prigrizki, kavo, krofi in drugim. Mimo vozeči vozniki so nas pozdravljali in navdušeno trobili. Nekateri prebivalci pa se očitno res bojijo maškar, saj nam niti pri belem dnevu niso upali odpreti, čeprav je bilo očitno, da so bili doma.

V mraku smo se zbrali v sušilnici, vendar kljub trudu nismo uspeli pojesti in popiti vseh darov, ki so nam jih namenili vaščani.

SUBVENCIJA

KNUT

ŠVEDSKE TOPLOTNE ČRPALKE

TOPLOTNA ČRPALKA

NIBE F2120

PRIJATELJI V MRZLI ZIMI
ŠVEDSKI KAMINI
Contura

- najvišji letni COP med vsemi konkurenčnimi črpalkami – SCOP > 5
- segrevanje vode v sistemu do 65 °C
- delovanje do -25 °C zunanje temperature

Z VAMI
IN ZA
VAS
ZE 27 LET

www.knut.si | 080/71-72

REDNI LETNI OBČNI ZBOR DPŽ VELIKE LAŠČE

Dragica Heric

Članice društva podeželskih žena (DPŽ) Velike Lašče so se dan pred valentinovim v gostilni Pri Kropcu v Mali Slevici zbrale na letnem občnem zboru. Pregledale so minulo delo in sprejele plan za letošnje leto.

Predsednica društva Magda Peterlin je najprej vse zbrane, vključno z gosti, predstavnicami sosednjih društev in županom občine Velike Lašče, dr. Tadejem Malovrhom, pozdravila, zatem pa podala poročilo o minulem delu ter predlagala plan za letošnje leto. Tega so ga članice brez pripomb in soglasno sprejele. Tudi v letošnjem letu bodo članice organizirale štiri samostojne prireditve: v marcu prireditev ob materinskem dnevu, v avgustu dan gospodinj ob zavetnici vseh gospodinj sv. Marti, v oktobru že tradicionalni Bučno-marmeladni dan in v decembru prav tako že tradicionalno državno razstavo in ocenjevanje kruha iz krušne peči. Tudi v tem letu bodo izvedle številne delavnice in izobraževanja, ki jih bodo vodili bodisi članice bodisi zunanji strokovnjaki določenega področja. Med drugim bo kmetijska svetovalka, specialistka za vrtnarstvo KGZ Ljubljana Ana Ogorelec predstavila sodobne načine vrtnarjenja, članica društva Danica Rojc že vodi tečaj kvačkanja, predvidoma pa bo imela tudi delavnico izdelovanja mil.

Letošnjega občnega zbora se je udeležil tudi župan Občine Velike Lašče, dr. Tadej Malovrh.

Društvo bo sodelovalo s sorodnimi društvi iz sosednjih občin Kočevja, Ribnice in Grosuplja, katerih predstavnice so se udeležile občnega zbora in so tudi same izrazile željo po sodelovanju. Skupaj ugotovljajo, da je to še toliko bolj pomembno, saj se vsa društva soočajo z upadanjem števila članic, predvsem pa povsod primanjkuje mlajših žena in deklet. Tudi v letošnjem letu bo DPŽ prisotna na številnih prireditvah v občini, sodelovala pa bo tudi s sosednjimi občinami, občino Kočevje, Ribnico, Videm Dobrepolje, Sodražico, Ivančno Gorico in Grosupljem ter občino Razkrižje. Medgeneracijsko sodelovanje je bilo že v preteklosti zelo vzorno in tudi letos bo tako, saj posamezne članice prikazujejo dediščino ter sodelujejo na tehniških in drugih dnevih v šoli ter v vrtcu OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče.

DPŽ Velike Lašče je članica Zveze kmetič Slovenije in ga. Milka Debeljak je že več let tudi članica Nadzornega odbora Zveze kmetič Slovenije.

Magda Peterlin članice in goste ob različnih priložnostih nenehno preseneti z majhno pozornostjo, ki jo običajno sama s svojo nadarjenostjo aranžira. Na občnem zboru smo vsi prejeli rdečo vrtnico, posebno darilo pa sta prejeli članici Jožica Mavsar in Jožica Mavsar Nosan, ki sta praznovali okrogli jubilej.

Kot vsako leto je Milka Debeljak tudi tokrat podala kratko poročilo aktivnosti ZKS v preteklem letu ter vizijo in smernice načrtovanih aktivnosti v letošnjem letu.

DPŽ Velike Lašče sta se letos pridružili dve novi članici, in sicer Maruška Anžič iz Velikih Lipljen in Tatjana Stritar iz Velike Slevice.

Željo po sodelovanju je v kratkem pozdravu izrazil tudi župan Občine Velike Lašče, dr. Tadej Malovrh, ki se zaveda, da članice s svojim ustvarjanjem in kulinariko popestrijo večino občinskih prireditev in so eno najbolj prepoznavnih in dejavnih društev v občini. Ljudje se ob hrani počutijo drugače, zato bo občina še naprej podpirala društvo, pri tem je omenil tudi kritje stroškov za pripravo pogostitev na različnih dogodkih v občini. Poudaril je pomen razvoja turizma in ureditve nočitev v občini, s čimer je povezana tudi kulinarika, zato je delovanje društva toliko bolj pomembno ne le zaradi ustvarjanja pač pa tudi zaradi prenosa znanja na druge.

Občni zbor je vodila Milka Debeljak, poročila sta podali Cirila Marinčič (blagajničarka) in Magda Peterlin, zapisnikar je bila Jožica Mavsar Nosan.

POTRDILI PRVO REPRODUKCIJO DOSELJENEGA RISA GORUJA, MEDTEM V ROMUNIJI UJELI TRI NOVE RISE ZA PRESELITEV

Maja Sever, Zavod za gozdove Slovenije

Sporočilo za javnost, 3. 2. 2020

Mladiča risinje Teje iz Male Gore so januarja letos odločili, mu nadeli telemetrično ovratnico in ugotovili, da je mladič ženskega spola. Z genetskimi analizami so potrdili, da je oče mladiča ris Goru.

Populacija risa, ki si jo med drugimi delita Slovenija in Hrvaška, je trenutno izredno majhna in izolirana, njeni osebkki pa so med seboj zelo sorodni, zaradi česar ji grozi izumrtje. Stopnjo sorodnosti bodo v okviru projekta LIFE Lynx znižali z doselitvijo zdravih osebkov iz druge, neogrožene (karpatske) populacije. Prva od 14 risov, ki jih nameravajo vključiti v populacijo v Sloveniji in na Hrvaškem, sta bila risa Goru in Doru iz Romunije.

V letošnjem letu so sodelavci iz nevladne organizacije ACDB, partnerji projekta LIFE Lynx iz Romunije, ujeli že tri rise, ki bodo preseljeni v Dinaride. Dva risa bosta doseljena v dinarske gozdove v Sloveniji, en ris pa bo preseljen na Hrvaško, na območje Narodnega parka Paklenica na Velebitu. Rok Černe, Zavod za gozdove Slovenije, koordinator projekta LIFE Lynx: »Obe karanteni v Sloveniji sta pripravljene za sprejem novih dveh risov. Risa bosta prepeljana v Slovenijo, ko bodo znani rezultati vseh veterinarskih preiskav in urejena vsa potrebna dokumentacija.«

Za uspeh doselitve je ključnega pomena, da se geni doseljenih risov vključijo v populacijo. S pomočjo telemetričnih podatkov, fotografij s foto-pasti in genetskih analiz so potrdili, da je do tega že prišlo.

Zabeležili so prvega potomca risa Goruja, risinjo, ki so jo poimenovali Mala. Goruja so aprila 2019 pripeljali iz Romunije v Slovenijo, 15. maja 2019 pa ga lovci in projektni sodelavci izpustili iz prilagoditvene obore v Loškem Potoku. Po izpustu je ris Goru prišel na območje teritorija risinje Teje na Mali Gori. Njunjo srečanje so zabeležili s pomočjo telemetričnih ovratnic, ki jih nosita oba risa. Do parjenja med Tejo in Gorujem je prišlo v obdobju njunega druženja v prvem tednu junija, ko samice evrazijskega risa sicer navadno že kotijo, Teja pa je mladiča skotila avgusta.

Risinjo Malo so sodelavci projekta z oddelka za Biologijo, Biotehniške Fakultete, Univerze v Ljubljani v januarju opremili s telemetrično ovratnico. Dr. Hubert Potočnik: »Risinji Mali smo nadeli telemetrično ovratnico, da bomo lahko spremljali njeno gibanje po tem, ko se bo ločila od svoje mame.« Ker je Mala manjša, kot so običajno risi v tem času, ima tudi manjše možnosti za preživetje po tem, ko jo bo mama zapustila. Telemetrična ovratnica bo tudi omogočila, da bodo projektni sodelavci po potrebi lahko Mali s hranjenjem pomagali preživeti kritične mesece do popolne osamosvojitve.

S potrditvijo Gorujevega »očetovstva« smo dokazali začetek vključevanja dednine novo doseljenih karpatskih risov v genetsko osiromašeno dinarsko populacijo. To je ključnega pomena za reševanje težav, povezanih s sokrvjem (parjenjem v sorodstvu) v dinarsko-JV alpski populaciji risa in bo pripomoglo k preprečevanju njenega izumrtja.

Risinja Mala

Ris Goru

Več informacij o projektu

www.lifelynx.eu/
life.lynx.eu@gmail.com

Kontakt za medije

Maja Sever,
Zavod za gozdove Slovenije
maja.sever@zgs.si

20. CENETOV MEMORIAL

Za TVD Partizan: **Igor Sever**
/ foto: **Niko Samsa**

TVD Partizan Velike Lašče je 25. januarja organiziral jubilejni 20. Cenetov memorial, mednarodni turnir v namiznem tenisu za veterane in rekreativce. Na celodnevno tekmovanje se je prijavilo 73 igralcev in igralcev iz vse Slovenije, Italije in Hrvaške. Prvič pa je bila v naših krajih tudi igralka iz Izraela, ki se trenutno nahaja v Sloveniji. Še večji udeležbi tekmovalcev na tej prireditvi je žal zagodla gripa. Igralke in igralci so nastopili v šestih posamičnih kategorijah in treh kategorijah dvojic. Vsi nastopajoči so prejeli spominsko majico s portretom Ceneteta. Čestitke gredo domačim igralcem za

srdno borbo in osvojene kolajne. Gledalci so lahko uživali v zanimivih bojih med slovenskimi in hrvaškimi virtuozni namiznega tenisa ter spoznavali vse čare, ki jih prinaša igra namiznega tenisa. Na koncu so se prva mesta pravično porazdelila v obe državi.

S pomočjo donatorjev in sponzorjev se je tekmovalni del zaključil ob sproščnem klepetu, dobri hrani in pijači. Po nagovoru župana, dr. Tadeja Malovrha je sledil nastop klape Gallus, ki je popestrila večer in iz nastopajočih iztisnila še zadnje atome, da so se zavrteli ob dobri glasbi.

Ker je bil to jubilejni turnir, so nekatere prevzela močna čustva. Ni manjkalo niti solz. Nekateri igralci so bili na vseh turnirjih, nekateri prvič, drugi so žal že pokojni in se jih spominjamo, kako smo skupaj pred dvajsetimi leti orali ledino. Nekateri od teh

imajo že svoje memoriale, poimenovane po njih (Hafner, Stanković, Fašaić idr.), in nas spremljajo nekje od tam zgoraj. Vsem dosedanjim udeležencem turnirja se zahvaljujemo za udeležbo. Zahvala tudi celotni ekipi TVD Partizana za organizacijsko odlično izpeljane turnirje. Ekipa se je od začetka malo zamenjala, vsi pa so z leti doprinesli svoj delež, da so turnirji potekali, kot se spodobi za tako vrsto tekmovanja.

Zahvaljujemo se družini Centa za pomoč pri organizaciji tekmovanja, saj nam stoji ob strani že vsa leta. Zahvala tudi vsem sponzorjem in donatorjem, ki so nam skozi dvajsetletno obdobje s svojimi prispevki pomagali pri izvedbi memoriala. Na koncu pa zahvala tudi Občini Velike Lašče, ki je bila vsa ta leta pokrovitelj, ki je prepoznala pomembnost memoriala in tako promovirala tudi naše kraje. Memorial se je zapisal

Ženske do 49 let:

1. Darinka Mlakar – Šenčur
2. Alenka Zidar Zupan – Velike Lašče
3. Doris Lesnik – Muta
3. Petra Smolej – Jesenice

Moški 40 do 49 let

1. Stanislav Lošič – Zagreb
2. Sašo Ivanovski – Celje
3. Aleš Knez – Hrastnik
3. Karlo Franjčec – Zagreb

Ženske nad 50 let:

1. Vesna Perhoč – Zagreb
2. Jasna Šebjanič Pupis – Postojna
3. Vida Mlinar – Žiri
3. Dragica Lapanja – Šenčur

med najbolj organizirane namiznoteniške turnirje v Sloveniji in tudi širše. To povedo stiski rok, objemi in pohvale nastopajočih. O tem pišejo mnogi mediji, socialna omrežja. V vseh teh letih smo gostili nekatere najboljše svetovne in evropske veteranske legende z območja nekdanje države. Gostili smo tudi igralce, ki samo želijo igrati, se družiti in okusiti dobre te naše krajev.

Začeli smo v stari telovadnici, ki je omogočala manjše število miz in manjšo udeležbo, končali pa v večji sodobnejši dvorani z dvanajstimi mizami. Iz arhiva lahko preberemo, da se je Cenetovega memoriala v dvajsetih letih udeležilo skupno 1372 igralcev, najmlajši je štel 14 let, najstarejši pa 87 let. In to je, poleg športa seveda, najbolj pomembno. Medgeneracijsko druženje in prijateljske vezi, ki nas povezujejo že dvajset let. Vse najboljše, Cene.

Rezultati po kategorijah:

Ženske dvojice

1. Dragica Lapanja – Jasna Šebjanič Pupis
2. Vera Menla – Vesna Perhoč
3. Alenka Zidar Zupan – Doris Lesnik
3. Darinka Mlakar – Vida Mlinar

Moške dvojice do 60 let

1. Lojze Zore – Bojan Maselj
2. Stanislav Lošič – Karlo Franjčec
3. Gorazd Štor – Erih Günther
3. Sašo Ivanovski – Nikola Kasić

Moške dvojice nad 60 let

1. Zdenko Čargo – Milan Žižmond
2. Aldo Donda – Igor Varl
3. Ciril Kozjek – Djuro Paher
3. Jože Repinc – Zefir Alić

Sponzorji in donatorji prireditve

20. Cenetovega memoriala: Gostilna pri Kuklju in Peka Kukelj, Wicked Tattoo studio za tetoviranje Saša Sever, s. p., in Dani Novak, s. p., Trgoup, d. o. o., Avtohiša Zalar, Trgovina Poni, Diskont Zalar, Picerija pri Roku, Gostilna Kropec, Izdelava sodčkov Stane Indihar, Zagorc, d. o. o., Gradbene inštalacije Marko Belaj, s. p., Ogrevanje-plin-servis Tone Šilc, s. p., Priba okna, d. o. o., Frizerski salon Koderček Bogdana Sernel, s. p., Magri, d. o. o., Parnas IKT, d. o. o., Art-les Igor Sever, s. p., Strojna obdelava lesa Uroš Centa, s. p., Kmetijska Zadruga Velike Lašče, Vrtnanje in rezanje betona Tadej Dolšina, s. p., DROP Mitja Kaplan, s. p., ter pokrovitelj tekmovanja Občina Velike Lašče.

Moški 50 do 59 let

1. Maselj Bojan – Domžale
2. Nikola Kasić – Zagreb
3. Lojze Zore – Trojane
3. Gorazd Štor – Celje

Moški nad 70 let

1. Igor Varl – Nova Gorica
2. Esad Ahmetović – Zagreb
3. Maks Burger – Ljubljana
3. Aldo Donda – Gorica

Moški 60 do 69 let

1. Željko Odorčić – Zagreb
2. Darko Makovec – Žiri
3. Bojan Supanič – Ljubljana
3. Nedeljko Čikojević – Celje

ŠOLSKO PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU

Igor Sever / foto: Bojan Novak

V skupni organizaciji OŠ Primoža Trubarja in TVD Partizana smo izpeljali šolsko prvenstvo v namiznem tenisu za to šolsko leto. V treh posamičnih kategorijah se je pomerilo kar 56 otrok in skupaj odigralo 71 dvobojev, ki so določili končne zmagovalce.

Vsekakor spodbudna udeležba, ki kaže na to, da je interes otrok za šport v naši občini zelo velik. Hvala učiteljema športne vzgoje za pomoč pri izvedbi tekmovanja.

Deklice enotna kategorija

1. Maša Jaklič
2. Katarina Smrekar
3. Lucija Kaplan in Lola Petrovič

Mlajši dečki:

1. Aljaž Škrlj
2. Gregor Mišič
3. Enej Zalar in Domen Šušteršič

Starejši dečki:

1. Luka Kujavec
2. Anže Fink
3. Filip Strnad in Erazem Adamič

OBČNI ZBOR LK TURJAK

Jože Klun

V soboto, 29. februarja, smo člani LK Turjak na občnem zboru pregledali, kaj se je dogajalo v letu 2019, in spoznali načrte v tekočem letu.

Seznanjeni smo bili s poročili o delu, s finančnim poročilom ter s poročilom nadzornega odbora, disciplinska komisija pa je bila v letu 2019 brez dela.

Z odliko smo izpeljali vse tekme na Turjaku, v letu 2019 smo jih organizirali kar pet. Izkazali smo se kot dobri organizatorji in gostitelji. Dobri so bili tudi rezultati naših tekmovalcev, uspešni pa smo bili tudi finančno. Ogromno dela smo vložili v vzdrževanje prog za trening in tekmovanja.

Osrednja točka občnega zbora so bile volitve. Organom kluba se je iztekel mandat in dobili smo novo vodstvo kluba ter ostale organe. Predsednik kluba je po novem Jože Klun. Podelili smo tudi priznanja in zahvale za tekmovalne dosežke v letu 2019 ter zahvale za prizadevnost na drugih področjih delovanja.

Posebno pozornost in zahvalo smo namenili našemu dozdajšnjemu predsedniku

Božu Kovačiču, ki se po dvajsetih letih aktivnega dela v klubu umika. Občni zbor mu je podelil naziv častni član kluba, prejel je tudi simbolično darilo.

Načrti za prihodnost so: ostati moramo dobri organizatorji tekem, ohranjati v dobrem stanju proge za trening in tekme ter vzdrževati objekt na Gradežu, kjer hranimo opremo.

Aktivno moramo sodelovati pri začetku delovanja Športne zveze in še naprej skrbeti za kar največjo prepoznavnost lokostrelstva ter pridobivati nove člane.

4. LETNI OBČNI ZBOR KOLESARSKEGA DRUŠTVA VELIKE LAŠČE

Andrej Krička

Člani kolesarskega društva smo se v soboto, 22. 2. 2020, zbrali na letnem občnem zboru. Poleg udeležbe dosedanjih članov smo veseli pridružitve novih. Torej se je Kolesarska družinica KDVL povečala. To je lahko kazalnik, da društvo postaja prepoznavno tako znotraj občine kot tudi zunaj nje. Želja je, da bi vse več prebivalcev postalo športno aktivnih. Nekateri radi hodijo, drugi radi tečejo, ostali kolesarimo. Želimo si, da bi z organizacijo maratona, s poročili z letnih kolesarskih potepanj, objavljenih v Trobli, s pogovori znotraj zaključenih družb v društvo pritegnili še več novih potencialnih članov.

Na občnem zboru smo se dogovorili, da bomo vsak tretji ali četrti teden v mesecu organizirali skupna kolesarska potepanja, za katera smo že določili trase. Odvisno od udeležbe in pripravljenosti bomo pot na dan odhoda prilagodili s skrajšanjem dolžine ali pa razporeditvijo v manjše skupine. Spodaj so navedeni meseci in okvirne dolžine tras. Točni časi odhodov in zbirna mesta bodo pravočasno objavljeni na facebook in internetni strani društva.

Marec: Izlet na Slivnico. Pot poteka od Karlovice do Novega Pota, preko Kotla do Mramorovega. Sledi vožnja po asfaltu preko Velikih Blok do Radleka. Sledi še vzpon do kočice na Slivnici. Dolžina trase pribl. 55 km. Kolesa: gorska, trekning

April: Izlet na Travno goro. Odhod iz Velikih Lašč do Ortniškega gradu, spust do

Žlebiča. Nadaljevanje do Nove Štife in od tam do Travnice gore. Sledi spust v Zadolje pri Ribnici. Vzpon do Selana pod Sv. Ano, od koder nas pot vodi nazaj preko Grmade do Velikih Lašč. Dolžina trase pribl. 75 km. Kolesa: gorska, trekning

Maj: Izvedli bomo dva kolesarska vikenda:
1.) Posvečen bo prvemu predsedniku društva KDVL Primožu Jakšetu. Iz Velikih Lašč se bomo odpeljali do Predstrug, naprej preko Kompolj do Stare Cerkve pri Strugah. Nato proti Hinjam, mimo kraja, kjer je preminul naš prijatelj. Iz Hinj sledi pot preko Dvora do Žužemberka. Od tam nas pot vodi preko Krke nazaj do Predstrug in domačih Velikih Lašč. Dolžina trase pribl. 85 km. Kolesa: cestna, trekning.

2.) Izlet na Rakitno. Iz Karlovice preko Lužarjevega brega do Cajnarjev, v Selščku nas bo pot vodila do Rakitne. Sledil bo spust v Podpeč, mimo Iga, Kremenice in Želimelj do vzpona na Veliki Osolnik preko Javorja. Sledi spust do Velikih Lašč. Dolžina trase pribl. 95 km. Kolesa: cestna, trekning.

Junij: Udeležili se bomo kronometra Knej-Karlovica.

Julij: Zaradi dopustov in počitnic je kolesarjenje individualno.

Avgust: 23. 8. se vidimo na našem maratonu Velikih Lašč. Vabljeni vsi ljubitelji kolesarjenja kot tudi podporniki tega športa.

PAINTBALL PITBULL VELIKE POLJANE

Kot ste nekateri že lahko zasledili, se od leta 2018 na Velikih Poljanah dogaja nekaj novega. Namreč letos minevata že dve leti od uradnega odprtja paintball parka Paintball Pitbull. V ta namen smo se želeli predstaviti tudi širši množici, ki za nas še ni slišala.

Smo društvo, ki svojim obiskovalcem ponujamo adrenalinsko, taktično in predvsem družabno igro paintball-a, ter način aktivnega druženja v naravnem okolju. V sami igri lahko sodelujejo igralci od 6. leta dalje, saj imamo za mlajše igralce prav posebne markerje, ki omogočajo lažje rokovanje. Igra pa ni namenjena samo mlajši populaciji, temveč tudi starejšim.

Najstarejša obiskovalka, ki se je pri nas pomerila v igri paintball-a je bila stara 74 let, kar pa je ni odvrnilo od same igre. Sam poligon je lociran izven vasi, kar omogoča neposreden stik z naravo, ter nemoteno igro, ter rajanje.

Poleg igre, vam ponujamo tudi prostor za praznovanje rojstnih dni, obletnic, dekliščin, fantovščin in še mnogo več. Lepo vas vabimo, da nas obiščete v našem parku, ter še bolj podrobno spoznate našo ponudbo, ali pa skočite na našo spletno stran: <http://paintball-pitbull.si/>, ter si oglejte našo ponudbo.

NAGRADNA KRIŽANKA

								SESTAVIL ANDREJ PRAZNIK	DESETI MESEC V LETU	VNETJE KOŽE	MESTO V SEVERO- ZAHODNI ITALIJI	TEŽKA KOVINA (Os)	ČRTOMIR NAGODE	MESTO NA SEVERU NEMČIJE	GLAVNO MESTO GANE		
TROBLA	PREMIKA- NJE ZE- MELJSKE SKORJE	PLEMIČEV SLUŽAB- NIK	PREPROST ČOLN IZ ENEGA DEBLA	OBLIKA IMENA EMA	TRAVNAT SVET NA KONCU NJIVE	JURE NATEK	BOLNIŠKA HRANA DEL OBRAZA										
VAS PRI ROBU																	
PREVID- NOST, PAZLJI- VOST																	
ŽIVČNOST PRED NA- STOPOM																	
ČLOVEK, KI ROVARI																	
ŽENSKA OBLIKA IMENA EDO																	
DALJŠI MOŠKI SUKNJIČ																	
TROBLA	POTOMKA STARŠEV RAZLIČNIH RAS	PRIRE- DITELJ SKLADBE	KRILATI KONJ KROGLA IZ SNEGA														
OSEM- SOČAK V HIMALAJI																	
GLAVNO MESTO ARMENIJE																	
SPODNJI DEL NOGE PRI ZVEREH																	
KNJIŽNA JUNA- KINJA KARENINA																	
NADA ŽGUR																	
POL ČLOVEK, POL KONJ																	
SREDO- ZEMSKA KULTURNA RASTLINA																	

Nagrajenka iz Troble št. 1 je Marija Ilc Ivanc. Nagrado bo prejela po pošti. ČESTITAMO!

Rešitev samo nagradnega gesla z vašim polnim naslovom pošljite na naslov uredništva Troble, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče ali ga oddajte v tajništvu občine oziroma pošljite rešitev na naslov trobla@velike-lasce.si. Rešitve sprejemamo do datuma uredniškega sestanka, 20. maja 2020. Izžrebanec nagradnega gesla bo prejel nagradni bon in bo objavljen v Trobli št. 3. Nagrado bo izžrebanec prejel po pošti.

Za lep nasmeh skrbimo že 25 let

 invisalign®

bredent
medical

- Preventivni pregledi in posveti
- Konzervativa
- Protetika
- BREDEDENT SKY implantati
- Nevidni ortodontski aparat **INVISALIGN**
- Ortopansko slikanje zob

ZZ

Goran Petrovič dr. dent. med.
zasebna zobozdravstvena ordinacija | **25 let**

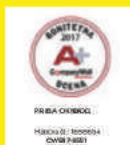
Adamičeva 30 | 1290 Grosuplje | T +386 1 787 34 13 | M +386 41 723 731

PRIBA OKNA, d. o. o.,
proizvodnja PVC in ALU
stavbnega pohištva

Kompolje 68
1312 Videm Dobropolje

info@priba-okna.si
www.priba-okna.si

**Razstavni salon
in proizvodnja:**

Javorškova 3
1315 Velike Lašče

PARTNER, VREDEN ZAUPANJA.

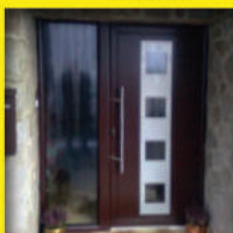
ROLETE

**PVC OKNA IN
VRATA**

**ALU OKNA IN
VRATA**

ŽALUZIJE

Kontaktni podatki:

T: 01 510 55 30

F: 01 510 55 31

M: 041 402 780/041 449 334

V NAŠI PONUDBI SO:

- PVC okna in vrata
- ALU okna in vrata
- senčila (rolete, zunanje žaluzije, roloji, screeni, pliseji, notranje žaluzije)
- komarniki
- tende
- sekcijaska garažna vrata
- rolo garažna vrata
- okenska polkna
- notranje in zunanje police
- notranja vrata
- adaptacija hiš, stanovanj, kopalnic, poslovnih prostorov ...

POROČNI VIDEO & FOTOGRAFIJA

☎ 040 69 12 12

✉ info@porocni-video.si

🌐 Poročni-video.si

📘 fb.com/porocnivideo

UGODNI VIDEO&FOTO PAKETI**BREZPLAČNO PREDPOROČNO FOTOGRAFIRANJE!****Poročni-video.si**

microera

Microera Jože Šilc s.p.
 Hrovača 14A (trgovski center SPAR Ribnica)
 1310 Ribnica
 ☎ 01 8373 116
 📠 051 358 762
 ✉ info@microera.si
 www.microera.si

UGODNI NAROČNIŠKI PAKETI TER AKCIJSKI MOBITELI NA OBROKE!

Ugodni fiksni paketi NEO in mobilni paketi NAJ

DELOVNI ČAS:
PON - PET
 8.30 h - 12 h
 ter 14 h - 18 h
SOB
 8.30 h - 11.30 h

TelekomSlovenije

POOBlašČENI PRODAJALEC

- slikopleskarstvo
 - fasaderstvo
 - knauf

ANDREJ JAPELJ s.p.

Rašica 19,
 1315 Velike Lašče

M: 031 404 404

E: andrej.japelj1@gmail.com

VZDRŽEVANJE OBJEKTOV

STO-SERVIS d.o.o. DIMNIKARSKÉ STORITVE

Brnčičeva 13
 1231 Ljubljana-Črnuče
 t: 01 437 22 17
 e: info@stoservis.si
 www.stoservis.si

OBVESTILO

Vse uporabnike dimnikarskih storitev na območju Velikih Lašč, Turjaka in Roba z okolico obveščamo, da dimnikarsko podjetje STO – SERVIS d.o.o. deluje samostojno od začetka obstoja leta 1999 in ni povezano z nobeno dimnikarsko družbo.

Za cene naših storitev nas lahko pokličete vsak delovni dan med 10. in 12. uro na telefonsko številko 01 437 22 17 ali pa nam pišite preko elektronske pošte, info@stoservis.si.

Veselimo se nadaljnega sodelovanja z vami.

Veliko sreče vam želi vaš dimnikar!

Epoksidni, poliuretanski tlaki

vgradnja in prodaja

- brezšivne hidroizolacije za terase, strehe,...
- impregnacije, zaščite za naravni kamen, betone,...

PANSTAN
 www.panstan.si
 0590 533 40 | 031 221 351 | info@panstan.si

• VEČ KOT 15 LET NA TRGU • kvaliteta in garancija
 • lastni uvoz • konkurenčne cene

www.panstan.si

Rigler
AVTOKLEPARSTVO
VULKANIZERSTVO

T: 01 7807 065
M: 041 990 868
KOMPOLJE 77
1312 DOBREPOLJE

POPRAVILO IN CENITEV VOZIL ZA VSE
SLOVENSKE ZAVAROVALNICE
BREZPLAČNO NADOMESTNO VOZILO
PRIPRAVA VOZILA NA TEHNIČNI PREGLED
POLNJENJE IN POPRAVILO KLIMATSKIH
NAPRAV

SERVIS VOZIL
VULKANIZERSTVO

POPRAVILO VOZIL NA RAVNALNI MIZI

IZPUŠNI SISTEMI

AVTODIAGNOSTIKA

AVTOVLEKA

POGODBENI SERVIS ZA ZAVAROVALNICO
TRIGLAV IN TRIGLAV ASISTENCA

triglav

Triglav Asistenca

MEGADOM

VSE ZA DELO NA

vrta

SEMENSKI KROMPIR, SEMENKE VREČICE, ČEBULČKI,
ČESEN, DRUG SEMENSKI MATERIAL

MEGADOM RIBNICA, OB ŽELEZNICI 4, RIBNICA · tel: 01/835 1 640 · www.megadom.si
MEGADOM PODSKRAJNIK, PODSKRAJNIK 102, CERKNICA · tel: 01/705 0 705 · [f](#) [ig](#)

PETER HREN, S.P.

GRADEŽ 14, 1311 TURJAK

GSM: 031/356 668

TEL: 01/7881 366

STEKLARSTVO

- Brušenje stekla
- Fazetiranje stekla in ogledal
- Peskanje stekla
- Izdelava izolacijskega termopan stekla
- Kaljeno steklo
- Tuš kabine (po meri, s tesnili)
- Ogledala
- Izdelava taljenega stekla z vzorci (fusing tehnika)
- Montaža vsega navedenega
- Ostale steklarske storitve

NAŠE STORITVE:

- 📍 odkup lesa in hlodovine na panju ali ob gozdni cesti
- 📍 posek in spravilo lesa
- 📍 transport lesa in hlodovine

Točna izmera lesa.

Visoke odkupne cene lesa.

Pošteno klasiranje hlodovine.

Pošten in zanesljiv odnos do lastnikov.

Ugodni plačilni roki in zanesljivo plačilo.

LES-PA
ODKUP LESA IN TRANSPORT

LES-PA D. O. O. LUŽARJI
PE ZAKRAJ 1, 1385 NOVA VAS

TEL.: 01-7098-990

FAX.: 01-7098-991

GSM 041-557-907

E-MAIL: LES-PA3@GMAIL.COM

ROBERT KLEPAC
VODJA ODKUPA IN PRODAJE LESA

031-804-313

zahvala

V 91. letu je k Bogu
odšla žena, mama, stara mama

ANGELA RUPAR

Iz Poznikovega (1929–2020)

Zahvaljujemo se vsem,
ki ste se od nje poslovili in
jo pospremili na zadnji poti.
Hvala za izrečene besede sožalja,
podarjeno cvetje in sveče
ter darovane maše.

Žalujejoči vsi njeni

Njej

*Le njej oči se iskrijo,
radosti življenja veselijo,
se ljubko usta smejiyo,
ljubezni naproti hitijo.*

*Krhka, nežna, elegantna hoja,
impozantna, prikupna, samosvoja.
Sprejemem njeno igro,
v srce moje vrže sidro.*

*Ženska je kraljica, lepotica,
po licu vije se solzica,
sva tesno objeta,
v ljubezen ujeta.*

*Srečo občutil sem v njeni bližini,
lepi so ti daljni spomini.*

JNovak

Tega posnetka se mnogi spomnijo!

fotografiral je Franc Modic - reprodukcija 2020 / Peter Centa

Iskanje

*Ko nas noč izgublja,
nas dan pozlati.*

*Ko nas stiskajo minute,
iščemo naslednji vdih.*

*Ko nas duši strah,
vdihnemo svobodo
in*

najdemo sebe.

*Ko se zavemo sebe,
samo sebe,*

se najdemo.

V ljubezni!

Bernardka Petrovič - Mager

Čudež življenja

*Mnogo je vseh poti,
grejo na vse strani,
iščemo pravo, pa je ni,
ne vemo več, kam bi odšli.*

*V mestih plače so,
mnogi v njih bivajo,
v praznih očeh življenja ni,
bogastvo jih teži.*

*Če sreča iz dlani spolzi,
iščemo tam jo, kjer je ni,
ves blišč sveta je ne pozna,
saj tam je ni doma.*

*Ko v jutru cvet se prebudi,
čudež življenja se zgodi,
to prava sreča je za vse,
nam daje upanje.*

*Čisto preprosta vsa
kot kaplja iz neba
sreča ne potrebuje zlata,
vsakemu svojo roko da.*

*Najdimo pravo pot,
vodi naj prek zablod,
krog radosti naj se vrti,
vedno za vse ljudi.*

Nataša Vybiralik Klinc

KOLEDAR PRIREDITEV MAREC / APRIL

Na podlagi odredbe Sveta za nacionalno varnost na podlagi priporočil Nacionalnega inštituta za javno zdravje je Občina Velike Lašče sprejela ukrepe,

ki so začeli veljati 13. marca, in bodo veljali do preklica:

V Levstikovem domu, Domu krajanov Turjak, Domu krajanov Rob, športni dvorani Velike Lašče in na Trubarjevi domačiji se prenehajo izvajati vse dejavnosti društev in drugih organizacij.

Pozivamo vas, da ste odgovorni tako do sebe kot svojih bližnjih in s tem še dodatno poskrbite za svoje zdravje.

Ukrepi veljajo do preklica.

župan
dr. Tadej Malovrh

SOBOTA, 28. MARCA
Velike Lašče–Ribnica
POHOD IZ LAŠČ DO
RIBNICE

(PD Velike Lašče)

PONEDELJEK, 6. APRILA, OB 18. URI
Knjižnica Frana Levstika, Velike Lašče
PRAVLJIČNA URA
PRIPOVEDUJE SLAVA PETRIČ
(MKL, Knjižnica Frana Levstika)

SOBOTA, 11. APRIL, OB 18. URI
Grad Turjak
ODPRTJE GRADU TURJAK
(Delo osvobaja, d.o.o.)

PONEDELJEK, 13. APRIL
Velike Lašče
VELIKONOČNI POHOD
(PD Velike Lašče)

TOREK, 14. APRIL, OB 19.30 URI
Levstikov dom, Velike Lašče
ABONMAJSKA
PREDSTAVA: TIH VDIH
v izvedbi Mestnega gledališča
ljubljanskega
(Občina Velike Lašče)

SREDA, 15. APRIL, OB 18. URI
Levstikov dom, Velike Lašče
KONCERT ZABAVNE
GLASBE
(Glasbena šola Ribnica)

**GLEDE NAČRTOVANIH PRIREDITEV SPREMLJAJTE
OPOZORILA PRISTOJNIH INŠTITUCIJ, KI IZDAJAJO
OPOZORILA IN GLEDE NA ZDRAVSTVENE RAZMERE
TUDI PREPOVEDI ZBIRANJA LJUDI NA JAVNIH PRIRE-
DITVAH IN ZBIRANJA V JAVNIH PROSTORIH.**

KOLENDAR PRIREDITEV

APRIL / MAJ

ČETRTEK, 16. APRIL, OB 19. URI
Trubarjeva domačija, Rašica
ODPRTJE LIKOVNE RAZSTAVE MOJCE BORKO: ZDRUŽITEV
(Občina Velike Lašče – Trubarjeva domačija)

ČETRTEK, 16. APRIL, OB 14. URI
Velike Lašče
DOBRODELNI TEK HOČEM, ZMOREM, TEČEM
(OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče)

PETEK, 17. APRIL, OB 19.30 URI
Župnijska cerkev Velike Lašče
KONCERT OB 30. OBLETNICI DELOVANJA
(Velikolaška vokalna skupina)

SOBOTA, 18. APRIL
Turjak
LOKOSTRELSKA TEKMA ZA SLOVENSKI AH POKAL
(LK Turjak)

NEDELJA, 19. APRIL, OB 14. URI
Gradež
PRAZNOVANJE POMLADI
(Društvo za ohranjanje dediščine Gradež)

TOREK, 21. APRIL, OB 14.30 URI
Turjak
KRPANOV KROS
(OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče)

TOREK, 21. APRIL, OB 18. URI
Glasbena šola, Velike Lašče
KONCERT ZAČETNIKOV
(Glasbena šola Ribnica)

PETEK, 24. APRIL, OD 7.45 URE DALJE
Levstikov dom, Velike Lašče
NAJDIHOJCA, SREČANJE OTROŠKIH GLEDALIŠKIH SKUPIN
(KUD Primož Trubar Velike Lašče)

PONEDELJEK, 4. MAJ,
Smrečje, Turjak
KOMEMORACIJA
(Zarja spominov Velike Lašče)

PONEDELJEK, 4. MAJ, OB 18. URI
Knjižnica Frana Levstika, Velike Lašče
PRAVLJIČNA URA
PRIPOVEDUJE SLAVA PETRIČ
(MKL, Knjižnica Frana Levstika)

ČETRTEK, 14. MAJ, OB 19. URI
Trubarjeva domačija, Rašica
ODPRTJE RAZSTAVE LIKOVNE SKUPINE UTŽO: ET CETERA
(UTŽO Velike Lašče)

SOBOTA, 16. MAJ, OB 9. URI
Rašica z okolico
KULINARIČNI SPREHOD OB DNEVU OČARLJIVIH RASTLIN
(Zavod Parnas z lokalnimi gostinci)

SOBOTA, 16. MAJ,
Rašica-Mali Osolnik-Prazniki-Turjak
POHAJKOVANJE PO DOLENJSKI
(PD Velike Lašče)

PONEDELJEK, 18. MAJ, OB 18. URI
Trubarjeva domačija
PREDAVANJE SIMONA PROSENA: SLOVENIJA, ČAROBNA DEŽELA
(Občina Velike Lašče – Trubarjeva domačija)

GLEDE NAČRTOVANIH PRIREDITEV SPREMLJAJTE OPOZORILA PRISTOJNIH INŠTITUCIJ, KI IZDAJAJO OPOZORILA IN GLEDE NA ZDRAVSTVENE RAZMERE TUDI PREPOVEDI ZBIRANJA LJUDI NA JAVNIH PRIREDITVAH IN ZBIRANJA V JAVNIH PROSTORIH.